

PRZEGLĄD RADCOWSKI

ISSN 2391-9159

Kwartalnik Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu

Nr 33/2021
Grudzień

W NUMERZE

I Wrocławskie Seminarium
Cywilnoprocesowe

II Międzynarodowe Forum
Kancelarii Prawnych

Mikołajki
w Operze Wrocławskiej

Drogie Koleżanki, Drodzy Koledzy

Koniec roku 2021 niewątpliwie upłynął pod znakiem informatyzacji. Dnia 5 października 2021 r. weszła w życie ustawa o doręczeniach elektronicznych. Dzień 29 listopada 2021 r. to data uruchomienia modułu do doręczeń w Portalu Informacyjnym (o czym szerzej pisze r. pr. Katarzyna Klimas).

Natomiast w dniu 1 grudnia 2021 r. Ministerstwo Sprawiedliwości uruchomiło produkcyjnie Krajowy Rejestr Zadłużonych wraz z usługami stowarzyszonymi (zachęcam do lektury artykułu r. pr. Aleksandry Pakuły). Postępująca informatyzacja, stymulowana niestety wciąż jeszcze trwającą pandemią, w istotny sposób zmieniła model pracy zawodowego pełnomocnika. Rozprawy zdalne stały się standardem, a upowszechnienie stosowania doręczeń elektronicznych zaostrzyło „apetyt” na pełną dwustronną komunikację z sądem, która w roku 2022 ma zostać otwarta przynajmniej w niektórych postępowaniach.

Ale nie samą informatyzacją człowiek żyje. Miniony kwartał upłynął w naszej Izbie pod znakiem intensywnych szkoleń, współpracy z zagranicą (o silnej reprezentacji naszej Izby na Kongresie FBE pisze r. pr. Sławomir Szczerba), wydarzeń naukowych (przede wszystkim I Wrocławskie Seminarium Cywilnoprosesowe oraz II Międzynarodowe Forum Kancelarii Prawnych) oraz działalności pro publico bono (nasza Izba, po raz kolejny, z sukcesem zaangażowała się w organizację Szlachetnej Paczki, wzięła udział w Akcji Biała Wstążka, zagrała w meczu charytatywnym oraz w ramach działalności Fundacji Radcowie Razem wspierała radców w trudnej sytuacji życiowej). Również od tego numeru zachęcam Państwa do lektury nowego działu poświęconego działalności Rady OIRP we Wrocławiu.

Ponadto w numerze znajdziecie Państwo informację o kolejnych podpisanych przez OIRP we Wrocławiu porozumieniach, trzecią część cyklu o Dyrektywie ALM (w I kw. 2022 r. zachęcam do udziału w szkoleniu prowadzonym przez autora cyklu r. pr. Huberta Sarzyńskiego), wywiad z nowym Wicedziekanem ds. Aplikacji Robertem Staszewskim. Zachęcam Państwa również do lektury naszych dwóch felietonów o procedurze zmiany płci oraz o historii słynnego dzieła malarskiego – o tak bliskiej nam prawnikom tematyce związanej z szeroko rozumianym sądem (więcej dowiedzieć się z artykułu r. pr. Radosława Gąsiora).

W imieniu całej Redakcji życzę Państwu wspaniałych świąt Bożego Narodzenia spędzonych w ciepłej, rodzinnej atmosferze, samych szczęśliwych dni w nadchodzącym roku oraz szampańskiej zabawy sylwestrowej. •

r. pr. **Anna Zalesińska**
Redaktor Naczelny „Przeglądu Radcowskiego”

Spis treści

05 KALENDARIUM

Z ŻYCIA SAMORZĄDU

06 Kronika Rady OIRP we Wrocławiu

Maciej Różewicz

08 Fundacja Radcowie Razem – czyli jak być razem w czasie pandemii i dlaczego pandemia to dobry czas na naszą życzliwość i pomaganie

Beata Janikowska

12 Ci, którzy odeszli w 2021 r. ...

Małgorzata Nierzevska

13 Odważyliśmy się! Realizujemy nasze hasło: „Sapere Aude”, czyli miej odwagę i bądź mądry!

Krystian Mularczyk, Natalia Krej

16 Ponownie odważyliśmy się! „Sapere Aude” w realizacji i kooperacji! Z kim? Z medykami!

Natalia Krej, Krystian Mularczyk

20 Umowa wykonawcza dotycząca praktyk studenckich pomiędzy OIRP we Wrocławiu a UWr

Krystian Mularczyk

22 Z życia Izby – sylwetki zawodowe

Anna Zalesińska

24 Witamy nowych radców prawnych

Beata Kozieł

SENIORZY SENIOROM

25 Jak miły jest powrót do dotychczasowych przyzwyczajeń

Krystyna Stoga

ZAGADNIENIA PROBLEMOWE

28 AML, cz. III. Stosunki gospodarcze oraz transakcje okazjonalne jako podstawa stosowania środków bezpieczeństwa finansowego

Hubert Sarżyński

36 Sztuka 3.0 – prawo autorskie w erze sztucznej inteligencji. Uwagi na tle historii *Portretu Edmonda de Belamy*

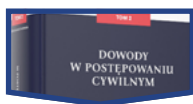
Aleksandra Bar

45 Elektronizacja postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego

Aleksandra Pakuła

49 Moduł do doręczeń w Portalu Informacyjnym – w pytaniach i odpowiedziach

Katarzyna Klimas

55

RECENZJA

Recenzja „Systemu Postępowania Cywilnego”, t. 2:
„Dowody w postępowaniu cywilnym”

Michał Pyrz

57

Z RADCOWSKIEJ WOKANDY

Grożba wszczęcia postępowania karnego lub
dyscyplinarnego jako przewinienie dyscyplinarne

Anna Jarlińska

61

APLIKACJA

Zmiana Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej

Robert Staszewski

63

Sylwetka przyszłego aplikanta – Paweł Kołek

Milena Szostak-Kałużka

64

SZKOLENIA

Sprawozdanie ze szkolenia wyjazdowego w Hotelu
Zamek na Skale w Trzebiezowicach

Krystian Mularczyk

66

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Dostęp do prawa i wymiaru sprawiedliwości, czyli jak
to się robi w Europie – sprawozdanie z Kongresu FBE
w Paryżu

Sławomir Szczerba

70

International Conference of Legal Regulators

Gabriela Bar

72

II Międzynarodowe Forum Kancelarii Prawnych

Aniela Bereś

78

KĄCIK JĘZYKOWY

W poszukiwaniu właściwego tłumaczenia na język
niemiecki terminu „zarząd” jako organu w spółkach
kapitałowych

Katarzyna Dec, Agnieszka Poteralska

80

WYDARZENIA

Sprawozdanie z I edycji Youth Law School –
Ogólnopolskiej Akademii Prawa, 4.09–3.10.2021 r.

Krystian Mularczyk

83

Radcowie prawni na rzecz równości

Beata Janikowska, Zuzanna Pawlikowska

87

Sprawozdanie z X Oławskiej Konferencji Mediacyjnej
pt. „Mediacja i mediator – nowa rzeczywistość”

Krystian Mularczyk

→
Ciąg dalszy

- 91 **Sprawozdanie z I Wrocławskiego Seminarium Cywilnoprocesowego – „Postępowanie dowodowe i realizacja prawa do dowodu w procesie cywilnym”**
Krystian Mularczyk

97 **Halloween Party w OIRP we Wrocławiu!**
Sylwia Filińska

99 **V Forum Młodych Radców Prawnych w Gdańsku**
Aleksandra Pakuła

101 **16 dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć**
Dorota Seweryn-Stawarz

105 **Sprawozdanie z I Wrocławskiego Forum Podatkowego**
Cyprian Golda

109 **Muzyczne Mikołajki w Operze Wrocławskiej**
Sylwia Filińska

111 **Warto pomagać – „Szlachetna Paczka” 2022**
Marta Kędziora

SPORT

114 **Sukces Turnieju Piłki Nożnej Mieszanej i reprezentacji piłkarskiej OIRP we Wrocławiu! Mamy powody do dumy!**
Sylwia Filińska

116 **Prawnicy po godzinach, czyli o historii OIRP Seniors**
Juliusz Barylski

120 **I Charytatywny Mikołajkowy Mecz Piłki Siatkowej**
Radomir Winnicki

FELIETON

122 **Procedura uzgodnienia płci: jeden przepis, wiele problemów**
Dorota Seweryn-Stawarz

125 **„Sąd Ostateczny” – Hans Memling**
Radosław Gąsior

WYWIAD

128 **Wywiad z Wicedziekanem Robertem Staszewskim**
Przeprowadziła: Milena Szostak-Kałużka

• STYCZEŃ •

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SB	ND
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

13

stycznia

Webinarium

„Radcowie prawni jako instytucje obowiązane oraz zakres świadczonej pomocy prawnej podlegający obowiązkom na gruncie AML / CFT”

14–16

stycznia

Szkolenie wyjazdowe

w Karpaczu

21

stycznia

Webinarium

„Bezpieczeństwo teleinformatyczne na co dzień, czyli zagrożenia ze strony telefonu i komputera w domu i biurze. Informatyka śledcza – 21 wiek w zabezpieczeniu materiału dowodowego do badań. Czyli jak nie odbierać sobie szansy na sukces”

23

stycznia

Webinarium

„Środki ochrony prawnej w zamówieniach publicznych – zagadnienia konstrukcyjne”

31

stycznia

Seminarium radcowskie

„Obowiązek ewidencjonowania sprzedaży na kasie fiskalnej online ze szczególnym uwzględnieniem usług prawnych świadczonych przez profesjonalnych pełnomocników”

10

lutego

Webinarium

„Wdrożenie Systemu dla sygnalistów w świetle Dyrektywy oraz projektu polskiej ustawy”

• LUTY •

PN	WT	ŚR	CZ	PT	SB	ND
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

24

lutego

Webinarium

„Postępowanie egzekucyjne – aktualne problemy praktyczne i projektowane zmiany”

28

lutego

Seminarium radcowskie

„Przygotowana Likwidacja (PRE-PACK)”

10

marca

Webinarium

„Otwarte Dane”

17

marca

Webinarium

„Polski Ład z perspektywy jego obowiązywania. MDR (raportowanie schematów podatkowych) w perspektywie radcy prawnego”

24

marca

Webinarium

„Postępowanie przed sądem pierwszej instancji ze szczególnym uwzględnieniem postępowania dowodowego”

28

marca

Seminarium radcowskie

„Wyzwania dla prawa biomedycznego w Polsce”

31

marca

Finał I etapu

International LegalTech Competition „E-Access to Justice”

Kronika Rady OIRP we Wrocławiu

r. pr. **Maciej Różewicz**

Jesień 2021 r. upływa pod znakiem kolejnej już fali zachorowań na COVID-19, Polskiego Ładu oraz rosnącej inflacji, które to tematy dominują w mediach i dotyczą każdego z nas. W natłoku takich informacji na plan dalszy schodzą wydarzenia z życia samorządowego, które przecież jednak miały miejsce i mogą być ważne dla wielu Koleżanek.

Z tego względu, z inicjatywy Dziekana Tomasza Schefflera, wdrażamy kronikę, w której pojawiać się będą krótkie informacje o najważniejszych tematach z pracy Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu oraz wydarzeniach mających miejsce w minionych tygodniach.

Październik i listopad upłynęły pod znakiem zmian personalnych w Prezydium Rady OIRP we Wrocławiu oraz w Komisjach stałych. Na posiedzeniu Rady, w dniu 12 października 2021 r., podjęta została uchwała o odwołaniu ze stanowiska wicedziekana pani mecenas Katarzyny Mielnickiej oraz uchwała o odwołaniu ze stanowiska przewodniczącej Komisji Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej pani mecenas Marii Dymitruk. Jednocześnie pani mecenas Danuta Ławniczak złożyła rezygnację ze stanowiska kierownika ds. szkolenia aplikantów radcowskich. Na tym samym posiedzeniu Rada OIRP

we Wrocławiu powołała na stanowisko wicedziekana ds. aplikacji dotychczasowego członka Prezydium pana mecenas Roberta Staszewskiego, który pełnić będzie również obowiązki kierownika ds. szkolenia aplikantów radcowskich. W tym miejscu jeszcze raz bardzo serdecznie należy podziękować pani mecenas Mielnickiej, pani mecenas Ławniczak oraz pani mecenas Dymitruk za ogrom czasu i energii włożone w pracę na rzecz wrocławskiego samorządu radców prawnych, życząc przy tym dalszych sukcesów na polu prywatnym i zawodowym. Natomiast panu Wicedzekanowi Staszewskiemu pozostaje życzyć wytrwałości i determinacji we wdrażaniu swojej wizji szkolenia aplikantów OIRP we Wrocławiu.

Na kolejnym posiedzeniu, w dniu 23 listopada 2021 r., Rada podjęła uchwałę o wyborze następcy mecenas Dymitruk na stanowisku przewodniczącego Komisji Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej. Powierzone zostało ono panu mecenasowi Wojciechowi Lamikowi, który w swoim wystąpieniu przedstawił wizję pracy Komisji oraz wyzwania, jakie przed nią stoją. Dotychczasowe doświadczenie i specjalizacja mecenas Lamika w obszarze własności intelektualnej oraz ochrony danych osobowych dają rękojmię, że jest on właściwą osobą do pokierowania pracami Komisji.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Godną uwagi jest również uchwała – podjęta przez Radę w trybie obiegowym – w dniu 26 listopada 2021 r., dotycząca umocowania Prezydium do dokonania wyboru firmy przygotowującej e-dzienniczek i do zaciągnięcia na ten cel zobowiązania finansowego. Przypomnieć należy, że od początku kadencji pan Dziekan Tomasz Scheffler deklarował, że OIRP we Wrocławiu musi mocniej postawić na nowe technologie i możliwości, jakie one dają, by stały się atutami radców prawnych. Jednym z przejawów takiego działania jest wdrożenie e-dzienniczka dla aplikantów radcowskich, którego najważniejsze funkcje obejmować będą m.in. plany zajęć, oceny, kalendarz kolokwium, protokoły, obecności, opinię patrona. Obecnie prowadzone są zaawansowane rozmowy z potencjalnymi dostawcami usługi, tak by wdrożenie e-dzienniczka dla aplikantów OIRP we Wrocławiu mogło mieć miejsce już od początku 2022 r. Podobne programy są stosowane, z powodzeniem, w kilku innych okręgowych izbach

radców prawnych, a ich funkcjonalności są ułatwieniem dla patronów i aplikantów, zwłaszcza w dobie pandemii COVID-19 i wynikających z niej obostrzeń.

Wreszcie *last but not least* chciałbym poinformować, że uchwałą Rady z dnia 23 listopada 2021 r. powołana została Sekcja Rowerowa przy OIRP we Wrocławiu, z inicjatywy pana mecenasa Marcina Juszczyka, pani mecenas Magdaleny Węgielewskiej i pana mecenas Bogusza Klimentowskiego, przy wsparciu pana Skarbnika Artura Góreckiego. Zwłaszcza, że tradycja wycieczek rowerowych OIRP we Wrocławiu ma kilka lat i odżyła w 2021 r. dzięki zabiegom pani mecenas Sylwii Filińskiej. Trzymamy mocno kciuki by pogoda i żadne obostrzenia nie pokrzyżowały zamierzeń członków Sekcji. Plany inicjatorów są bardzo ambitne i wierzymy, że już wiosną 2022 r. będziemy mogli obserwować i uczestniczyć w wycieczkach organizowanych przez nowopowstałą sekcję. Jak bowiem mówi stare przysłowie: „W zdrowym ciele zdrowy duch”. •

Fundacja Radcowie Razem – czyli jak być razem w czasie pandemii i dlaczego pandemia to dobry czas na naszą życzliwość i pomaganie

r. pr. **Beata Janikowska**

Fundacja Radcowie Razem rozpoczęła działalność w tym roku; została zarejestrowana w KRS dnia 22 lutego 2021 roku, pod numerem 0000884141.

To był trudny czas, początek pandemii, okres przymusowej izolacji, strachu przed koronawirusem i zerwania więzi społecznych oraz zamknięcia Nas w domach.

Praca zawodowa, aktywność samorządowa, kontakty towarzyskie, w dużej części odbywały się nie na żywo, lecz jedynie w formie kontaktów wirtualnych, on-line. Spotykaliśmy się rzadko, z zachowaniem dystansu społecznego. Integracja koleżeńską, sportowa, samorządowa ograniczona była do minimum.

Pierwszy okres działania naszej fundacji to był czas przeznaczony na konieczne prace formalne: otwarcie konta bankowego dla fundacji w SANTANDER BANK POLSKA SA o numerze rachunku: **76 1090 2590 0000 0001 4765 7946**, zawarcie umowy o prowadzenie księgowości z Biurem Rachunkowym PLUS

MINUS, prowadzonym przez Panią Księgową Aleksandrę Kida, przygotowanie niezbędnych do działania dokumentów wewnętrznych fundacji, a to regulaminu udzielania pomocy przez fundację, opracowanie wzorów wniosków o udzielenie pomocy i dokumentów RODO.

Pierwszym podopiecznym naszej fundacji był aplikant radcowski Oliwier Lizak, syn radcy prawnego. Na początku kwietnia 2021 roku zwróciła się do Fundacji – z prośbą o pomoc – rodzina i przyjaciele Oliwiera, prosząc o wsparcie dla Niego w leczeniu i chorobie. Nie wahaliśmy się ani chwili. Proszono fundację o pomoc

Zbiórka w trakcie Pikniku Radcowskiego, od lewej: r. pr. Izabela Konopacka, r. pr. Beata Janikowska; fot. OIRP we Wrocławiu

w zbiórce pieniędzy na leczenie, gdyż Oliwier był ciężko chory nowotworowo, zachorował w marcu 2021 r., zdiagnozowano u Niego złośliwego glejaka rdzenia kręgowego. Po badaniach szpitalnych okazało się, że guz niestety jest nowotworem nieoperacyjnym, po pierwszej operacji doszło do częściowego paraliżu, rokowania były bardzo niekorzystne, Oliwier podupadał na zdrowiu, wymagał stałej pomocy osób trzecich, przez ostatnie dwa miesiące życia przebywał w szpitalu w Miliczu, pod respiratorem, potem w ZOL w Miliczu, gdzie zmarł w dniu 3 grudnia 2021 roku. Objęliśmy naszego kolegę Oliwiera i jego rodzinę opieką fundacji, pomocą prawną, doradczą i przede wszystkim pomocą finansową. Przekazaliśmy pieniądze w kwocie 15 000 złotych na wózek inwalidzki, leczenie oraz rehabilitację. W naszą akcję pomocy dla Oliwiera włączyły się inne izby z całej Polski i na konto fundacji Radcowie Razem zaczęły

wpływać pieniądze na pomoc w leczeniu i rehabilitacji naszego samorządowego kolegi Oliwiera. W lipcu 2021 r., na Pikniku Radcowskim, na który wszyscy czekaliśmy z utęsknieniem zbieraliśmy pieniądze na fundację i dla Oliwiera w formie dobrowolnych datków. Realizując pomysł Pani Wicedziekan Izabeli Konopackiej, członkini Zarządu fundacji Radcowie Razem, podjęliśmy na pikniku rywalizację drużynową, dzieląc się na 4 obozy, które konkurowały w uzyskaniu największej kwoty wpłat i deklaracji wpłat, zebranej w ciągu 2-godzinnej zbiórki do puszek. Kochani dziękujemy za Wasze wielkie „niebieskie” serca, gdyż na Pikniku Radcowskim nazbierano łącznie kwotę około 11 000 złotych.

Z smutkiem zawiadamiamy, że życia Oliwiera nie udało się jednak uratować. Byliśmy w kontakcie z naszym kolegą i jego żoną. Oliwier został pochowany na milickim cmentarzu w dniu 11 grudnia 2021 roku,

Córki Oliwiera Lizaka; fot. Archiwum prywatne

Żona Oliwiera Lizaka z prochami męża; fot. Archiwum prywatne

a My uczestniczyliśmy w ostatnim pożegnaniu naszego samorządowego Kolegi.

Drodzy, nasza pomoc jest nadal potrzebna! Oliwier pozostawił żonę Natalię i dwie małe córeczki, Igę i Anię. Udało się zorganizować szybką zbiórkę na paczki świąteczne dla rodziny Oliwiera. W imieniu Zarządu Fundacji dziękujemy wszystkim darczyńcom, którzy wsparli tę spontaniczną zbiórkę pieniędzy, a Pani Mecenasa Marcie Kędziorze-Dudek dziękujemy za zrobienie zakupów i przygotowanie paczek z pieniędzy zebranych na ten cel przez naszą Fundację. Bardzo serdecznie wszystkim dziękujemy!

Informujemy również, że Fundacja Radcowie Razem włączyła się w zbieranie środków finansowych na akcję „Szlachetna Paczka” realizowaną dla rodziny, którą wybrano do pomocy w OIRP we Wrocławiu. Na subkonto utworzone przez

r. pr. Beata Janikowska; fot. OIRP we Wrocławiu

fundację wpłynęła od darczyńców kwota 9 415 złotych.

Koleżanki i Koledzy, powoli kończy się ten trudny rok, idą Świąta a nadzieja na lepszy czas rośnie w Nas wszystkich od nowa. Wielu z Nas będzie, jak co roku, robić prezenty pod choinkę, podejmować różne noworoczne postanowienia, mniej lub bardziej trudne do zrealizowania. W imieniu Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu i Zarządu Fundacji Radcowie Razem dziękujemy wszystkim, którzy wsparli i wspierają nadal działania statutowe fundacji w tym roku. Uwierzcie, że dobro wraca do Nas z podwójną mocą. Drodzy Przyjaciele, bardzo wszystkich Państwa prosimy o życzliwą uwagę, o dalsze podzielenie się dobrem i sercem oraz chęć pomocy finansowej i wpłaty datków na konto fundacji, swoistych „cegiełek dobroci”. Będziemy wdzięczni za każdą pomoc: tą małą i tą dużą, wsparcie fundacji poprzez

pomysły i inicjatywy, działania w charakterze wolontariusza. Zapraszamy wszystkich chętnych do współpracy z fundacją.

Mamy też prośbę techniczną do Państwa, wynikającą z życiowych doświadczeń. Wpłaty finansowe najlepiej przekazywać z tytułem przelewu „wpłata na cele statutowe fundacji”, gdyż takie określenie przedmiotu darowizny daje największe możliwości szybkiego i konkretnego wsparcia osób potrzebujących. Wpłaty celowe np. z tytułem wpłaty „dla Oliwiera” mogą być przekazane tylko na ten konkretny cel i po spełnieniu warunków wynikających z przepisów ustawy o fundacjach i zapisów naszego statutu.

Co do formy wspierania fundacji, to może być to wpłata jednorazowa, ale również stałe comiesięczne zlecenie, które będzie systematycznym wsparciem działań statutowych fundacji. Za wszystkie wpłaty, za okrucy serca i dobroci, za każdą nawet najmniejszą wpłatę bardzo Wam wszystkim dziękujemy!

Pandemia stawia przed Nami wiele trudnych do pokonania przeszkód, pojawiają się problemy zdrowotne, nadmierne obciążenie pracą, izolacja społeczna i towarzyska – ale właśnie teraz powinniśmy być razem, poprzez dobro, przyjaźń, etyczne i wrażliwe na innych działanie, dzielić się dobrą energią, sercem, życzliwością a dobro wróci do Nas... zwiokrotnione.

Życie rodzi życie. Energia tworzy energię. Rozdając siebie, stajesz się bogaty.

Te słowa Sary Bernhard dedykujemy wszystkim członkom naszego radcowskiego samorządu i życzymy Koleżankom i Kolegom radosnych Świąt Bożego Narodzenia i wszystkiego dobrego, zdrowia i szczęścia w Nowym Roku 2022. ●

Ci, którzy odeszli w 2021 r...

W 2021 roku odeszli nw. członkowie OIRP we Wrocławiu:

☞ mec. Władysław Zajączkowski

☞ mec. Ireneusz Michalski

☞ apl.radc. Dawid Woźniak

☞ mec. Anna Stelmach

☞ mec. Krystyna Orleańska

☞ mec. Maria Zwarycz

☞ mec. Elżbieta Gandor-Hejnowicz

☞ apl. radc. Oliwier Lizak

*Pozostaną
w naszych wspomnieniach.*

aut. **Małgorzata Nierzewska**

Odważyliśmy się!

Realizujemy nasze hasło: „Sapere Aude”, czyli miej odwagę i bądź mądry!

r. pr. **Krystian Mularczyk**

r. pr. **Natalia Krej**

W ramach zawartego w dniu 28 maja 2021 r. porozumienia pomiędzy Okręgową Izbą Radców Prawnych we Wrocławiu a Uniwersytetem Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu odbyło się, w dniu 22.09.2021 r., o godzinie 10:00, spotkanie w Centrum Naukowej Informacji Medycznej we Wrocławiu.

Założenia powyższego porozumienia obejmowały m.in. wymianę doświadczeń i informacji, integrację środowisk tworzących każdy z ww. podmiotów i skupionych wokół nich, podejmowanie wspólnych inicjatyw zmierzających do popularyzowania wspólnych wartości, w szczególności na wspólnej płaszczyźnie, jaką jest rozwój i edukacja osób wykonujących zawody zaufania publicznego (lekarze, inne zawody medyczne, radcowie prawni, inne zawody prawnicze). Powyższe posiedzenie stanowiło swoistego rodzaju forum wymiany myśli, uwag, zagadnień, poprzez które udało się zrealizować większość z powyższych założeń. Spotkanie otworzyła Prorektor ds. Strategii Rozwoju Uczelni prof. dr hab. Marzena Dominiak, a następnie

Fot. Aleksandra Snitsaruk

mec. dr Natalia Krej – jako członek Komisji ds. współpracy z samorządami i instytucjami w OIRP we Wrocławiu – wprowadziła i opowiedziała o założeniach oraz celach współpracy pomiędzy obydwojoma podmiotami. Wśród przedstawicieli OIRP we Wrocławiu znalazł się Wicedziekan Rady. Krystian Mularczyk oraz

Od lewej: r. pr. Joanna Łabędzka, r. pr. Anna Oleńska, r. pr. Lidia Żołędziowska, r. pr. dr Natalia Krej, p.o Dyrektora ds. Inwestycji mgr.inż Radosław Biały, Wicedziekan Rady OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk, Prodziekan ds. Kształcenia na Kierunku Lekarskim dr hab. Irena Kustrzeba-Wójcicka prof. uczelni, Prorektor ds. Strategii Rozwoju Uczelni prof. dr hab. Marzena Dominiak, Prorektor ds. Studentów i Dydaktyki prof. dr hab. Agnieszka Piwowar, Dziekan Wydziału Farmaceutycznego dr hab. Marcin Mączyński prof. uczelni, Zastępca Dyrektora Generalnego ds. Organizacyjnych r. pr. Patryk Hebrowski, Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu dr Anna Kolcz, p.o. Kwestora Ilona Mróz; fot. OIRP we Wrocławiu

również członkiem Rady Pani Joanna Łabędzka. Agenda spotkania obejmowała obszar prawa medycznego i strategię rozwoju Uniwersytetu Medycznego. Tematyka rzeczowa z zakresu regulacji normatywnych związanych z medycyną dotyczyła zagadnień z serii: „O tym warto rozmawiać”. Zostały przedstawione takie kwestie jak: **(1)** możliwość udzielania pacjentowi dodatkowego świadczenia zdrowotnego (nierefundowanego) podczas wizyty, która jest przeprowadzana przez lekarza (świadczeniodawcę) w godzinach zadeklarowanych w harmonogramie zgłaszanym do Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej NFZ) jako godziny przyjęć pacjentów korzystających

ze świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych – w świetle aktualnej wiedzy medycznej – z uwzględnieniem obowiązujących na terytorium RP przepisów prawa; **(2)** raportowanie zdarzeń medycznych w odniesieniu do świadczeń zdrowotnych udzielanych komercyjnie, tzn. spoza koszyka świadczeń gwarantowanych na podstawie ustaw regulujących powyższą kwestię raportowania, tj.: – ustawa o systemie informacji w ochronie zdrowia z dnia 28 kwietnia 2011 r. (Dz.U. Nr 113, poz. 657), – ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. **(3)** elektroniczna dokumentacja medyczna. Z uwagi na dużą

frekwencję przedstawiciele władz Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, wśród których znaleźli się Prorektor ds. Studentów i Dydaktyki prof. dr hab. Agnieszka Piwowar, Prodziekan ds. Kształcenia na Kierunku Lekarskim dr hab. Irena Kustrzeba-Wójcicka, prof. nadzw., Dziekan Wydziału Farmaceutycznego dr hab. Marcin Mączyński prof. uczelni, Dziekan Wydział Nauk o Zdrowiu dr Anna Kołcz, Zastępca Dyrektora ds. Organizacyjnych Patryk Hebrowski, odniesiono się do wielu aspektów: naukowych, dydaktycznych, klinicznych, organizacyjnych czy psychologicznych. Zwrócono uwagę na rozwój zawodów medycznych, które poszerzają się m.in. o fizjoterapeutów, pielęgniarki i pielęgniarzy, ratowników medycznych. Zastępca Dyrektora ds. Organizacyjnych Patryk Hebrowski przedstawił specyfikę funkcjonowania Uczelni w dobie pandemii. Nadto, biorąc pod uwagę, że w spotkaniu uczestniczyli również radcowie prawni Uniwersytetu, m.in. mec. Anna Oleńska, mec. Lidia Żołędziowska wskazano na potrzebę wypracowywania wspólnego stanowiska w zakresie legislacji, jak również publikacji naukowych. Istotnym aspektem rozmów okazało się wsparcie strategii rozwoju Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, które zostało omówione również przy udziale dr n. farm, inż. Agnieszki Matera-Witkiewicz, Kierownika Wydziałowej Pracowni Przesiewowych Testów Aktywności Biologicznej i Gromadzenia Materiału Biologicznego, Wydziału Farmaceutycznego, Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu oraz Biobanku Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Powyższe zagadnienie, od strony możliwości wsparcia finansowego strategii rozwoju Uniwersytetu, jego zakresu czy też form, zostało rzeczowo i analitycznie przedstawione przez mec. Joannę Łąbędzką. Zaznaczono, że w celu dalszego omówienia strategii rozwoju Uniwersytetu

Medycznego należy poczekać na oficjalne przyjęcie nowej strategii dla uczelni przez jej obecne władze. Z uwagi na ilość i ważność tematów wspólnie ustalono, że będą planowane kolejne spotkania; jedno jeszcze w tym roku, a następne na początku 2022 r. O szczegółach będziemy Państwa na bieżąco informować na stronie internetowej OIRP, jak również za pośrednictwem naszych mediów społecznościowych.

Reasumując, spotkanie należy zaliczyć do rzeczowych, owocnych i dających nadzieję na realizację postulatów zawartych w samej treści porozumienia łączącego Uniwersytet a OIRP we Wrocławiu. Wskazano również na nowe obszary, w których oba środowiska będą mogły wspierać się w zakresie prowadzonej działalności. Podkreślono, że każda regulacja prawna powinna służyć ludziom, porządkować sposób funkcjonowania społeczeństwa i dawać poczucie bezpieczeństwa. Taka formuła myślowa pozwala m.in. medykom na odnalezienie się w stosowaniu przepisów prawa dotyczących ich codziennego życia, zwłaszcza realizowanego w obszarze akademickim. Wskazano również na celowość pewnych rozwiązań prawodawczych, które powinny być analizowane z punktu widzenia formuły: „Jaki cel chciał osiągnąć ustawodawca wprowadzając dany przepis?”. Odważyliśmy się spotkać, idąc ręką w rękę z ludźmi mądrymi, pełnymi ciekawych pomysłów, pasjonatami swoich zawodów, a także pełnionych funkcji. Był to ogromny zaszczyt współtworzyć to gremium z ludźmi, którzy wykonują jeden z najbardziej odpowiedzialnych zawodów – medyka. Brać prawnicza/radcowska kłania się nisko i dziękuję, pozostając w wyczekiwaniu na kolejne spotkanie, będące niezwykłym forum wymiany myśli, poglądów, doświadczeń. Network czyli sieć wzajemnych powiązań działa, bo działamy my, ludzie! ●

Ponownie odważyliśmy się! „Sapere Aude” w realizacji i kooperacji! Z kim? Z medykami!

r. pr. **Natalia Krej**

r. pr. **Krystian Mularczyk**

W ramach zawartego w dniu 28 maja 2021 r. porozumienia pomiędzy Okręgową Izbą Radców Prawnych we Wrocławiu a Uniwersytetem Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu odbyło się w dniu 10.11.2021 r., kolejne spotkanie dwóch grup zawodowych: medyków ze świata nauki i prawników. Miało ono miejsce w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym, zatem bezpośrednio w miejscu, gdzie naukowa kadra ze świata medycyny realizuje się w praktyce.

Spotkanie otworzyła Prorektor ds. Strategii Rozwoju Uczelni prof. dr hab. Marzena Dominiak, witając i przedstawiając przybyłych gości. Okręgową Izbę Radców Prawnych reprezentował: Dziekan Tomasz Scheffler oraz Wicedziekan Krystian Mularczyk, a także radca prawny dr Natalia Krej, członek Komisji ds. współpracy z samorządami i instytucjami przy OIRP we Wrocławiu.

Pośród przedstawicieli Uniwersytetu Medycznego znaleźli się: prof. dr hab. Marzena Dominiak – Prorektor ds. Strategii

Rozwoju Uczelni, Kierownik Katedry i Zakładu Chirurgii Stomatologicznej, profesor w Katedrze i Zakładzie Chirurgii Stomatologicznej, prof. dr hab. Beata Kawala – Kierownik Katedry Ortopedii Szczękowej i Ortodontji, profesor w Zakładzie Ortopedii Szczękowej i Ortodontji, prof. dr hab. Andrzej Mysiak – Kierownik Zakładu Dydaktyki Kardiologicznej i profesor w Zakładzie Dydaktyki Kardiologicznej, dr Anna Kołcz – Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu, adiunkt w Samodzielnej Pracowni Ergonomii i Monitoringu Biomedycznego, dr Monika Przestrzelska – Prodzian ds. Studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu, p.o. Kierownika Zakładu Położnictwa i Pielęgniarstwa Ginekologiczno-Położniczego, profesor nadzwyczajny w Zakładzie Położnictwa i Pielęgniarstwa Ginekologiczno-Położniczego, prof. dr hab. Joanna Rymaszewska – Kierownik Katedry Psychiatrii i profesor w Klinice Psychiatrii, prof. dr hab. Witold Musiał – Prodzian ds. kierunku Farmacja, Kierownik Katedry i Zakładu Chemii Fizycznej i Biofizyki, profesor w Katedrze i Zakładzie Chemii Fizycznej i Biofizyki, dr Tomasz Hikawczuk – asystent Zespołu ds. Dydaktyki Biostatystyki.

Od lewej: Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler, Kierownik Katedry Ortopedii Szczękowej i Ortodontji, profesor Zakładu Ortopedii Szczękowej i Ortodontji prof. dr hab. Beata Kawala, Kierownik Zakładu Dydaktyki Kardiologicznej, profesor Zakład Dydaktyki Kardiologicznej prof. dr hab. Andrzej Mysiak, Wicedziekan Rady OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk, Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu, adiunkt Samodzielnej Pracowni Ergonomii i Monitoringu Biomedycznego dr Anna Kofcz, Prodziekan ds. Studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu, p.o. Kierownika Zakładu Położnictwa i Pielęgniarstwa Ginekologiczno-Położniczego, profesor uczelni Zakładu Położnictwa i Pielęgniarstwa Ginekologiczno-Położniczego dr Monika Przestrzelska, dr Natalia Krej, Proroktor ds. Strategii Rozwoju Uczelni, Kierownik Katedry i Zakładu Chirurgii Stomatologicznej, profesor Katedry i Zakładu Chirurgii Stomatologicznej prof. dr hab. Marzena Dominiak, Kierownik Katedry Psychiatrii, profesor Kliniki Psychiatrii prof. dr hab. Joanna Rymaszewska, Prodziekan ds. kierunku Farmacja Wydział Farmaceutyczny, Kierownik Katedry i Zakładu Chemii Fizycznej i Biofizyki, profesor Katedry i Zakładu Chemii Fizycznej i Biofizyki prof. dr hab. Witold Musiał, asystent Zespołu ds. Dydaktyki Biostatystyki dr Tomasz Hikawczuk

O założeniach i celach współpracy pomiędzy obydwoma podmiotami opowiedziała mec. dr Natalia Krej, pełniąc funkcję moderatora tego posiedzenia. Agenda spotkania obejmowała tematykę rzeczową z zakresu prawa medycznego, w tym z serii „o tym warto rozmawiać”. Szczegółowe rozmowy dotyczyły następujących kwestii: **(1)** Możliwość udzielania pacjentowi dodatkowego świadczenia zdrowotnego (nierefundowanego) podczas wizyty, która jest przeprowadzana przez lekarza bądź lekarza dentyzę (świadczeniodawcę) w godzinach zadeklarowanych w harmonogramie zgłaszanym do Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej NFZ), jako godziny przyjęć pacjentów korzystających

ze świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych – w świetle aktualnej wiedzy medycznej, z uwzględnieniem obowiązujących na terytorium RP przepisów prawa; **(2)** raportowanie zdarzeń medycznych w odniesieniu do świadczeń zdrowotnych udzielanych komercyjnie, zatem spoza koszyka świadczeń gwarantowanych, na podstawie ustaw regulujących powyższą kwestię raportowania, tj. ustawa o systemie informacji w ochronie zdrowia z dnia 28 kwietnia 2011 r. (Dz.U. Nr 113, poz. 657), ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r.; **(3)** elektroniczną dokumentację medyczną.

Od lewej: Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu, adiunkt Samodzielnej Pracowni Ergonomii i Monitoringu Biomedycznego dr Anna Kołcz, Prodziekan ds. Studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu, p.o. Kierownika Zakładu Położnictwa i Pielęgniarstwa Ginekologiczno-Położniczego, profesor uczelni Zakładu Położnictwa i Pielęgniarstwa Ginekologiczno-Położniczego dr Monika Przestrzelska, Kierownik Zakładu Dydaktyki Kardiologicznej, profesor Zakład Dydaktyki Kardiologicznej prof. dr hab. Andrzej Mysiak, Kierownik Katedry Psychiatrii, profesor Kliniki Psychiatrii prof. dr hab. Joanna Rymaszevska, Kierownik Katedry Ortopedii Szczękowej i Ortodontji, profesor Zakładu Ortopedii Szczękowej i Ortodontji prof. dr hab. Beata Kawala, Prodziekan ds. kierunku Farmacja Wydział Farmaceutyczny, Kierownik Katedry i Zakładu Chemii Fizycznej i Biofizyki, profesor Katedry i Zakładu Chemii Fizycznej i Biofizyki prof. dr hab. Witold Musiał, asystent Zespołu ds. Dydaktyki Biostatystyki dr Tomasz Hikawczuk

Nadto wśród wątków istotnych dla przedstawicieli medycyny, jak również ważnych dla świadczących dla nich obsługę prawną rodziców prawnych, pojawiły się tematy dotyczące prawa farmaceutycznego, w szczególności kwestia naukowej informacji o leku, apteki dla aptekarza, regulacji prawnych o zawodzie farmaceuty, opieki farmaceutycznej – o czym szeroko opowiedział Prodziekan prof. dr hab. Witold Musiał. Nadto prof. dr hab. Beata Kawala, pełniąca funkcję Konsultanta Krajowego, zwróciła uwagę, że w odniesieniu do

dokumentacji medycznej czas jej przechowywania powinien ulec skróceniu, biorąc pod uwagę specyfikę poszczególnych specjalizacji, jak również rzeczowy materiał, który znajduje się w tej dokumentacji. Pani prof. dr hab. Beata Kawala podniosła, że niezwykle ważną sprawą jest wspieranie przedstawicieli medycyny w zakresie prac legislacyjnych.

Powyższe posiedzenie stanowiło swojego rodzaju forum wymiany myśli, uwag, zagadnień. Pozwoliło na dojście

do pewnych kluczowych wniosków. Po pierwsze w odniesieniu do planowanych kolejnych spotkań w ramach zawartego porozumienia, ich idea ma na celu z jednej strony wspieranie medyków przez prawników w obszarze obowiązujących przepisów i praktyki ich stosowania, a z drugiej strony ma również być obszarem, w ramach którego będą formułowane postulaty zmiany tych przepisów, które tego wymagają. Po drugie, naczelnym wnioskiem było wskazanie, iż należy o prawie medycznym rozmawiać w szerokim zakresie, to jest z perspektywy systemu ochrony zdrowia w Polsce, jak również warto zwrócić uwagę na zbyt dużą ilość aktów prawnych odnoszących się do prawa medycznego.

Podsumowano, iż istotnym elementem jest konsultowanie ze środowiskiem medycznym tworzonych lub nowelizowanych

przepisów prawa, a dalej uwzględnianie wyników tych konsultacji w ramach prac normatywnych. Nadto wskazano, iż na chwilę obecną wykonywanie szeroko rozumianego zawodu z obszaru medycyny bez jakiegokolwiek świadomości prawnej, jak również wiedzy jest niezwykle trudne.

Raz jeszcze podkreślono, iż kadry medyczne obejmują nie tylko lekarzy czy lekarzy dentyistów, ale również pielęgniarki, położne, ratowników medycznych, fizjoterapeutów, na co wskazała Pani dr Anna Kołcz oraz Pani dr Monika Przestrzelska.

Z uwagi na ilość i ważkość tematów wspólnie ustalono, iż będą planowane kolejne spotkania na początku 2022 r. O szczegółach będziemy Państwa na bieżąco informować na stronie internetowej OIRP, jak również poprzez media społecznościowe. ●

Od lewej: Wicedziekan Rady OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk, dr Natalia Krej, Prorektor ds. Strategii Rozwoju Uczelni, Kierownik Katedry i Zakładu Chirurgii Stomatologicznej, profesor Katedry i Zakładu Chirurgii Stomatologicznej prof. dr hab. Marzena Dominiak, Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler

Umowa wykonawcza dotycząca praktyk studenckich pomiędzy OIRP we Wrocławiu a UWr

r. pr. Krystian Mularczyk

Fot. Juan Ospina – Pixabay.com

W dniu 21 września 2021 r. Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu poszerzyła obszar współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim. Strony zawarły umowę wykonawczą do wiążącego je od wielu lat porozumienia o współpracy. Jej przedmiotem jest współdziałanie w organizacji praktyk dla studentów Wydziału

Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Po stronie Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu sygnatariuszami umowy byli Dziekan Tomasz Scheffler oraz Wicedziekan Krystian Mularczyk. Uniwersytet Wrocławski reprezentował Dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Karol Kiczka.

Fot. Ivan Samkov – Pexels.com

Zgodnie z założeniami Sygnatariuszy, strony na podstawie umowy zobowiązują się do współpracy w organizowaniu praktyk dla studentów Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

W tym celu Uniwersytet Wrocławski będzie kierował studentów na praktyki do kancelarii prawnych oraz działów prawnych firm, które zgłoszą do OIRP we Wrocławiu chęć przyjęcia praktykantów. Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu zobowiązuje się natomiast do przekazywania zasad odbywania praktyk wyrażającym gotowość przyjęcia studentów instytucji i podmiotów oraz informowania Uniwersytetu Wrocławskiego o podmiotach chętnych do podjęcia współpracy ze studentami. Uniwersytet Wrocławski będzie opracowywał szczegółowe programy praktyk oraz sprawował nadzór nad ich dokumentowaniem oraz przebiegiem.

Przedmiotowa umowa nie jest pierwszym porozumieniem zawartym pomiędzy oboma instytucjami, lecz jednym z wielu zawieranych z Uniwersytetem Wrocławskim na przestrzeni lat. Współpraca pomiędzy oboma podmiotami trwa już od dawna i obfitowała dotychczas w liczne wspólne przedsięwzięcia. Nie ulega wątpliwości, że ta kooperacja będzie inicjowała kolejne wspólne działania.

Reasumując, zawarta niedawno z Uniwersytetem Wrocławskim umowa stanowi rozwinięcie prowadzonej stale, od wielu lat, współpracy obu podmiotów. Niniejsze porozumienie opiera się na wzajemnym wsparciu obu instytucji. Informacje o kolejnych, podejmowanych wspólnie z Uniwersytetem Wrocławskim, przedsięwzięciach będą pojawiały się na bieżąco na stronach internetowych OIRP we Wrocławiu i Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii UW, a także za pośrednictwem ich mediów społecznościowych. ●

Z życia Izby – sylwetki zawodowe

r. pr. **Anna Zalesińska**

Fot. Archiwum prywatne

Wojciech Lamik

Jest radcą prawnym, specjalizującym się w ochronie danych osobowych oraz własności intelektualnej.

Ukończył studia doktoranckie, podczas których prowadził zajęcia dla studentów, przede wszystkim z zakresu prawa cywilnego, jak również był prelegentem

na wielu konferencjach naukowych. Aktualnie kończy rozprawę doktorską zatytułowaną „Środki cywilnoprawne ochrony danych”.

Jest autorem szeregu publikacji poświęconych m.in. tematyce ochrony danych osobowych, znaków towarowych, domen internetowych, czy też dóbr osobistych.

W naszej Izbie Wojciech Lamik jest przewodniczącym Komisji ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej oraz Koordynatorem Sekcji Praktyków Prawa Cywilnego. Prowadzi szkolenia dla radców prawnych.

Jest jednym ze współzałożycieli podcastu „Prawo w Praktyce”, gdzie przybliża słuchaczom problematykę związaną z prowadzeniem działalności e-commerce.

Autorzy podcastu „Prawo w Praktyce”;
fot. <https://prawowpraktyce.pl>

dr Gabriela Bar

Radczyni prawna, doktor nauk prawnych, partnerka zarządzająca w Szostek_Bar i Partnerzy Kancelarii Prawnej. Entuzjastka nowych technologii, ze szczególnym uwzględnieniem Sztucznej Inteligencji.

Doświadczona ekspertka w zakresie umów elektronicznych, e-commerce, prawnych aspektów wdrażania systemów informatycznych oraz ochrony prywatności.

Członkini Komitetu Prawnego IEEE w projekcie *IEEE Global Initiative on Ethics of Autonomous and Intelligent Systems*; członkini Stowarzyszenia Prawa Nowych Technologii, Women in AI i AI4EU.

Adiunkt na WPAiE Uniwersytetów Opolskiego i Śląskiego w projektach HORIZON 2020: *Digital Manufacturing Platforms for Connected Smart Factories* (SHOP4CF) oraz *Multi-Agent Systems for Pervasive Artificial Intelligence for assisting Humans in Modular Production Environments* (MAS4AI).

Absolwentka Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Akademii Leona Koźmińskiego.

<https://www.linkedin.com/in/gabrielabar/> •

Witamy nowych radców prawnych

Beata Kozieł

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

W ostatnim czasie **do grona radców prawnych dołączyli:**

- » mec. Mateusz Zeman
- » mec. Marta Banasiak
- » mec. Arkadiusz Lemańczyk
- » mec. Mateusz Gromek
- » mec. Natalia Panek
- » mec. Marta Sakowska
- » mec. Agnieszka Topolewska
- » mec. Marek Bojarski
- » mec. Edyta Jeż
- » mec. Łukasz Legięć
- » mec. Jolanta Stępień ●

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

Jak miły jest powrót do dotychczasowych przyzwyczajeń

r. pr. **Krystyna Stoga**

Po okresie przymusowego zawieszenia spotkań członków Klubu Seniora, z przyczyn powszechnie znanych, stali ich uczestnicy powitali z radością powrót do dawnych form działania, a przede wszystkim wyjazdów krajowych i zagranicznych.

Udało się zorganizować planowany wyjazd na Podlasie. Była to wycieczka 3-dniowa pod hasłem: „Zwiedzamy Kraj”. Frekwencja była 100%, a wyjazd jak zwykle udany. Ten kiedyś mało popularny region Polski, obecnie przeżywa swój renesans. Powoli przychodzi nie tylko moda, ale też i konieczność odpoczynania nie w hałasie i ciasnocie kurortów (zapchane do granic możliwości Zakopane jest tego przykładem) lecz w regionach ekologicznie czystych, gdzie natura jeszcze trochę rządzi i można spokojnie odpoczywać. A i często nieznanne, nietypowe zabytki i pomniki naszej historii oraz słynna regionalna kuchnia godne są zwiedzania.

Oprócz tej imprezy wyjazdowo-krajoznawczej, zorganizowano trzy wyjazdy na gryby. Paradoks polegał jednak na tym, że tym roku, po raz pierwszy, nie udało się ich znaleźć. Taki rok, widocznie i gryby przestraszyły się pandemii, głęboko chowając się w ziemi.

Fot. Tobias Rehbein – Pexels.com

Oczywiście wznowiono także popularne, nie tylko wśród radcowskich seniorów, ale przedstawicieli innych profesji prawnych, organizowane przez Prezesa Klubu, wyjazdy zagraniczne. Pierwszy był absolutnie hitem: wyjazd do Egiptu do Hurgady (jako bazy), a potem uczestnicy przenosili się na statek, na 5-dniowy rejs po Nilu śladem słynnych starożytnych zabytków. Można tylko pozazdrościć uczestnikom. Po takiej przerwie w kontaktach i izolacji, obcowanie ze światowej klasy materialnym dorobkiem ludzkości i wspaniałą pogodą (przy naszej jesiennej aurze) były autentyczną ucztą dla uczestników. Oto szczególnie relacja jednej z uczestniczek, a naszej bezpośredniej korespondentki.

Ta lektura może wzbogacić naszą wiedzę dotyczącą starożytnego Egiptu o nowe szczegóły, a także pozwoli – choćby w wyobraźni – przenieść się w inny klimat:

*Hurgada powitała nas słońcem i morską bryzą. Jednak po nieprzespanej nocy najbardziej doceniliśmy kawę zaserwowaną nam w hotelu Palm Beach Resort. Na szczęście do końca dnia mogliśmy odespać podróż zgodnie z upodobaniami – w pokoju lub na leżaczkach przy basenie, czy nad morzem. Ci, którym udało się nie paść ze zmęczenia, przed snem obejrze-
li tańczącego derwisza. Następnego dnia większość grupy zdecydowała się na wycieczkę statkiem w celu zaliczenia największej atrakcji Hurgady – rafy koralowej. Kolejnego dnia, wczesnym rankiem, wyruszyliśmy do Luxoru, który okazał się być niedogdyjszymi Tebami. Po obiedzie i zakwaterowaniu na statku „Renaissance” wyruszyliśmy do Karnaku i zwiedzaliśmy świątynię świata, z największą liczbą kolumn, zwieńczonych zamkniętym lub otwartym papirusem. Teraz wiemy nie tylko co to jest kartusz, a także że Tuthenamon ka-
zał wyryć w świątyni swoje imię niezliczoną ilość razy, a Nefretete to popularne imię oznaczające najpiękniejszą na świecie. Zaś ukochaną żoną Ramzesa II była Nefretari, a nie Nefretete. Wieczorem zwiedziliśmy Świątynię Luksorską; majestatyczne kolumny wyglądały przepięknie w blasku zachodzącego słońca. Część świątyni zaadoptowali Koptowie, w innym jej miejscu wyrósł meczet, a jeden z obelisków podziwiamy w Paryżu na Placu Concorde. W niedzielny poranek ruszyliśmy do Doliny Królów, gdzie zobaczyliśmy grobowce trzech Ramzesów I, III i IX. W świątyni Hatshepsut (pierwszej władczyni – kobiety) doświadczyliśmy skutków prób*

pisania historii na nowo – następcą tej władczyni bezskutecznie włożył wiele wysiłku, aby wymazać ją z pamięci, a my i tak jej historię poznaliśmy. Zasłużony relaks na statku, płynącym w górę Nilu, poświęcono wygrzewaniu się na leżaczkach i obserwowaniu krajobrazu. Statek płynął do Kom Ombo, gdzie znajduje się świątynia boga Sobka z głową krokodyla oraz Horusa z głową jastrzębia. Podziwialiśmy płaskorzeźbę z pierwszym znanym kalendarzem oraz trzema postaciami, które przedstawiały pory roku. Brak czwartej nie był tym razem wynikiem wandalizmu, po prostu starożytni Egipcjanie wyróżniali tylko trzy pory roku. Obok znajdowała się studnia mierząca poziom wody w Nilu – ten wynik decydował o wysokości nakładanych podatków. Wczesnym rankiem, po pospiesznym wypiciu kawy lub herbaty i pobraniu suchego prowiantu, ruszyliśmy do Abu Simbel. Po czterech godzinach jazdy autobusem zawitaliśmy do świątyni pary małżonków – Ramzesa II i jego ukochanej żony Nefretari. Ciekawostką jest, że obie zostały rozebrane i przeniesione w to miejsce w latach sześćdziesiątych, ponieważ budowa zapory i stworzenie potężnego sztucznego jeziora Namera, zagroziła ich istnieniu. W drodze powrotnej zatrzymaliśmy się na chwilę, aby poobserwować zjawisko fatamorgany. Rzeczywiście „nierealne jezioro” kusiło skrzącą taflą, w której nawet odbijały się obiekty poza nim. Zwiedziliśmy jeszcze potężną tamę, wzniesioną z pomocą ZSRR, co upamiętnia monumentalny pomnik w kształcie kwiatu lotosu. Tama gromadzi zapas wody, który może wystarczyć na 10 lat dla wszystkich mieszkańców Egiptu, produkuje także energię, która początkowo zabezpieczała 50% zapotrzebowania kraju, jednak dziś to

tylko 15%. Następnie popłynęliśmy małym stateczkiem na wyspę, na której znajduje się urokliwy ogród botaniczny. Spacer wśród zieleni był na prawdę przyjemny. Nie trwał jednak długo, gdyż ponownie – tym samym stateczkiem – ruszyliśmy przez Nil do nubijskiej wioski. W niezwykle kolorowym nubijskim domu zostaliśmy uraczeni herbatą z hibiskusa lub z mięty i prawdziwą arabską kawą. Niektórzy mieli okazję potrzymać w rękach małego krokodylka. Tajemnicą pozostała przyczyna, dla której rodzina trzyma w domu aż trzy egzemplarze tych stworzeń. Czyżby domowe pieszczochy?

Po drodze zatrzymaliśmy się na targowisku w Asuanie, gdzie pośpiesznie kupowaliśmy przyprawy, herbatę z hibiskusa, daktylę, papierosy i ubrania. Wszystko pod czujnym okiem naszego opiekuna z policji turystycznej. Warto nadmienić, że taka osoba towarzyszyła nam przez większość podróży autobusem. Dyskretnie wypatryliśmy, że zawsze była uzbrojona. Po kolacji podziękowaliśmy pięknie naszym przewodnikom, a także tutejszemu szefowi kuchni i obsłudze wręczając drobne upominki, o które zadbał pan Henryk. Dzień zakończył wieczór nubijski, który pozytywnie zaskoczył, gdyż – tym razem – słuchaliśmy muzyki na żywo, a poprzebierani mężczyźni zabawiali gości. Było na prawdę wesoło, gdy wybrane z publiczności osoby próbowały powtarzać dźwięki wydawane przez jednego z mężczyzn, tajemnicą pozostało, czy miały one jakiegokolwiek znaczenie. Na zakończenie „wielbłąd” obcałowywał wszystkie panie, fukając na panów. Podróż powrotna autobusem wzdłuż Nilu była nużąca, ale mogliśmy zobaczyć także prawdziwy obraz życia w Egipcie. Ostatnią noc

spędziliśmy ponownie w Palm Beach Resort. Po kolacji można było obejrzeć pokaz akrobatyczny. Ostatnie przedpołudnie odpoczywaliśmy na plaży lub przy basenie. Po obiedzie ruszyliśmy na lotnisko i nieco spóźnionym samolotem powitaliśmy nowy dzień w Polsce.

Niez mordowany Prezes ma już plan kolejnych imprez i wyjazdów na cały przyszły rok. Przedstawię jedynie tylko najważniejsze, planowane na I kwartał. Na wszelki wypadek, żeby nie zapeszyć, bo wieści epidemiczne nie są obiecujące, więc po co robić apetyt... A propos wieści: z powodów zagrożenia epidemią niestety nie spotkamy się na tradycyjnej świątecznej kolacji seniorów. Przykro, który to już rok...? Tak jak w ubiegłym roku otrzymamy drobne świąteczne upominki od naszej Rady, które zostaną rozdane lub doręczone przez członków Klubu i Prezesa

A oto plany na najbliższe miesiące przyszłego roku:

- » **W styczniu:** 8-dniowa wycieczka do Emiratów Arabskich, 21–28 stycznia 2022 r. (trasa: Dubaj – Abu-Dabi),
- » **W lutym:** Kulig (data i impreza zależna od śniegu) w lasy Milickie – zapraszamy młodszych członków samorządu z dziećmi,
- » **W marcu:** 8-dniowa wycieczka do Maroka, 21–28 marca 2022 r., w tym: Marakesz, Casablanka, Rabat, Fez, Meknes i starożytne miasta subsaharyjskie Ajt Bin Haddu oraz Warzazat.

Wszystkie wyjazdy zagraniczne samolotem. Do Dubaju z lotniska w Katowicach, do Maroka – z Warszawy. Do lotnisk przejazdy autobusem w obie strony (w ramach wycieczki).

No cóż, możemy tylko pomarzyć, żeby pandemia nie przekreśliła tych planów. ●

AML, cz. III

Stosunki gospodarcze oraz transakcje okazjonalne jako podstawa stosowania środków bezpieczeństwa finansowego

r. pr. **Hubert Sarżyński**

Fot. Salvatore – Pixabay.com

Punktem wyjściowym dla oceny przez radców prawnych konieczności stosowania procedur związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu jest ustalenie zakresu świadczonej pomocy prawnej oraz stwierdzenie czy pokrywa się on z zakresem ustawowym determinującym

uzyskanie przez radcę prawnego statusu instytucji obowiązanej. Następnym krokiem podejmowanym przez radcę prawnego jest zastosowanie środków bezpieczeństwa finansowego określonych w Ustawie, w tym analiza ryzyka związanego z daną transakcją okazjonalną lub stosunkami gospodarczymi.

1. Przesłanki stosowania środków bezpieczeństwa finansowego

Katalog przesłanek stosowania środków bezpieczeństwa finansowego określa art. 35 Ustawy. Ustawa jednocześnie zobowiązuje radców prawnych jako instytucje obowiążane, do, zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego, gdy:

- » nawiązują stosunki gospodarcze z klientem;
- » przeprowadzają transakcję okazjonalną o równowartości EUR 15 000,00 lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane;
- » zaistnienia podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
- » wystąpienia wątpliwości co do prawdziwości lub kompletności dotyczących uzyskanych danych identyfikacyjnych klienta.

Osobną przesłanką do zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego jest zmiana elementów trwających stosunków gospodarczych z klientem, w tym jego danych, charakteru tych stosunków lub ich okoliczności. Monitorowanie stosunków gospodarczych z klientem nie nastęrcza wątpliwości interpretacyjnych i instytucje obowiążane nie powinny mieć trudności z prawidłową identyfikacją momentów, w których aktualizuje się ich obowiązek do zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego, mających swoje źródło w zmianie łączących strony stosunków gospodarczych. Dużo większe znaczenie mają przesłanki zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego, które są związane z przeprowadzaniem transakcji okazjonalnej lub nawiązywaniem stosunków gospodarczych, gdyż są to definicje legalne wprowadzone w Ustawie, ale nie pozwalają *prima facie* na jednoznaczne przesądzenie

charakteru doradztwa prawnego świadczonego na rzecz klientów radców prawnych w kontekście definicji ustawowych.

Ocena świadczonej pomocy prawnej jako podstawy do zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego w zakresie trwałości stosunków gospodarczych opiera się na czterech definicjach wymienionych w art. 2 ust. 2 Ustawy, którymi są:

- » przeprowadzanie transakcji rozumiane jako wykonanie przez instytucję obowiążaną dyspozycji lub zlecenia wydanych przez klienta lub osobę działającą w jego imieniu (pkt 15);
- » stosunki gospodarcze rozumiane jako stosunki instytucji obowiążanej z klientem związane z działalnością zawodową instytucji obowiążanej, które w chwili ich nawiązywania wykazują cechę trwałości (pkt 20);
- » transakcja rozumiana jako czynność prawna lub faktyczna, na podstawie której dokonuje się przeniesienia własności lub posiadania wartości majątkowych, lub czynność prawną lub faktyczną dokonywaną w celu przeniesienia własności lub posiadania wartości majątkowych (pkt 21);
- » transakcja okazjonalna rozumiana jako transakcja, która nie jest przeprowadzana w ramach stosunków gospodarczych (pkt 22).

Dodatkowo konieczne będzie sięgnięcie do zakresu świadczenia pomocy prawnej przez radcę prawnego określonego w art. 6 ust. 1 Ustawy o radcach prawnych.

2. Transakcja jako podstawa zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego

Analiza definicji ustawowych związanych ze statusem radców prawnych jako

instytucji obowiązanych oraz przepisów stanowiących podstawę zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego wykazuje niekonsekwencję i niedokładność ustawodawcy w implementacji przepisów wspólnotowych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Radcowie prawni mają status instytucji obowiązanych w ramach świadczonej pomocy prawnej, a więc w szczególności w ramach udzielania porad i konsultacji prawnych, sporządzania opinii prawnych, opracowywania projektów aktów prawnych oraz występowania przed urzędami i sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy. Świadczenie pomocy prawnej nie jest uregulowane odrębnie w Ustawie w stosunku do Ustawy o radcach prawnych. Z tego względu do pomocy prawnej świadczonej przez radców prawnych nie może mieć zastosowania definicja transakcji, gdyż w zakresie pomocy prawnej nie mieści się przenoszenie własności lub posiadania wartości majątkowych. Logicznym następstwem takiego rozumienia definicji transakcji w odniesieniu do zakresu

świadczenia pomocy prawnej przez radcę prawnego powinno być wykluczenie możliwości przeprowadzania transakcji przez radców prawnych w rozumieniu Ustawy. Niemniej definicja legalna przeprowadzenia transakcji nie odwołuje się w ogóle do definicji transakcji. Przeprowadzenie transakcji ogranicza się jedynie do wykonania zlecenia lub dyspozycji wydanych przez klienta. Wykładnia językowa nakazuje przyjąć, iż radca prawny może przeprowadzić transakcję, gdyż może on wykonać zlecenie na rzecz i polecenie klienta polegające np. na sporządzeniu opinii prawnej dotyczącej nabycia nieruchomości lub założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Kolejna nieścisłość pomiędzy normami dotyczy definicji transakcji okazjonalnej, która jest transakcją wykonywaną poza stosunkami gospodarczymi łączącymi instytucję obowiązaną z klientem, a więc odwołuje się do definicji transakcji, chociaż nie czyni tego definicja przeprowadzenia transakcji.

Całość rozważań dotyczących pojęcia transakcji ma bardzo istotne znaczenie

Fot. Jan Alexander – Pixabay.com

praktyczne z punktu widzenia obowiązku określonego w art. 35 Ustawy. Instytucje obowiązane stosują bowiem środki bezpieczeństwa finansowego, gdy m.in. przeprowadzają transakcję okazjonalną o określonej wartości. W tym krótkim postanowieniu krzyżują się trzy wspomniane wyżej definicje związane z transakcją i nie jest możliwa ich harmonijna wykładnia. Radca prawny może przeprowadzić transakcję, chociaż zakres jego czynności aktualizujących obowiązki wynikające z Ustawy nie jest w żadnym stopniu zbieżny z ustawową definicją transakcji, a przez to w stosunku do radcy prawnego nie może znaleźć zastosowania definicja transakcji okazjonalnej. Z powyższego można wywieść, że radca prawny nie będzie zobowiązany do stosowania środków bezpieczeństwa finansowego na podstawie przesłanki przeprowadzania transakcji okazjonalnej.

Ze względu na ewidentną sprzeczność pomiędzy normami stanowiącymi podstawę postanowienia o stosowaniu środków bezpieczeństwa finansowego, konieczne jest określenie czynnika wiodącego dla ustalenia hipotezy analizowanej normy prawnej. Brzmienie norm art. 35 Ustawy wskazuje jednoznacznie, że instytucje obowiązane zawsze stosują środki bezpieczeństwa finansowego wobec klientów, z którymi nawiązują stosunki gospodarcze, a więc charakteryzujące się przede wszystkim trwałością. Jednocześnie ustawodawca przewidział, że nie wszystkie zdarzenia gospodarcze muszą mieć charakter trwały, a niektóre podmioty podejmują między sobą współpracę o charakterze incydentalnym lub nieregularnym. Poprzez zdefiniowanie pojęcia transakcji okazjonalnej odwołującej się wprost do pojęcia transakcji, ustawodawca kładzie zdecydowany nacisk na ustalenie przedmiotu transakcji, którym powinno być przenoszenie

własności majątkowych, a także zbadanie cech tej transakcji i jej wysokości. Sposób przeprowadzenia transakcji oraz okoliczności towarzyszące jej zleceniu nie mają znaczenia przesądzającego dla określenia obowiązku zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego.

Z powyższych względów należy przychylić się do przeważającego znaczenia definicji transakcji okazjonalnej dla określenia wystąpienia okoliczności zobowiązujących instytucję obowiązaną do zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego, co w konsekwencji powinno prowadzić do wniosku, że radca prawny nie powinien być brany pod uwagę jako instytucja obowiązana do przeprowadzenia transakcji okazjonalnej. Każdy stosunek gospodarczy radcy prawnego z klientem polegający na świadczeniu pomocy prawnej i niemający charakteru trwałego w momencie jego powstania nie powinien być zatem kwalifikowany jako transakcja okazjonalna i wyłączony spod analizy przez radcę prawnego jako instytucję obowiązaną.

Problematyka niezgodności pomiędzy normami oraz ich niejasności w kontekście określenia zakresu obowiązków została również dostrzeżona przez notariuszy. Częściowo *a contrario* i częściowo w zgodzie do poglądu wykluczającego możliwość przeprowadzenia transakcji okazjonalnej przez radców prawnych K. Buk stwierdza, iż „Notariusz jest instytucją obowiązaną w zakresie wszystkich czynności wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 13) u.p.p.p., choćby nie stanowiły one transakcji w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 21) u.p.p.p.”¹. Przenosząc to stanowisko na

¹ Krzysztof Buk, *Obowiązki notariusza na podstawie przepisów ustawy z dnia 1.03.2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*, „Rejent” 2018/12/11–29.

grunt rozpatrywanej problematyki można stwierdzić, iż niezależnie od charakteru świadczonej pomocy prawnej, jeżeli wchodzi ona w zakres kwalifikacji radcy prawnego jako instytucji obowiązanej, to powinna ona zawsze stanowić podstawę do zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Jednakże, jak słusznie zauważa dalej K. Buk, wobec notariuszy istnieje prawne wykluczenie istnienia stosunków gospodarczych z klientem², w przeciwieństwie do radców prawnych, którzy mogą świadczyć pomoc prawną na podstawie chociażby umów zawartych na czas nieoznaczony. Po wyłączeniu zarówno transakcji okazjonalnych, jak i stosunków gospodarczych spod możliwości oceny notariuszy, nie mieliby oni żadnych podstaw do przeprowadzania analiz wykonywanych czynności, a przez to normy Ustawy nie mogłyby być przez nich i wobec nich skutecznie egzekwowane.

3. Stosunki gospodarcze oraz ich trwałość

Cechą determinującą stosunki zawodowe pomiędzy klientem, a instytucją obowiązaną jako stosunki gospodarcze jest trwałość tych stosunków w momencie ich zawierania. Ustawa nie wprowadza osobnej definicji trwałości, również dotychczasowe poglądy orzecznictwa oraz doktryny nie przedstawiły swojego rozumienia „trwałości” stosunków gospodarczych. Z tego względu należy w pierwszej kolejności ustalić znaczenie trwałości stosunków zawodowych pomiędzy klientem, a instytucją obowiązaną. Następnie konieczne jest przełożenie tej normy na działalność zawodową radców prawnych, aby możliwie precyzyjnie wskazać okoliczności

mogące świadczyć o trwałości nawiązywanych stosunków z klientem.

Pojęcie trwałości występuje szeroko w aktach prawnych rangi ustawy oraz rozporządzeń, lecz ma to miejsce głównie w aktach o charakterze administracyjnym lub podatkowym. Powoduje to niemożliwość zastosowania wykładni systemowej dla ustalenia znaczenia pojęcia trwałości na gruncie Ustawy. Korzystając z wykładni językowej i odwołując się do znaczenia trwałości w oparciu o znaczenie zaczerpnięte z Wielkiego Słownika Języka Polskiego Instytutu Języka Polskiego PAN można wywieść, że trwałość jest cechą czegoś, co istnieje i utrzymuje się bez zmian przez długi czas. Zatem stosunki instytucji obowiązanej z klientem w momencie ich zawierania muszą istnieć w świadomości kontrahentów jako zawierane na długi czas oraz niezmiennie w czasie, z zastrzeżeniem modyfikacji niewpływających na samą istotę stosunków (np. sposób komunikacji, adresy do doręczeń etc.). W celu przeprowadzenia analizy trwałości stosunków gospodarczych nawiązywanych przez radców prawnych należy ponownie odwołać się do zakresu świadczenia pomocy prawnej wskazanego w Ustawie o radcach prawnych, z tym jednak zastrzeżeniem, że decydujące znaczenie będą miały okoliczności towarzyszące zawieraniu umów o świadczenie pomocy prawnej. To wola stron oraz ich przekonanie co do incydentalności albo stałości ich stosunków będą decydowały o ostatecznej kwalifikacji. Ustawa nie zawiera żadnych reguł interpretacyjnych co do woli stron, ograniczeń dowodowych lub zastrzeżeń co do formy i treści czynności prawnych. W przypadku, gdyby konieczne było wykazanie faktycznej woli stron towarzyszącej zawarciu umowy np. wobec kontroli uprawnionych organów, może być ona wykazywana w dowolny,

² Ibidem.

zgodny z prawem sposób. Ustawa, ani żaden z jej przepisów nie wyznaczają horyzontu czasowego, po osiągnięciu którego można mówić o trwałości stosunków gospodarczych instytucji obowiązanych z klientem. W powszechnym obrocie gospodarczym zdecydowanie można opowiedzieć się za istnieniem trwałości w stosunkach prawnych zawieranych na czas nieoznaczony, umowach ramowych, umowach długoterminowych ze względu na charakter świadczenia lub wolę stron do kontynuowania współpracy, jeżeli jest ona podejmowana na podstawie licznych lub cyklicznych czynności prawnych i faktycznych (np. cykliczne umowy dostawy, kontraktacji, sprzedaży). Przenosząc te rozważania na grunt czynności wchodzących w skład świadczenia pomocy prawnej, wydaje się, że najpewniejszej odpowiedzi co do trwałości stosunków radcy prawnego z klientem dostarczy wola stron towarzysząca zawarciu umowy.

Radca prawny może zobowiązać się w umowie do sporządzenia jednej opinii prawnej w określonym przedmiocie lub przedmiotach albo też kilku opinii prawnych, których wykonanie oraz zapłata wynagrodzenia będą stanowiły jednocześnie koniec współpracy z klientem. Nie można wówczas mówić o trwałości, gdyż zamiarem stron było przygotowanie jednego lub kilku dokumentów w danym okresie. Odmienne kwalifikacja stosunków może mieć miejsce, jeżeli radca prawny zobowiązuje się do udzielania porad jako elementu stałej współpracy bez ograniczenia ilościowego lub czasowego, albo gdy takie jednostkowe umowy są zawierane cyklicznie. Podobne kryteria można zastosować do świadczenia pomocy prawnej polegającej na przygotowywaniu projektów aktów prawnych. Z zastrzeżeniem radców prawnych wykonujących zawód na podstawie umowy o pracę w jednostkach

administracji publicznej, którzy nie mają statusu instytucji obowiązanej, tworzenie aktów prawnych może być również świadczony w jednostkowych, incydentalnych przypadkach albo stanowić element stałej współpracy radcy prawnego z klientem. Profesjonalne zastępstwo procesowe może przybrać różny charakter i jako takie może prowadzić do odmiennej kwalifikacji stosunków gospodarczych. Radca prawny może zastępować swojego klienta w ramach udzielonego mu upoważnienia we wszystkich sprawach oraz przed wszelkimi organami (co jest powszechne w przypadku współpracy z osobami prawnymi) albo zastępować swojego klienta wyłącznie w sprawie wskazanej w umowie oraz upoważnieniu. W przypadku zlecenia radcy prawnemu zastępstwa procesowego na przestrzeni całego postępowania, niezależnie od ostatecznego okresu trwania postępowania lub nakładu pracy, należy uznać takie zlecenie za przejaw trwałych stosunków gospodarczych. Zamiarem stron w takim wypadku jest zastępstwo przez radcę prawnego w całym postępowaniu, w tym udział w posiedzeniach, przygotowywanie pism procesowych, a także wykonywanie innych czynności niezbędnych w toku postępowania. Klient ma zatem zamiar i świadomość, że radca prawny, któremu udziela pełnomocnictwa, będzie zastępował go na przestrzeni całego postępowania. Ich współpraca w tym zakresie będzie w założeniu spełniać kryteria trwałości. Inny charakter będzie miało sporadyczne lub incydentalne zastępstwo klienta przed organami państwowymi np. w przypadku nagłej substytucji lub stawiennictwa wyłącznie do określonej czynności procesowej lub faktycznej mającej znaczenie dla procesu (wykonanie fotokopii, jednorazowe uczestnictwo w przesłuchaniu lub oględzinach). Wówczas nie można mówić o trwałości stosunków gospodarczych,

gdyż w swoim zamierzeniu strony nie przewidują dalszej współpracy. Innym przykładem może być doradztwo w zakresie założenia spółki kapitałowej lub osobowej, stowarzyszenia albo fundacji. Jeżeli powstaniu podmiotu nie towarzyszy jednocześnie zawarcie umowy na doradztwo prawne na rzecz zakładającego lub zakładanego podmiotu, nie można wówczas mówić o trwałości stosunków.

Trwałość stosunków gospodarczych powinna być przez to zawsze interpretowana w pierwszej kolejności w oparciu o wolę stron stosunków gospodarczych, zwłaszcza w zakresie okresu ich trwania. Dopiero później powinna być brana pod uwagę analiza pozostałych okoliczności mogących mieć znaczenie dla określenia trwałości stosunków prawnych, takich jak cykliczność stosunków prawnych, niemiennoscć cyklicznych stosunków prawnych czy częstotliwość zawieranych umów oraz ich przedmiot.

4. Wnioski

Radcowie prawni przed zastosowaniem środków bezpieczeństwa finansowego powinni zatem zbadać okoliczności towarzyszące świadczonej pomocy prawnej i na ich podstawie określić swój status jako instytucji obowiązanej, by kolejno przejść do ustalenia zasadności zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego. W pierwszej kolejności konieczne jest określenie, czy świadczona pomoc prawna wchodzi w zakres definicji określonej w art. 2 ust. 2 pkt 14 Ustawy. Następnym krokiem powinno być ustalenie charakteru świadczonej pomocy prawnej w kontekście jej trwałości. Wynik tej analizy powinien doprowadzić do stwierdzenia czy mamy do czynienia ze stosunkami gospodarczymi w rozumieniu Ustawy, a więc

takimi, które charakteryzują się trwałością w momencie ich nawiązywania, albo do stwierdzenia czy świadczenie pomocy prawnej stanowi wydarzenie incydentalne / jednorazowe. W przypadku kwalifikacji świadczonej pomocy prawnej jako niemającej charakteru trwałego uważam, że radcowie prawni nie powinni być zobowiązani do stosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Wynika to wprost z definicji transakcji oraz transakcji okazjonalnej, które przewidują przeniesienie własności lub posiadania praw majątkowych.

Problematyczne może być również ustalenie wartości transakcji okazjonalnej w przypadku świadczenia pomocy prawnej, jeżeli wynagrodzenie radcy prawnego jest uzależnione od nakładu pracy i nie ma charakteru ryczałtowego. Radca prawny może doradzać przy dokonywaniu takiej czynności prawnej lub faktycznej, ale samo wykonanie transakcji nie znajduje się jednocześnie w zakresie czynności radcy prawnego, które przyznają mu status instytucji obowiązanej. Istnieje jednakże pogląd, iż wszystkie czynności radców prawnych określone w definicji instytucji obowiązanej powinny być podstawą do zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Ze względu na ubogie jeszcze orzecznictwo oraz stanowisko doktryny w tym zakresie nie jest możliwe wskazanie interpretacji opisanych w artykule sprzeczności. Potencjalna odpowiedzialność administracyjna, karna oraz dyscyplinarna związana z naruszeniem Ustawy każe przyjąć jednak stanowisko ostrożne. Jeżeli dane stosunki nie mają charakteru trwałego, a więc nie spełniają definicji stosunków gospodarczych, to świadczenie pomocy prawnej, której ustalona wartość w momencie zawierania umowy stanowi równowartość EUR 15 000,00, powinna stanowić podstawę do zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego. ●

13 STYCZNIA
2022 r.

godz. 17:00

PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU BRUDNYCH PIENIĘDZY (AML), A OBOWIĄZKI RADCY PRAWNEGO

Każdy radca,
który weźmie udział
w szkoleniu otrzyma
**punkty
szkoleniowe**

Szkolenie poprowadzi

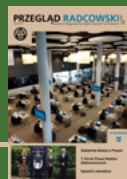
HUBERT SARŻYŃSKI

radca prawny, BSO Prawo & Podatki
Bramorski Szermach i Partnerzy
Adwokaci i Radcowie Prawni

Serdecznie zapraszamy do zapisów i uczestnictwa!

Zapraszamy również do zapoznania się
z **materiałami szkoleniowymi**,
które publikujemy na łamach
„Przeglądu Radowskiego” od numeru 31/2021.

<https://oirp.wroclaw.pl/aktualnosci/przeglad-radcowski>

Sztuka 3.0 – prawo autorskie w erze sztucznej inteligencji. Uwagi na tle historii *Portretu Edmonda de Belamy*

Aleksandra Bar (Doktorantka na Uniwersytecie Wrocławskim, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, Instytut Prawa Cywilnego, Zakład Prawa Cywilnego i Prawa Międzynarodowego Prywatnego)

Praca zajęła III miejsce w ramach konkursu ogłoszonego w trakcie „6 Młodego Forum Prawa Me-diów Elektronicznych”, kategoria: doktoranci.

Zamiast wstępu, czyli krótka historia rodziny *de Belamy*

Niecałe siedem minut trwała licytacja obrazu *Portret Edmonda de Belamy*, jednego z jedenastu dzieł należących do serii *La Famille de Belamy*, który w październiku 2018 roku trafił pod młotek w nowojorskim oddziale domu aukcyjnego Christie's¹. Obraz sprzedany został za niemal pół miliona dolarów – kwotę ponad 40-krotnie wyższą od górnej granicy estymacji². Cena wylicytowana przez anonimowego nabywcę, choć w świetle przewidywań ekspertów

domu aukcyjnego Christie's niewątpliwie imponująca, daleka jest od rekordowych cen płócien uzyskiwanych na aukcjach publicznych³. Niemniej, losy obrazu relacjonowały media na całym świecie, a informacja o sprzedaży *Portretu Edmonda de Belamy* odbiła się szerokim echem w świecie sztuki i nauki. Skąd do poruszenie? Otóż *Portret Edmonda de Belamy* jest pierwszym w historii obrazem wystawionym na publicznej aukcji, który wygenerowany został przez sztuczną inteligencję.

Portret Edmonda de Belamy wystawiony został na sprzedaż przez Obvious – paryski

¹ G. Cohn, *AI Art at Christie's Sells for \$432,500*, „The New York Times”, 25 października 2018 r., <https://www.nytimes.com/2018/10/25/arts/design/ai-art-sold-christies.html> (dostęp: 10.11.2021 r.).

² *Ibidem*. Obraz sprzedany został za 432,5 tysiąca dolarów, podczas gdy estymacja (cena szacunkowa podawana w katalogach aukcyjnych) określona została na 7–10 tysięcy dolarów.

³ *Najdrożej* sprzedanym (na publicznej aukcji) dziełem malarskim w historii jest obraz *Salvator Mundi* (*Zbawiciel Świata*) pędzla Leonarda da Vinci. Obraz został sprzedany został na aukcji w domu aukcyjnym Christie's w Nowym Jorku za ponad 450 milionów dolarów. Zob. <https://www.christies.com/en/lot/lot-6110563> (dostęp: 10.11.2021 r.).

kolektyw artystyczny⁴. Niewątpliwy sukces marketingowy projektu *La Famille de Belamy*, możemy w dużej mierze przypisać efektywnej strategii medialnej, w ramach której celowo eksponowano autonomię i sprawczość systemu wykorzystanego do wygenerowania portretów, jednocześnie przypisując mu cechy typowo ludzkie (por. motto projektu: *Creativity isn't just for humans*)⁵. Wobec dostrzegalnej w debacie publicznej skłonności do antropomorfizowania sztucznej inteligencji nie może dziwić, że media entuzjastycznie przejęły lansowaną przez Obvious narrację⁶.

Cieniem na historię niezwykłych portretów fikcyjnej rodziny *de Belamy* kładą się jednak kierowane pod adresem kolektywu Obvious zarzuty dotyczące wykorzystania kodu Robbiego Barrata⁷. Jak przyznał w rozmowie z portalem *The Verge* Hugo Caselles-Dupré, jeden z założycieli kolektywu, stworzony przez 19-letniego Robbiego Barrata kod – po nieznacznej modyfikacji

Fot. *Portret Edmonde de Belamy*; <https://obvious-art.com/portfolio/edmond-de-belamy/> (dostęp: 10.11.2021)

niektórych jego fragmentów – wykorzystany został przez Obvious do stworzenia systemu, który wygenerował obrazy należące do serii *La Famille de Belamy*⁸. Zaprojektowany przez Robbiego Barrata algorytm oparty został na modelu głębokich splotowych (konwolucyjnych) generatywnych sieci antagonistycznych (ang. *Deep Convolutional Generative Adversarial Networks* [DCGANs]) – architekturze opracowanej przez Alec Radforda, Luke Metz'a i Soumitha Chintala⁹, a czerpiącej z koncepcji generatywnych sieci antagonistycznych (ang. *Generative Adversarial Network* [GAN]) Iana Goodfellowa¹⁰. W strukturze

⁴ Kolektyw tworzy troje młodych artystów: Hugo Caselles-Dupré, Pierre Fautrel i Gauthier Vernier, <https://obvious-art.com/page-about-obvious/> (dostęp: 10.11.2021 r.).

⁵ C. Nugent, *The Painter Behind These Artworks Is an AI Program. Do They Still Count as Art?*, „TIME” 2018, 20 sierpnia, <https://time.com/5357221/obvious-artificial-intelligence-art/> (dostęp: 10.11.2021 r.).

⁶ Zob. np. doniesienia prasowe: B. Goldberg, *First-ever Auction of AI-Created Artwork Set for Christie's Gave*, Reuters, 23 października 2018 r., <https://www.reuters.com/article/us-france-art-artificial-intelligence-idUSKCN1MX2WO> (dostęp: 10.11.2021 r.); B. Molina, *Christie's Sells Painting Created by Artificial Intelligence for 432,500*, „USA Today”, 25 października, <https://eu.usatoday.com/story/news/nation-now/2018/10/25/painting-created-ai-going-auction-block-christies/1759967002/> (dostęp: 10.11.2021 r.); A. Smith, *Christie's to auction art created by artificial intelligence*, „PC Mag” 2018, 24 października, <https://www.pcmag.com/news/christies-to-auction-art-created-by-artificial-intelligence> (dostęp: 10.11.2021 r.).

⁷ Zob. <https://github.com/robbiebarrat/art-DCGAN> (dostęp: 10.11.2021 r.).

⁸ J. Vincent, *How three French students used borrowed code to put the first AI portrait in Christie's*, „The Verge” 2018, 23 października, <https://www.theverge.com/2018/10/23/18013190/ai-art-portrait-auction-christies-belamy-obvious-robbie-barrat-gans> (dostęp: 10.11.2021 r.).

⁹ A. Radford, L. Metz, S. Chintala, *Unsupervised Representation Learning with Deep Convolutional Generative Adversarial Networks*, ArXiv preprint, arXiv:1511.06434, 2016, <https://arxiv.org/pdf/1511.06434.pdf> (dostęp: 10.11.2021 r.).

¹⁰ I. Goodfellow, J. Pouget-Abadie, M. Mirza, et al., *Generative Adversarial Networks*, „Advances in Neural Information Processing Systems” 2014,

GAN występują dwie współzawodniczące sieci. Pierwsza z nich, tak zwana sieć generująca, produkuje określone rezultaty (dane syntetyczne, fałszywe), na przykład obrazy przedstawiające ludzkie podobizny. Druga – sieć dyskryminująca – próbuje odróżnić obrazy oryginalne (dane rzeczywiste pochodzące ze zbioru danych szkoleniowych) od obrazów wyprodukowanych przez sieć generującą (danych syntetycznych, fałszywych). W trakcie tego procesu obie sieci doskonalą swoje umiejętności. Sieć generująca modyfikuje swoje rezultaty tak długo, dopóki dyskryminator nie będzie w stanie odróżnić danych rzeczywistych od fałszywych rezultatów generatora. Proces uczenia się GAN przebiega w sposób o wiele szybszy i wymaga mniejszej ilości danych szkoleniowych, niż ma to miejsce w przypadku innych modeli uczenia maszynowego¹¹. Celem przyświecającym konstruktorom GAN nie jest przy tym nauczanie systemów sztucznej inteligencji generowania obrazów w stylu Rembrandta¹², czy kompozycji muzycznych w stylu Bacha¹³, lecz wytrenowanie ich tak, by potrafiły łączyć zaprezentowane im elementy i cechy dzieł sztuki w sposób prowadzący

do powstania czegoś całkowicie nowego. Niektórzy skłonni są wobec tego ryzykować stwierdzenie, że oparty na teoretycznym scenariuszu gry model głębokich sieci neuronowych Iana Goodfellow’a (oraz jego wariacje, jak np. DCGANs) pozwala na nadanie programom sztucznej inteligencji czegoś na kształt wyobraźni¹⁴.

Historia *Portretu Edmonda de Belamy*¹⁵ unaocznia niektóre ze współczesnych problemów prawa autorskiego, z którymi przychodzi nam zmierzyć się wobec rozwoju sztucznej inteligencji. Rodzi się przede wszystkim pytanie o prawnoautorski status dzieł należących do serii *La Famille de Belamy*. Czy mamy do czynienia z chronionymi autorsko utworami? Jeżeli tak, kto jest ich twórcą? Czy na miano współtwórców zasługują artyści należący do kolektywu Obvious, którzy wytrenowali system, dostarczając mu dane szkoleniowe w postaci 15 tysięcy pochodzących z bazy WikiArt portretów stworzonych pomiędzy XIV a XX stuleciem¹⁶, a następnie wprawili go w ruch, doprowadzając do wygenerowania obrazów, po czym dokonali wyboru najlepszych rezultatów? Czy może to Robbie Barrat, będący twórcą programu, przy użyciu którego wygenerowano obrazy, powinien być uznany za twórcę rezultatów działania tego programu, a swoimi działaniami członkowie kolektywu Obvious dopuścili się naruszenia przysługujących mu praw autorskich?¹⁷

nr 27, 8–13 grudnia, s. 2672–2680, <https://proceedings.neurips.cc/paper/2014/file/5ca3e9-b122f61f8f06494c97b1afc3-Paper.pdf> (dostęp: 10.11.2021 r.).

¹¹ I. Goodfellow, Y. Bengio, A. Courville, *Deep learning. Systemy uczące się*, W. Sikorski (tłum.), Warszawa 2018, s. 712–713; M. Giles, *The GANfather: The man who's given machines the gift of imagination*, „MIT Technology Review” 2018, 21 lutego, <https://www.technologyreview.com/s/610253/the-ganfather-the-man-whos-given-machines-the-gift-of-imagination/> (dostęp: 10.11.2021 r.).

¹² Zob. <https://www.nextrembrandt.com/> (dostęp: 10.11.2021 r.).

¹³ G. Hadjeres, F. Pachet, F. Nielsen, *DeepBach: a Steerable Model for Bach Chorales Generation*, <https://www.technologyreview.com/2016/12/14/155416/deep-learning-machine-listens-to-bach-then-writes-its-own-music-in-the-same-style/> (dostęp: 10.11.2021 r.).

¹⁴ M. Giles, *The GANfather...*, op. cit.

¹⁵ Warto zauważyć, że nazwa serii – *la La Famille de Belamy* – jest ukłonem w stronę twórcy GAN: grą słów nawiązującą do nazwiska Iana Goodfellow’a [ang. *good fellow*, fr. *bel ami*, pol. *dobry przyjaciel*].

¹⁶ Zob. *Is artificial intelligence set to become art's next medium?*, <https://www.christies.com/features/A-collaboration-between-two-artists-one-human-one-a-machine-9332-1.aspx> (dostęp: 10.11.2021 r.).

¹⁷ Por. Z. Epstein, S. Levine, D.G. Rand, I. Rahman, *Who Gets Credit for AI-Generated Art?*, „Science”,

Nie ulega wątpliwości, że istnieją dziś systemy sztucznej inteligencji zdolne do generowania takich rezultatów, które zostałyby uznane przez obserwatorów nieświadomych ich komputerowej proweniencji za pochodzące od człowieka utwory¹⁸.

Rostrzygnięcie, czy rezultaty te mogą, czy też nie mogą być uznane za utwór, w rozumieniu prawa autorskiego, przesądza o – odpowiednio – istnieniu ochrony albo jej braku. Problematyka ta jest zatem szczególnie doniosła. W świetle zasady numerus clausus praw na dobrach niematerialnych, stwierdzenie, że rezultaty działania systemów sztucznej inteligencji nie spełniają przesłanek uznania za przedmiot ochrony autorskiej, oznacza bowiem, że nie istnieją ograniczenia w zakresie ich eksploatacji przez inne osoby.

Czym jest sztuczna inteligencja?

W nauce funkcjonuje wiele konkurencyjnych definicji sztucznej inteligencji (SI). Do przeszkód na drodze do osiągnięcia przez badaczy konsensusu co do tego czym jest sztuczna inteligencja, należy między innymi brak jednoznacznej definicji i uniwersalnych narzędzi pomiaru inteligencji ludzkiej¹⁹. Wśród badaczy nie ma zresztą zgody co do tego, do jakich wzorców należy odwoływać się przy dokonywaniu oceny, czy dana maszyna może być uzna-

na za sztuczną inteligencję. Nie wszystkie bowiem ujęcia sztucznej inteligencji odwołują się do kategorii inteligencji ludzkiej, a te, które to czynią, nie zawsze robią to w ten sam sposób²⁰.

Nie istnieje zatem jedna, powszechnie akceptowana definicja sztucznej inteligencji, która mogłaby zostać wykorzystana dla celów analizy prawnej. Termin ten nie został też zdefiniowany w przepisach polskiego prawa. Definicji legalnej sztucznej inteligencji nie odnajdujemy obecnie w żadnych źródłach prawa międzynarodowego, ani w obowiązujących aktach prawa wtórnego Unii Europejskiej (przy czym warto odnotować, że w ostatnich latach, zarówno na poziomach krajowych, jak i na szczeblu międzynarodowym i unijnym, ukazał się szereg opracowań dotyczących fenomenu sztucznej inteligencji, a w nich liczne propozycje dotyczące sposobu definiowania tego zjawiska dla potrzeb regulacji prawnej²¹). Przedstawiciele polskiej doktryny prawa posługują się tym

²⁰ Dla przykładu, Stuart J. Russell i P. Norvig wyróżniają w tym kontekście cztery różne ujęcia terminu sztuczna inteligencja. Zob. S. J. Russell, P. Norvig, *Artificial Intelligence. A Modern Approach*, New Jersey 2010, s. 2.

²¹ Zamiast wielu zob. opracowanie Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej (ang. *Joint Research Centre*), w którym dokonano kompleksowego przeglądu definicji sztucznej inteligencji: S. Samoil, M. Lopez Cobo, E. Gomez Gutierrez, G. De Prato, F. Martinez-Plumed, B. Delipetrev, *AI Watch. Defining Artificial Intelligence*, Luxembourg 2020, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC118163> (dostęp: 10.11.2021 r.). Por. podejmowane przez Unię Europejską inicjatywy zmierzające do opracowania i wdrożenia wspólnej, europejskiej strategii rozwoju i zastosowania sztucznej inteligencji: np. *Biała Księga w sprawie sztucznej inteligencji. Europejskie podejście do doskonałości i zaufania*, Bruksela 2020, 19 lutego, COM(2020) 65 final, s. 2, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_pl.pdf (dostęp: 10.11.2021 r.).

23(9), <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7492988/#bib44> (dostęp: 10.11.2021 r.).

¹⁸ Por. A. Guadamuz, *Do androids dream of electric copyright? Comparative analysis of originality in artificial intelligence generated works*, „Intellectual Property Quarterly” 2017, nr 2, s. 171 i n.

¹⁹ M. Tegmark, *Życie 3.0. Człowiek w erze sztucznej inteligencji*, T. Krzyszoń (tłum.), Warszawa 2019, s. 72; J. Kaplan, *Sztuczna Inteligencja. Co każdy wiedzieć powinien*, S. Szymański (tłum.), Warszawa 2019, s. 15 i n.

Fot. Gerd Altmann – Pixabay.com

pojęciem w sposób niejednołoty. Przeważnie, sztuczna inteligencja rozumiana jest w sposób nawiązujący do tego, jak termin ten definiował jego twórca – John McCarthy²². I tak, Damian Flisak uznaje na przykład, że „na użytek dyskusji prawniczej w pełni wystarczające jest uproszczone rozumienie sztucznej inteligencji (...) jako zdolności cyfrowych maszyn do naśladowania, imitowania ludzkiej inteligencji dzięki wykorzystaniu zaimplementowanego w nich oprogramowania”²³.

Tak sformułowana definicja nie pozwala jednak na precyzyjne wyznaczenie granic pola badawczego. Definiowanie inteligencji maszynowej przez odwoływanie się do kategorii inteligencji ludzkiej trudno uznać za rozwiązanie adekwatne w kontekście analiz prawnych, skoro brak powszechnej zgody co do tego, czym w ogóle jest inteligencja ludzka i jak możemy dokonywać jej pomiaru. Sztuczna inteligencja bywa też rozumiana bardzo wąsko.

W swoich rozważaniach Tomasz Zalewski przyjmuje na przykład, że „sztuczna inteligencja to system, który pozwala na wykonywanie zadań wymagających procesu uczenia się i uwzględniania nowych okoliczności w toku rozwiązywania danego problemu i który może w różnym stopniu – w zależności od konfiguracji – działać autonomicznie oraz wchodzić w interakcję z otoczeniem”²⁴. Takie ujęcie pomija wszystkie systemy rozwijane w nurcie symbolicznej sztucznej inteligencji, określane dziś pieszczotliwie jako *stara dobra sztuczna inteligencja* (ang. *Good Old Fashioned Artificial Intelligence*

²² We wniosku o sfinansowanie letniej konferencji w Dartmouth, przedstawionym w 1955 roku Fundacji Rockefellera, zaprezentował on problematykę sztucznej inteligencji jako ideę stworzenia maszyny zachowującej się w sposób, który nazwalibyśmy inteligentnym, gdyby w taki sposób zachowywał się człowiek („For the present purpose the artificial intelligence problem is taken to be that of making a machine behave in ways that would be called intelligent if a human were so behaving.”); Za: J. McCarthy, [w:] J. McCarthy, M.L. Minsky, N. Rochester, C.E. Shannon, *A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence*, 1955, <http://jmc.stanford.edu/articles/dartmouth/dartmouth.pdf> (dostęp: 10.11.2021 r.).

²³ D. Flisak, *Sztuczna inteligencja – jak chronić prawa autorskie twórczości robotów*, „Rzeczpospolita” 2017, 22 maja, <https://www.rp.pl/Opinie/305229984-Sztuczna-inteligencja--jak-chronic-prawa-autorskie-tworczosci-robotow.html> (dostęp: 10.11.2021 r.); Por. np. R. Markiewicz, *Sztuczna inteligencja i własność intelektualna*, Kraków 2018, s. 37, [uj.edu.pl/documents/10172/140821974/SI_prof_Markiewicz.pdf/35aa8d83-c295-44d4-b470-5e13888f09ea](https://www.uj.edu.pl/documents/10172/140821974/SI_prof_Markiewicz.pdf/35aa8d83-c295-44d4-b470-5e13888f09ea) (dostęp: 10.11.2021 r.).

²⁴ T. Zalewski, *Definicja sztucznej inteligencji*, [w:] L. Lai, M., Świerczyński (red.), *Prawo sztucznej inteligencji*, Warszawa 2020, s. 14.

[GOFAI])²⁵. Trudno zaprzeczyć, że zdecydowana większość problemów prawnych z jakimi przychodzi nam się dziś zmierzyć pojawia się w związku z wykorzystaniem systemów uczenia maszynowego (ang. *machine learning*), w tym głębokiego uczenia (ang. *deep learning*). Nie dziwi więc, że wielu przedstawicieli piśmiennictwa uznaje zdolność oprogramowania do uczenia się, czyli do zmiany sposobu realizacji wyznaczonego zadania, za element konstytutywny sztucznej inteligencji. Ograniczanie zakresu pojęcia sztucznej inteligencji do systemów uczących się wydaje się być jednak wyrazem mylnego przekonania, że w związku z funkcjonowaniem systemów innych niż te zdolne do zmiany sposobu realizacji wyznaczonego zadania, przede wszystkim tych rozwijanych w paradygmacie GOFAI (a więc w jednym z dominujących do połowy lat 80. ubiegłego wieku podejść opartych na systemach symbolicznych, m.in. w podejściu opartym na logice i podejściu opartym na wiedzy, czy podejściu statystycznym), nie rodzą się żadne szczególne problemy prawne. Chociaż, jak wspomniano, szczególnie liczne wątpliwości natury prawnej rodzą się obecnie w związku z wykorzystaniem systemów uczenia maszynowego, to nie oznacza to bynajmniej, że systemy, które nie mają zdolności samodoskonalenia się przez własne doświadczenie nie stanowią źródła pewnych specyficznych problemów prawnych.

W kontekście analiz prawnych wskazane wydaje się możliwe szerokie ujmowanie sztucznej inteligencji, przy każdorazowym ograniczeniu pola badawczego przez zidentyfikowanie tych systemów, których funkcjonowanie ma – z punktu widzenia

przedmiotu analizy – kluczowe znaczenie. Czyniąc przedmiotem analizy prawnoautorski status dzieł generowanych przez sztuczną inteligencję, należy mieć na względzie to, że pewne szczególne problemy prawne pojawiają się także w odniesieniu do prawnoautorskiego statusu dzieł generowanych przez takie systemy, w przypadku których człowiek nie ma co prawda pełnej kontroli nad ostateczną postacią rezultatów, jednak rezultaty te generowane są w ramach ściśle zdeterminowanej, kombinatorycznej przestrzeni możliwości²⁶. Do tej kategorii systemów należeć będą, przede wszystkim, te wpisujące się w nurt GOFAI. W świetle powyższego na aprobatę zasługuje, dostrzegalna na poziomie unijnym, tendencja do szerokiego ujmowania sztucznej inteligencji²⁷.

²⁶ Przestrzeń ta, precyzyjnie wyznaczana schematem obliczeniowym, najczęściej poszerzana jest przez wprowadzenie zmiennych losowych. Takie programy, opierają się przede wszystkim na odpowiednio sformalizowanych i zaprogramowanych regułach działania oraz losowości funkcjonowania układu. Zob. szerzej: M. Składanek, *Sztuka generatywna. Metoda i praktyki*, Łódź 2017, s. 27 i n.

²⁷ Dobrym przykładem jest tu definicja zaproponowana w art. 3 pkt 1 projektu rozporządzenia w sprawie sztucznej inteligencji z 21 kwietnia 2021 roku, zgodnie z którą, systemem sztucznej inteligencji jest oprogramowanie opracowane przy użyciu co najmniej jednej z technik i podejść wskazanych w załączniku nr I do projektu rozporządzenia, które dla danego zestawu celów zdefiniowanych przez człowieka może generować wyniki, takie jak treści, prognozy, zalecenia lub decyzje wpływające na środowisko, z którym wchodzi w interakcje. W załączniku nr I wymieniono z kolei: „a) Podejścia oparte na uczeniu maszynowym, w tym uczenie nadzorowane, nienadzorowane, uczenie wzmocnione, włączając w to uczenie głębokie; b) Podejścia oparte na logice i podejścia oparte na wiedzy, włączając w to reprezentację wiedzy, indukcyjne programowanie logiczne, bazy wiedzy, silniki inferencyjne i dedukcyjne, wnioskowanie (symboliczne) i systemy eksperckie; c) Podejścia statystyczne, wnioskowanie bayesowskie, metody przeszukiwania i optymalizacji”. Zob. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and*

²⁵ N. Bostrom, *Superinteligencja. Scenariusze, strategie, zagrożenia*, D. Konowrocka-Sawa (tłum.), Warszawa 2016, s. 26.

Twórca – człowiek

Przedmiotem prawa autorskiego, w myśl art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych²⁸ [PrAut], jest utwór rozumiany jako każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia. Aby określony wytwór spełniał kryteria ochrony ustanowione przepisami polskiego prawa autorskiego, niezbędne jest ustalenie, że jego twórcą jest człowiek. Choć w ustawie autorskiej nie odnajdujemy przepisu wyraźnie zastrzegającego przymiot twórcy dla osób fizycznych, pogląd, zgodnie z którym przedmiot prawa autorskiego musi być efektem działalności intelektualnej człowieka (osoby fizycznej) jest silnie ugruntowany w polskim piśmiennictwie²⁹.

of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act) and amending certain union legislative acts, Brussels, 21.4.2021 COM(2021) 206 final, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/proposal-regulation-laying-down-harmonised-rules-artificial-intelligence-artificial-intelligence> (dostęp: 10.11.2021 r.).

²⁸ T.j. Dz.U. 2021 poz. 1062.

²⁹ Zob. m.in. J. Barta, *Dzieło muzyczne i jego twórca w świetle przepisów prawa autorskiego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej” 1980, z. 20, s. 68; J. Błęszyński, *Prawo Autorskie*, Warszawa 1985, s. 59; E. Ferenc-Szydełko, *Komentarz do Art. 1, [w:] Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz*, E. Ferenc-Szydełko (red.), Legalis 2016, nb. 12; R.M. Sarbiński, *Komentarz do Art. 1, [w:] W. Machała, R.M. Sarbiński (red.), Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, Lex 2019, nb. 21; J. Barta, R. Markiewicz, *Komentarz do Art. 1, [w:] M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Cwiąglaski, K. Felchner, E. Traple, J. Barta, R. Markiewicz, Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz*, Lex 2011, nb. 4.; A. Nowicka, *Podmiot prawa autorskiego*, [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 13: *Prawo autorskie*, J. Barta (red.), Warszawa 2017, s. 87–88; D. Flisak, *Utwór multimedialny w prawie*

Znajduje on także potwierdzenie w polskim orzecznictwie, między innymi w wyroku Sądu Najwyższego z 14.02.2014 r.³⁰, w którym stwierdzono, że „pierwotnym źródłem prawa autorskiego jest twórcza działalność człowieka”, a zatem „twórcą może [...] być – co wynika z samej natury procesu twórczego – wyłącznie osoba fizyczna”. Wsparcia dla powyższej tezy poszukuje się w syntetycznej definicji utworu. Przyjmuje się bowiem, że rekonstrukcja znaczenia przesłanek działalności twórczej i indywidualnego charakteru prowadzi do wniosku, że cechy te mogą zostać nadane wyłącznie przez osobę fizyczną³¹. Tylko człowiek bowiem zdolny jest do podejmowania działań twórczych, w rozumieniu nadanym temu pojęciu przez prawo autorskie, a więc takich, które prowadzą do nadania dziełu cech twórczości i indywidualnego charakteru (prowadzą do powstania przedmiotu ochrony). Teza, że twórcą może być wyłącznie osoba fizyczna przyjmowana jest zresztą powszechnie w świetle postanowień Konwencji berneńskiej³².

autorskim, Warszawa 2008, s. 43; W. Machała, *Utwór. Przedmiot prawa autorskiego*, Warszawa 2013, s. 125; M. Jankowska, *Autor i prawo do autorstwa*, Warszawa 2011, s. 334.

³⁰ Wyrok SN z 14 lutego 2014 r., II CSK 281/13, LEX nr 1459159.

³¹ Zob. m.in. E. Ferenc-Szydełko, *Komentarz do Art. 1...*, op. cit., nb. 12; J. Barta, R. Markiewicz, *Komentarz do Art. 1...*, op. cit., nb. 6.

³² Akt paryski konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych, sporządzony w Paryżu z 24.07.1971 r. (Dz.U. z 1990 r. Nr 82, poz. 474, załącznik); Zob. m. in. S. Ricketson, *The 1992 Horace S. Manges Lecture – People or Machines: The Bern Convention and the Changing Concept of Authorship*, „Columbia-VLA Journal of Law & the Arts” 1991, vol. 16, Issue 1, s. 1 i n.; A. Dietz, *The Concept of Author under the Berne Convention*, „Revue Internationale du Droit d’Auteur” 1993, nr 1, s. 3 i n.; M. Jankowska, *Czy w świetle Konwencji Berneńskiej autorem może być tylko osoba fizyczna?*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2010, nr 1, s. 11 i n.; J. C. Ginsburg,

Fot. Anthony Shkraba – Pexels.com

Relacja między działalnością osoby fizycznej, a efektem tej działalności (utworem), postrzegana jest jako związek *sine qua non*, przy czym chodzi o te tylko aspekty działalności, którym można przypisać znamiona twórczości i indywidualności w rozumieniu art. 1 ust. 1 PrAut³³. Wobec powyższego, twórcą jest taka osoba

The concept of authorship in comparative copyright law, „DePaul Law Review” 2003, vol. 52, s. 1063 i n.; J.C., Ginsburg, *People not machines: authorship and what it means in the Berne Convention*, „International Review of Intellectual Property and Competition Law” 2018, vol. 49(2), 131 i n.

³³ R.M. Sarbiński, *Komentarz do Art. 8*, [w:] *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, W. Machała, R.M. Sarbiński (red.), Lex 2019, nb. 6; J. Bar-ta, *Dzieło muzyczne...*, op. cit., s. 72.

fizyczna, która wnosi w powstanie utworu wkład twórczy, czyli taki, który umożliwił utworowi nabycie cech twórczości i indywidualności. Taka działalność, której efektem jest wkład niemający charakteru twórczego, nie uzasadnia przyznania statusu twórcy (współtwórcy) utworu. W praktyce zachodzi więc konieczność rozgraniczenia wkładów o charakterze twórczym – predestynujących do miana twórcy (współtwórcy) – od wkładów niemających charakteru twórczego³⁴. Ze względu na brak zobiektywizowanych, wymiernych i sprawdzalnych kryteriów twórczości, określenie charakteru wkładu może nastęrczać jednak poważnych trudności.

„Twórczość” sztucznej inteligencji

W literaturze przedmiotu, tak polskiej jak i zagranicznej, przy dokonywaniu oceny prawnoautorskiego statusu dzieł urzeczywistnionych z wykorzystaniem SI, wyróżnia się przeważnie dwie kategorie dzieł: dzieła „wspomagane komputerowo” (tworzone „z wykorzystaniem SI”) i dzieła „generowane komputerowo” (tworzone „przez SI”).

Dzieła wspomagane komputerowo to takie rezultaty działania SI, które *de lege lata* mogą być uznane za przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze. Oznacza to, że system SI, dzięki któremu dany rezultat powstał, pełni w procesie kreacyjnym taką funkcję, że w rezultacie działania tego systemu zaznacza się twórczy wkład człowieka. To znaczy, że przynajmniej w jednym z etapów procesu powstawania rezultatu uczestniczy taka

³⁴ Wyrok SN z 14 marca 2012 r., II CSK 188/11, LEX nr 1250562.

osoba fizyczna, bez udziału której rezultat nigdy by nie powstał i której wkład twórczy się w tym rezultacie zaznacza (wkład ten umożliwił rezultatowi nabycie cech twórczości i indywidualności). Mianem dzieł generowanych komputerowo określa się z kolei te rezultaty działania SI, które nie spełniają przesłanek ochrony prawnoautorskiej, ponieważ system SI, dzięki któremu dany rezultat powstał, pełnił w procesie kreatywnym taką funkcję, że wyłączona została możliwość zaznaczenia się w tym rezultacie wkładu twórczego człowieka. Podczas gdy dzieła wspomagane komputerowo podlegać będą *de lege lata* ochronie prawa autorskiego, dzieła generowane komputerowo będą tej ochrony pozbawione z uwagi na niespełnienie przesłanek przedmiotowych ochrony.

W świetle powyższych uwag należy dojść do wniosku, że *Portret Edmonda de Belamy* i pozostałe dzieła należące do serii *La Famille de Belamy*, są dziełami generowanymi komputerowo. W dziełach tych nie zaznacza się bowiem twórczy wkład człowieka. Jakkolwiek pomiędzy działalnością Robbioego Barrata i artystów należących do kolektywu Obvious, a powstaniem portretów fikcyjnej rodziny *de Belamy* zachodzi związek *sine qua non*, to wkład tych osób, polegający na – odpowiednio – stworzeniu, działającego w oparciu o model DCGANs, systemu SI i dostarczeniu temu systemowi dostatecznej ilości danych szkoleniowych odpowiedniej jakości, nie jest wkładem o charakterze twórczym. Są to raczej – z punktu widzenia rezultatów działania systemu – czynności o charakterze organizacyjnym, technicznym; mogą być też postrzegane jako inicjatywa stworzenia dzieła, wskazanie kierunku działań. Tego rodzaju działania, choć niewątpliwie wymagają wysokiego stopnia wiedzy i inicjatywy osobistej, nie mają

jednak charakteru twórczego³⁵. Stwierdzenie, że nie istnieje więc taki człowiek, którego wkład twórczy zaznaczałby się w portretach rodziny *de Belamy*, prowadzi do wniosku, że dzieła należące do serii *nie spełniają przesłanek uznania za przedmiot ochrony autorskiej*.

Podsumowanie

Nie ulega wątpliwości, że istnieją dziś systemy SI zdolne do generowania rezultatów, które – gdyby zostały stworzone przez człowieka – podlegałyby *de lege lata* prawnoautorskiej ochronie, a które nie korzystają jednak z ochrony przyznawanej przez przepisy prawa autorskiego z uwagi na niespełnienie *przesłanek uznania za utwór, w związku z brakiem twórcy – człowieka*. Stwierdzenie to stanowi jedynie wstęp do dyskusji nad złożoną problematyką „twórczości” sztucznej inteligencji. Dzieła generowane komputerowo posiadają wszak określoną wartość eksploatacyjną, a pozostawienie ich poza zakresem ochrony niesie ryzyko pozbawienia *systemów generujących tego rodzaju dzieła ich potencjału ekonomicznego* i może być brzemieniem w skutkach czynnikiem hamującym inwestycje w sektorze sztucznej inteligencji³⁶. Konieczne jest zatem przeprowadzenie stosownych badań empirycznych, których wynik przesądziłby o istnieniu lub braku rzeczywistej potrzeby ochrony dzieł generowanych komputerowo prawami wyłącznymi, a w razie stwierdzenia istnienia takiej potrzeby, wnikliwe rozważenie, jaki model ochrony prawnej należy przyjąć. •

³⁵ Zob. np. Wyrok SN z 19 lipca 1972 r., II CR 575/71, OSNC 1973, nr 4, poz. 67; wyrok SA w Katowicach z 10 lipca 2014 r., I ACa 416/14, LEX nr 1506143.

³⁶ Por. R. C. Denicola, *Ex machina: copyright protection for computer-generated works*, „Rutgers University Law Review” 2016, nr 69, s. 286.

Elektronizacja postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego

r. pr. **Aleksandra Pakuła**

Fot. herbinisaac – Pixabay.com

Elektronizacja postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego to kolejny element – po prowadzeniu Portalu Rejestrów Sądowych i doręczeń poprzez Portal Informacyjny – cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości.

Założeniem reformy jest wprowadzenie ogólnodostępnego, elektronicznego rejestru, w którym ujawniane będą dane dotyczące osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, wobec

których są lub były prowadzone postępowania restrukturyzacyjne lub upadłościowe. Oczywiście wśród priorytetów ustawodawcy jest również usprawnienie i przyspieszenie postępowań, których liczba systematycznie, z roku na rok, istotnie wzrasta. W ramach przykładu można wskazać, że liczba otwartych postępowań restrukturyzacyjnych wzrosła z 212 w 2016 do 800 w 2020 r., a liczba upadłości konsumenckich z 4434 do 13084, stąd też reforma jest niewątpliwie konieczna.

Pierwotnie wprowadzenie Krajowego Rejestru Zadłużonych oraz elektroniczacja postępowań insolwencyjnych miała nastąpić już rok temu – 1 grudnia 2020 r., jednak przez pandemię oraz trwające prace nad systemem, pierwotny termin był przekładany. KRZ oraz informatyzacja postępowań miał zacząć funkcjonować 1 lipca 2021 r., jednak ostatecznie termin wejście w życie przepisów ustalono na 1 grudnia 2021 r. Na marginesie jedynie należy przypomnieć, że stworzenie ogólnego rejestru postępowań insolwencyjnych nie jest pomysłem nowym, bowiem już zgodnie z ustawą z dnia 15 maja 2014 r. – Prawo restrukturyzacyjne miał powstać Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości. Niestety nie został on wprowadzony, obecnie zbliżoną funkcję będzie pełnił Krajowy Rejestr Zadłużonych, który jednocześnie stanowi realizację Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego w zakresie w jakim zobowiązuje do stworzenia rejestru, w którym ogłasza się informacje o postępowaniach upadłościowych.

Utworzenie Krajowego Rejestru Zadłużonych oraz zmiany dotyczące postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych zostały wprowadzone głównie ustawą z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze

Zadłużonych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1909), dalej w skrócie ustawa o KRZ, która – jeszcze przed wejściem w życie – została znowelizowana. Z uwagi na obszerność zmian, zarówno w prawie upadłościowym, jak i restrukturyzacyjnym, w niniejszym tekście skupić się należy na kwestii Krajowego Rejestru Zadłużenia oraz cyfryzacji postępowań.

W ogólnym zarysie reforma obejmuje przede wszystkim wprowadzenie jako zasady – elektronicznej komunikacji z sądem i sędzią komisarzem, a także wprowadzenie: doręczeń elektronicznych, automatycznego dokonywania obwieszczeń, obowiązku sporządzania pism i dokumentów z wykorzystaniem wzorców pism udostępnionych w systemie teleinformatycznym, zautomatyzowanego systemu generowania sprawozdań syndyka, samodzielnego pobierania z systemu teleinformatycznego odpisów dokumentów zgromadzonych w aktach postępowania. Wszystko to ma wpłynąć na przyspieszenie rozpoznawania spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych, m.in. poprzez usprawnienie wydawania postanowień, ułatwienie dokonywania doręczeń uczestnikom postępowania oraz ograniczenie ilości pracy wydziałów rozstrzygających w sprawach restrukturyzacyjnych i upadłościowych.

Przechodząc do umówienia szczegółów nowelizacji należy wskazać, że już od 1 grudnia 2021 r. każdy zainteresowany będzie miał swobodny i bezpłatny dostęp do szczegółowych informacji o swoim kontrahencie. Podobnie jak dzisiaj możemy zweryfikować kontrahenta w CEiDG lub KRS, tak w KRZ sprawdzimy informacje dotyczące upadłości bądź restrukturyzacji. W Rejestrze znajdzie się m.in. informacja o otwarciu i prowadzeniu wobec przedsiębiorcy postępowania

restrukturyzacyjnego, a także o ogłoszeniu upadłości zarówno przedsiębiorcy, jak i konsumenta ze wskazaniem sądu prowadzącego postępowanie, sygnatury sprawy czy też osoby sędziego-komisarza. Co równie istotne, z praktycznego punktu widzenia, w Rejestrze znajdzie się również informacja o samym złożeniu wniosku restrukturyzacyjnego czy upadłościowego, a także o prawomocnym zwrocie, oddaleniu albo odrzuceniu wniosku albo umorzeniu postępowania w przedmiocie rozpoznania takiego wniosku. Oznacza to, że po 1 grudnia 2021 r. nie będzie konieczności korzystania z narzędzi komercyjnych czy też weryfikowania Monitora Sądowego i Gospodarczego, aby uzyskać informację o postępowaniu upadłościowym bądź restrukturyzacyjnym. Bez problemów uzyskamy informację o ewentualnym ograniczeniu dłużnika w zarządzie jego majątkiem przez ustanowienie organów postępowania restrukturyzacyjnego lub upadłościowego, jak również dane dotyczące zawarcia i treści układu w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Zmianę tą należy ocenić pozytywnie jako wpływającą na bezpieczeństwo obrotu. Jednak zaznaczenia wymaga, że zgodnie z przepisami intertemporalnymi (art. 27 ustawy o KRZ) informacje dotyczyć będą tylko tych postępowań, w których wniosek o ogłoszenie upadłości lub wnioszek restrukturyzacyjny wpłynął po dniu wejścia w życie nowych przepisów, tj. po 1 grudnia 2021 r. Ustawodawca przewidział również stosunkowo długi okres, przez jaki dane będą ujawniane, bowiem zgodnie z art. 11 ustawy o KRZ okres ten – co do zasady – wyniesie aż 10 lat od dnia prawomocnego zakończenia lub umorzenia postępowania.

Drugą istotną zmianą dotyczącą postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych jest niemal całkowita ich cyfryzacja.

Zgodnie z 196a ust. 1 prawa restrukturyzacyjnego (dalej w skrócie p.r.) i 216a ust. 1 prawa upadłościowego (dalej w skrócie p.u.) od 1 grudnia 2021 r. pisma procesowe oraz dokumenty w toku postępowań insolwencyjnych wnosić się będzie wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, obsługującego postępowanie sądowe z wykorzystaniem udostępnianych w tym systemie formularzy. Wyjątek od obowiązku wnoszenia pism elektronicznie poczyniono jedynie dla wierzycieli, którym przysługują należności ze stosunku pracy, należności alimentacyjne oraz renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci i renty z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę (mogą oni wybrać pomiędzy wniesieniem oraz doręczaniem pism w formie tradycyjnej lub za pośrednictwem systemu) oraz w odniesieniu do tych pism i dokumentów, które zawierają informacje niejawne, także do ofert składanych w toku przetargu lub aukcji (art. 196b ust. 1 p.r. i odpowiednio art. 216aa ust. 1 p.u.). Tak samo jak w przypadku innych funkcjonujących już systemów teleinformatycznych, pisma procesowe oraz dokumenty opatrzyć trzeba będzie kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo uwierzytelnić w inny sposób, zapewniający możliwość potwierdzenia pochodzenia i integralność weryfikowanych danych w postaci elektronicznej (art. 196a ust. 2 p.r. i 216a ust. 1a p.u.). Informatyzacja działań dotyczyć będzie również sądów, bowiem na mocy art. 197 ust. 1a p.r. oraz art. 219 ust. 1a p.u. wszelkie orzeczenia wydawane w postępowaniu restrukturyzacyjnym oraz upadłościowym, w chwili ich wydania są wraz z uzasadnieniem utrwalane wyłącznie w systemie teleinformatycznym. Podobnie jak w przypadku pism ustawodawca

Fot. Towfiq barbhuiya – Pexels.com

w tym wypadku również zdecydował się na konieczność korzystania z wzorców udostępnionych w systemie.

Co szczególnie istotne, z punktu widzenia profesjonalnych pełnomocników, doręczanie orzeczeń wydanych przez sądy restrukturyzacyjne i upadłościowe zgodnie z art. 198 ust. 2 p.r. oraz 220 ust. 2 p.u. odbywać się będzie wyłącznie poprzez system teleinformatyczny. Pomimo pierwotnych planów uzależnienia skutków doręczenia od samego umieszczenia pisma w systemie, ostatecznie zdecydowano się na zastosowanie art. 131¹ § 2 kpc, a więc pismo uznaje się za doręczone w chwili wskazanej w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji, a w przypadku braku takiego potwierdzenia – za datę skutecznego doręczenia przyjmowana będzie data po upływie 14 dni od daty umieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym.

Podobnie jak w elektronicznym postępowaniu ustawodawca przewidział, że

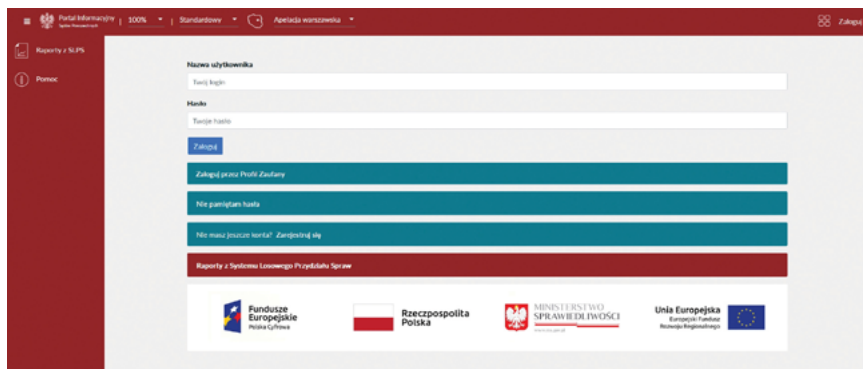
wniesienie pisma bez pośrednictwa systemu teleinformatycznego nie będzie wywoływało skutków prawnych, dotyczy to wszelkich pism składanych w toku postępowania, zarówno tych wnoszonych do sądu, nadzorca, syndyka czy zarządcy; co należy podkreślić dotyczy to również zgłoszeń wierzytelności składanych do syndyka. W praktyce oznacza to, że od 1 grudnia 2021 r. każdy uczestnik postępowania, a w szczególności profesjonalny pełnomocnik, dla skutecznego działania w postępowaniu upadłościowym bądź restrukturyzacyjnym musi posiadać konto w systemie teleinformatycznym i stosowny podpis umożliwiające mu wnoszenie pism i dokumentów oraz odbieranie korespondencji.

Prowadzenie postępowań znacznie ułatwi również wprowadzenie zasady, że wydruki pobrane z systemu, zgodnie z art. 206 p.r. ust. 3 i 228 ust. 2 p.u., będą miały moc urzędowo poświadczonych odpisów oraz wyciągów. Niewątpliwie wprowadzenie systemu teleinformatycznego usprawni prowadzenie postępowań i ułatwi pełnomocnikom dostęp do akt spraw, bowiem w jednym miejscu, w formie elektronicznej będą posiadali dostęp do wszelkich postanowień, zarządzeń, dokumentów i innych informacji dotyczących konkretnego postępowania bez konieczności udawania się w tym celu do sądu.

Podsumowując, kierunek wprowadzonych zmian jest słuszny i może przyczynić się do usprawnienia postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych, przy czym istotne będzie praktyczne funkcjonowanie systemu. Na pewno pierwsze miesiące nie będą łatwe ani dla profesjonalnych pełnomocników ani dla sądów czy doradców restrukturyzacyjnych, jednak w dłuższej perspektywie informatyzacja postępowania może to przynieść pozytywne skutki. ●

Moduł do doręczeń w Portalu Informacyjnym – w pytaniach i odpowiedziach

r. pr. **Katarzyna Klimas** (Centrum Kompetencji i Informatyzacji Sądownictwa (CKIS), Sąd Apelacyjny we Wrocławiu)

Portal Informacyjny Sądów Powszechnych, <https://portal.waw.sa.gov.pl>

Z dniem 3 lipca 2021 r., na podstawie art. 15zsz⁹ ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. doręczenia pism sądowych, względem pełnomocników zawodowych w postępowaniu cywilnym, realizowane są co do zasady za pośrednictwem Portalu Informacyjnego.

Od dnia wejścia w życie wskazanego przepisu środowiska samorządów zawodowych zgłaszały konieczność stworzenia dedykowanego narzędzia, które ułatwiłoby dokonywanie odbioru pism sądowych

doręczanych przez PI. W odpowiedzi na komunikowane potrzeby, z końcem listopada 2021 r., została wdrożona modyfikacja Portalu, polegająca na dodaniu nowej zakładki („Moje doręczenia”), która działając podobnie jak poczta elektroniczna, stanowi rozwiązanie zapewniające wygodne i intuicyjne dokonywanie odbioru doręczeń sądowych. Poniżej przedstawione są odpowiedzi na podstawowe pytania związane z funkcjonowaniem nowego modelu doręczeń oraz wyciąg z Instrukcji, która w sposób szczegółowy wyjaśnia jak korzystać z zakładki „Moje doręczenia”.

1) W jaki sposób pełnomocnik dowie się o przesłaniu do niego pisma sądowego w nowym modelu doręczeniowym?

Odpowiedź: Po wdrożeniu dedykowanego modułu do doręczeń pism sądowych (Zakładka „Moje doręczenia”), pełnomocnik będzie informowany o zamieszczeniu w Portalu Informacyjnym pisma sądowego adresowanego do niego poprzez **odrębne powiadomienie e-mail**. Tym samym w razie pojawienia się w Portalu Informacyjnym pisma sądowego kierowanego do pełnomocnika zawodowego otrzyma on informacje na adres e-mail. Możliwe będzie przy tym zmodyfikowanie ustawień konta tak, by otrzymywać wyłącznie powiadomienia o pismach sądowych podlegających doręczeniu, co z pewnością ograniczy liczbę powiadomień, które dziennie otrzymuje pełnomocnik. Jednocześnie powiadomienia e-mail, które będą przekazywane w związku z adresowaniem pisma sądowego, będą kierowane w dniu zamieszczenia pisma sądowego w Portalu Informacyjnym, po upływie 7 dni oraz ostatniego dnia (wirtualna „awizacja”).

2) W jaki sposób pełnomocnik będzie mógł odebrać pismo sądowe w Portalu Informacyjnym i jak uzyska potwierdzenie doręczenia?

Odpowiedź: Po wdrożeniu zakładki „Moje doręczenia” odbiór pism sądowych następować będzie poprzez uruchomienie okna, w którym dostępne będą pisma sądowe oczekujące na odebranie (poniżej znajduje się wyciąg z instrukcji). Będzie to następowało po zalogowaniu się do konta w Portalu Informacyjnym i wybraniu odpowiedniej opcji oznaczonej słowem „Odbierz”. Jednocześnie przed skutecznym doręczeniem pisma sądowego wyświetlany będzie komunikat informujący o tym, że czynność ta spowoduje wystąpienie

skutku doręczenia w razie kontynuowania. **Sam fakt zalogowania się do Portalu Informacyjnego nie spowoduje wystąpienia w sposób automatyczny doręczenia pisma sądowego**, wymagane będzie świadome wybranie przez pełnomocnika opcji „Odbierz”, która będzie widoczna bezpośrednio przy pismach sądowych oczekujących na ich odebranie.

Po kliknięciu w opcję „Odbierz”, w górnym rogu ekranu, zostanie wyświetlony komunikat oznaczony kolorem zielonym informujący o dokonaniu doręczenia pisma sądowego oraz odnotowana zostanie godzina odebrania pisma. Pełnomocnik będzie miał możliwość pobrania dokumentu EPOK – elektroniczne potwierdzenie odbioru korespondencji z treści, z którego będzie wynikała data i godzina odebrania pisma sądowego. Ponadto pełnomocnik otrzyma na adres e-mail powiadomienie mailowe o dokonaniu odbioru pisma sądowego.

3) Czy dostęp do sprawy w Portalu Informacyjnym będzie nadawany automatycznie?

Odpowiedź: System Portal Informacyjny zasilany jest danymi wprowadzanymi przez sądy powszechne do systemów reperytoryjno-biurowych (dedykowane systemy do obsługi *back-office* w sądach). Nie jest możliwe zapewnienie w tym obszarze automatyzacji, gdyż przyznanie dostępu do sprawy wymaga zweryfikowania przez pracownika sądu, który prowadzi postępowanie, czy dana osoba występuje w procesie w roli pełnomocnika zawodowego. Czynność ta wymaga udziału człowieka i dokonywana jest ręcznie. W pełni zautoamtyzowany został natomiast proces weryfikacji posiadania aktualnych uprawnień zawodowych pełnomocnika za pośrednictwem systemu ROBUS.

Niezależnie od powyższego sądy otrzymały wytyczne, zgodnie z którymi niezbędnym jest zapewnienie każdemu pełnomocnikowi występującemu w sprawie dostępu do sprawy w Portalu Informacyjnym bez potrzeby składania odrębnego wniosku. Inaczej rzecz ujmując chodzi o to, by wpisując pełnomocnika do systemu repertoryjno-biurowego oznaczyć go w taki sposób, by mógł on od razu uzyskać dostęp do sprawy. Niemniej proces ten wymaga aktywności ze strony pracownika sekretariatu i pracy z aktami sądowymi, których nie zastąpi działanie systemu. Co do zasady, dostęp ten powinien być zapewniony bez zbędnej zwłoki oraz w sposób bezwioskowy (bez konieczności kierowania przez pełnomocnika zawodowego odrębnego wniosku). Od dnia wejścia w życie przepisów statuujących doręczenia elektroniczne, wielokrotnie do sądów kierowane były rekomendacje i instrukcje w jaki sposób dostęp ten powinien być przydzielany. Należy jednak wskazać, że

proces przyznawania dostępu do spraw pozostaje niezależny od prawidłowego funkcjonowania Portalu Informacyjnego i w razie jakichkolwiek problemów z tym związanych, pytania należy kierować bezpośrednio do właściwego sądu.

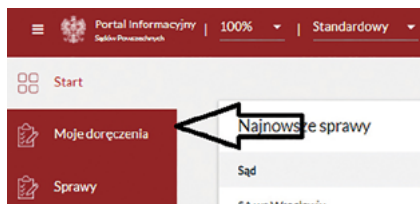
4) Czy wraz z wdrożeniem modułu do doręczeń zostanie zapewniona funkcjonalność Portalu Informacyjnego umożliwiająca segregowanie przesyłek kierowanych do pełnomocnika?

Odpowiedź: Modyfikacja, która została wprowadzona pod koniec listopada, wprowadza odrębną zakładkę oznaczoną nazwą „Moje doręczenia”. Zakładka ta zawiera wyłącznie te pisma sądowe, które kierowane są do konkretnego użytkownika konta w Portalu Informacyjnym. Zakładka pozwala na segregowanie pism sądowych adresowanych do pełnomocnika według różnych kryteriów (również kryterium daty, sądu czy konkretnej sprawy).

ODBIÓR PISMA SĄDOWEGO ZA POŚREDNICTWEM ZAKŁADKI „MOJE DORĘCZENIA”

(wyciąg z Instrukcji odbierania pism sądowych w Portalu Informacyjnym)

Celem odbioru pisma sądowego należy, po zalogowaniu się do Portalu Informacyjnego, kliknąć w zakładkę „**Moje doręczenia**”, widoczną w panelu po lewej stronie.

Po kliknięciu w zakładkę „Moje doręczenia”, na ekranie pojawi się lista pism sądowych adresowanych do pełnomocnika. **Samo zalogowanie się do Portalu Informacyjnego lub otwarcie zakładki „Moje doręczenia” nie powoduje automatycznego doręczenia pism sądowych adresowanych do pełnomocnika zawodowego.**

UWAGA!!!

W zakładce „Moje doręczenia” publikowane są wyłącznie te pisma, które doręczane

Identyfikator	Sąd Wydział Sędziownia	Data umieszczenia w PI Data doręczenia Data zawieszenia	Adresat Odbiorca przesyłu	Instyt. przyjmujący Status
Identyfikator: WPG-01/10000015015 Sąd: Sąd Rejonowy w Dąbrowie Wydział: I Wydział Cywilny Sędziownia: I CA 47-21		Data umieszczenia w PI: 01.11.2021 22:15:53 Data doręczenia: 01.11.2021 22:15:23 Data zawieszenia: Status: Doręczenie	Adresat: Piotr Adam Orszel Odbiorca przesyłu: Piotr Adam Orszel Instyt. przyjmujący: ?	Wyświetl
Identyfikator: WPG-01/10000015014 Sąd: Sąd Rejonowy w Dąbrowie Wydział: I Wydział Cywilny Sędziownia: I CA 47-21		Data umieszczenia w PI: 01.11.2021 23:40:11 Data doręczenia: 01.11.2021 23:47:12 Data zawieszenia: Status: Doręczenie	Adresat: Piotr Adam Orszel Odbiorca przesyłu: Piotr Adam Orszel Instyt. przyjmujący: ?	Wyświetl
Identyfikator: WPG-01/10000015012 Sąd: Sąd Rejonowy w Wrocławiu Wydział: I Wydział Cywilny Sędziownia: I CA 73-21		Data umieszczenia w PI: 01.10.2021 22:14:27 Data doręczenia: 01.10.2021 22:20:21 Data zawieszenia: Status: Doręczenie	Adresat: Piotr Adam Orszel Odbiorca przesyłu: Piotr Adam Orszel Instyt. przyjmujący: ?	Wyświetl
Identyfikator: WPG-01/10000015011 Sąd: Sąd Rejonowy w Wrocławiu Wydział: I Wydział Cywilny Sędziownia: I CA 47-21		Data umieszczenia w PI: 30.10.2021 13:04:36 Data doręczenia: 30.10.2021 13:32:36 Data zawieszenia: Status: Doręczenie	Adresat: Piotr Adam Orszel Odbiorca przesyłu: Piotr Adam Orszel Instyt. przyjmujący: ?	Wyświetl
Identyfikator: WPG-01/0000013196 Sąd: Sąd Rejonowy w Wrocławiu Wydział: Wydział Cywilny Sędziownia: I CA 47-21		Data umieszczenia w PI: 06.10.2021 16:14:05 Data doręczenia: Data zawieszenia: Status: Niezakończona	Adresat: Piotr Adam Orszel Odbiorca przesyłu: Instyt. przyjmujący: ?	Wyświetl

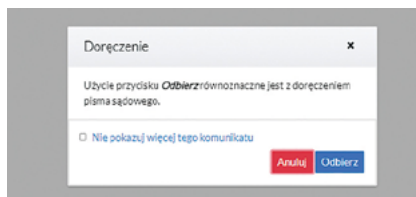
są elektronicznie na podstawie art. 15 zzzs⁹ ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1842). Pisma widoczne w zakładce „Moje doręczenia” obejmują wyłącznie te pisma, których adresatem jest użytkownik konta w Portalu Informacyjnym. **Użytkownik Portalu Informacyjnego w zakładce „Moje doręczenia” widzi zatem pisma, które kierowane są do niego oraz przy tym są doręczane wyłącznie elektronicznie (nie są doręczane w sposób tradycyjny – za pośrednictwem operatora wyznaczonego).**

Pisma, które posiadają status „Niedoręczone” (a zatem takie, które nie zostały odebrane przez pełnomocnika zawodowego i co do których nie minął termin na dokonanie skutecznego prawnie odbioru – fikcja doręczenia), oznaczone są poprzez boczny pasek w kolorze czerwonym.

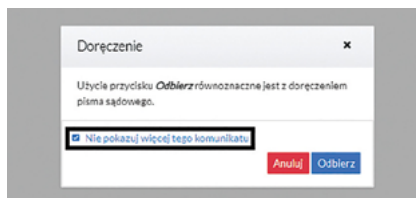
Celem odebrania pisma należy kliknąć w przycisk „Odbierz” widoczny po prawej stronie, odrębnie dla każdego z dokumentów.

Po kliknięciu w ten przycisk wyświetlony zostanie komunikat o poniższej treści. Przejście dalej poprzez kliknięcie w przycisk „Odbierz” widoczny w oknie komunikatu spowoduje odebranie pisma oraz formalnie jego doręczenie (o ile doręczenie nie nastąpiło wcześniej w wyniku upływu ustawowego terminu na odebranie pisma).

Komunikat o wskazanej wyżej treści wyświetla się każdorazowo przy odbiorze pisma sądowego doręczanego za pośrednictwem Portalu Informacyjnego. W razie chęci wyłączenia tego powiadomienia możliwe jest zaznaczenie check-boxa widocznego poniżej.

Po kliknięciu w przycisk „Odbierz” wyświetli się okno, w którym możliwe będzie odczytanie pisma sądowego. Zielony pasek widoczny na górze informuje o doręczeniu.

Doręczenie zostało odebrane

UWAGA!!!

Jeżeli nie nastąpił skutek doręczenia, w wyniku upływu ustawowego terminu do odbioru pisma w systemie, to **wykonanie powyżej wskazanych czynności spowoduje doręczenie pisma sądowego ze skutkami procesowymi.**

- » **data umieszczenia w PI** – jest to data pozwalająca na ustalenie momentu umieszczenia w Portalu Informacyjnym pisma sądowego kierowanego do danego adresata, a zatem umożliwiającą określenie terminu ustawowego wystąpienia tzw. fikcji doręczenia,
- » **data doręczenia** – jest to data doręczenia pisma sądowego ustalona na podstawie odbioru pisma przez pełnomocnika lub użytkownika subkonta w Portalu Informacyjnym,
- » **data zwrotu** – jest to data wystąpienia fikcji doręczenia w przypadku braku od-

Szczegóły doręczenia		
Identyfikator: WR/D/0000001594	Data umieszczenia w PI: 20.12.2021 13:04:20	Adresat: PI01 Adam Czup
Sąd: Sąd Apelacyjny we Wrocławiu	Data doręczenia: 01.11.2021 14:48:02	Odbiorca przez: PI01 Adam Czup
Wydział: I Wydział Cywilny	Data zwrotu:	Indywidualny 1
Sygnatura: ACa 67/21	Status: Ciągłopismo	
Adnotacja:		

Załączniki	
Nazwa pliku	Data dostarczenia
PI01 Adam Czup	

W pasku widocznym w górnej części ekranu widoczne są podstawowe informacje związane z doręceniem pisma sądowego takie jak:

- » indywidualny **identyfikator** pisma w postaci ciągu cyfr i liter, oznaczenie **sądu** powszechnego, od którego pochodzi pismo sądowe ze wskazaniem **wydziału** oraz **sygnatury** sprawy,

Szczegóły doręczenia

Identyfikator: WR/D/0000001594
Sąd: Sąd Apelacyjny we Wrocławiu
Wydział: I Wydział Cywilny
Sygnatura: ACa 67/21
Adnotacja:

biu pisma sądowego w ustawowym terminie.

- » **status** – przy czym możliwe są trzy rodzaje statusu pisma sądowego.
 - a) Status „**Doręczone**” – są to te pisma sądowe, które zostały doręczone poprzez ich odbiór przez użytkownika Portalu Informacyjnego;
 - b) Status „**Niedoręczone**” – są to te pisma sądowe, które nie zostały doręczone, a zatem możliwe jest ich odebranie w Portalu Informacyjnym ze skutkiem prawnym doręczenia;

- c) Status „**Zwrot**” – są to pisma sądowe, wobec których skutek doręczenia wystąpił w wyniku upływu ustawowego terminu do dokonania odbioru pisma sądowego.

Data umieszczenia w PI: 30.10.2021 15:14:35
 Data doręczenia: 09.11.2021 11:48:01
 Data zwrotu:
 Status: Doręczone

- » **adresat** – oznaczenie pełnomocnika, do którego pismo sądowe było kierowane;

Adresat: Piotr Adam Orzel
 Odebrane przez: Piotr Adam Orzel
 Ilość załączników: 1

W prawym dolnym rogu paska zawierającego szczegóły związane z doręczeniem widoczny jest przycisk umożliwiający pobranie elektronicznego potwierdzenia odbioru korespondencji.

Pobierz EPOK

Kliknięcie w ten przycisk spowoduje, w zależności od ustawień przeglądarki, pobranie dokumentu EPOK lub jego otwarcie w nowej zakładce. **Dokument EPOK**

zawiera informacje tożsame z informacjami zawartymi w pasku szczegółów doręczenia. Dokument ten może zostać wydrukowany.

Poniżej paska zawierającego szczegóły związane z doręczeniem oraz doręczanym pełnomocnikowi pismem sądowym, znajduje się **lista doręczonych pism.**

Załączniki

* Nazwa dokumentu

Nazwa pliku: 30.10.2021.02 - OrzelPiotr Adam

Otworzenie pisma możliwe jest po uprzednim pobraniu w wybranym formacie – RTF/DOCX lub PDF. W zależności od indywidualnych ustawień przeglądarki internetowej wybranie opcji „**Pobierz (DOCX/RTF)**” lub „**Pobierz jako PDF**” spowoduje otwarcie się kolejnego okna przeglądarki lub rozpocznie proces pobierania dokumentu na dysk urządzenia. ●

Pobierz (DOCX)

Pobierz jako PDF

Elektroniczne Potwierdzenie Odbioru Korespondencji

Identyfikator: WR/D/0000001594
 Nr korespondencji: 20002/EOI/293/2021
 Sąd: Sąd Apelacyjny we Wrocławiu
 Wydział: I Wydział Cywilny
 Sygnatura: I ACa 67/21
 Data umieszczenia w PI: 30.10.2021 15:14:35
 Adresat: Piotr Adam Orzel
 Odebrane przez: Piotr Adam Orzel
 Data doręczenia: 09.11.2021 11:48:01
 Status: Doręczone
 Adnotacje:

Lista załączników:

Lp.	Nazwa załącznika	Suma kontrolna
1	sobota 30.10.2021 02 - Orzel Piotr Adam	5178d644876a382d9132e5948e6c6829

Recenzja „Systemu Postępowania Cywilnego”, t. 2: „Dowody w postępowaniu cywilnym”

r. pr. **Michał Pyrz**

W mijającym 2021 roku na łamach „Przeglądu Radcowskiego” przedstawiliśmy Państwu kilka recenzji ciekawych pozycji autorstwa naszych samorządowych kolegów i koleżanek. W ostatnim – tegorocznym numerze „Przeglądu Radcowskiego” – przypadł nam zaszczyt zrecenzowania „Systemu Postępowania Cywilnego”, t. 2 pt. „Dowody w postępowaniu cywilnym” pod redakcją naszego kolegi radcy prawnego prof. dr hab. Łukasza Błaszczaka. System został wydany przez wydawnictwo CH BECK.

Przedstawiony do recenzji utwór stanowi pierwsze tego rodzaju opracowanie w nauce postępowania cywilnego. Zakres poruszanych problemów badawczych w Systemie jest bardzo rozległy i wnikliwy, co czyni go w konsekwencji dziełem kompletnym. System składa się z 16 rozdziałów, które w pełni wyczerpują poruszone w nich zagadnienia.

Do pracy nad publikacją zostali zaproszeni znamienici przedstawiciele doktryny postępowania i prawa cywilnego,

Fot. <https://www.ksiegarnia.beck.pl/20193-dowody-w-postepowaniu-cywilnym-system-postepowania-cywilnego-tom-2-lukasz-blaszczak>

przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości oraz profesjonalni pełnomocnicy. Omówienie postępowania dowodowego, na tak wielu płaszczyznach, powoduje niewątpliwie, że jest to pozycja wyjątkowa.

Jedynie mogę domniemywać, że zespół złożony z kilku różnych środowisk zawodów prawniczych bezpośrednio przyczynił się do tak unikatowego ujęcia tematyki związanej z postępowaniem dowodowym. Recenzowana praca, z uwagi na podjętą w niej problematykę oraz rozmach poczynionych ustaleń, stanowi niezwykle wartościowe opracowanie.

Niewątpliwą zaletą recenzowanej pozycji jest jej przydatność praktyczna. Autorzy, w swoich rozważaniach, odeszli od typowych rozwiązań przyjętych dla tego rodzaju prac. W systemie teoria znakomicie uzupełnia wiele aspektów praktycznych, a to z kolei wpływa na jeszcze większą przydatność omawianej publikacji.

Konstrukcja systemu nie budzi żadnych zastrzeżeń; jest logiczna i wewnętrznie spójna. Rozważania rozpoczynają się od metodologicznych podstaw teorii dowodów i prawa dowodowego, a całość wieńczy ostatni 16 rozdział poświęcony współpracy państw członkowskich UE w zakresie przeprowadzania dowodów w sprawach cywilnych i handlowych.

W mojej ocenie, na szczególne wyróżnienie zasługują dwa rozdziały, a mianowicie rozdział 1 (pkt 1.10–1.12) i 2 prezentowanej pracy. W rozdziale 2, zatytułowanym *Ciężar dowodu* dr Izabela Andrych-Brzezińska przedstawia niezwykle ciekawe i wartościowe wywody dotyczące ciężaru dowodu. Autorka w sposób klarowny w pkt 2.6 wyjaśnia odstępstwa od reguły ciężaru dowodu. Są to bardzo interesujące i cenne rozważania ponieważ tematyka dowodu *prima facie*, czy domniemań prawnych jest materią niezwykle skomplikowaną, która budzi wiele wątpliwości interpretacyjnych, zarówno w praktyce stosowania prawa, judykaturze czy doktrynie. Lektura tego rozdziału

skutkuje tym, że wiele dotychczasowych problemów praktycznych jawi się jako rozwiązane, a sam czytelnik nabiera przekonania o wysokim poziomie prowadzonego wywodu przez Autorkę.

Kolejnym, zawartym w systemie, bardzo cennym opracowaniem zasługującym na wyróżnienie jest wspomniany już rozdział 1 (pkt 1.10–1.12) autorstwa Łukasza Błaszczaka. Autor podjął bardzo trudną tematykę istoty przyznania dowodu, uprawdopodobnienia oraz nadużycia prawa procesowego w postępowaniu dowodowym. Przedstawione powyżej badania stanowią niezwykle ciekawą materię. Łukasz Błaszczak kompleksowo przedstawia wszystkie elementy konstrukcyjne przyznania dowodu oraz uprawdopodobnienia. Należy również odnotować wykorzystanie w tym rozdziale (jak i w całym systemie) imponującej ilości literatury przedmiotu – co w swej istocie znacząco wzbogaca walor merytoryczny poczynionego tekstu.

Konkludując, „System Postępowania Cywilnego”, t. 2 pt. „Dowody w postępowaniu cywilnym” pod redakcją Łukasza Błaszczaka, należy uznać za dzieło pełnowymiarowe i kompletne pod każdym względem. Przedmiotowa publikacja bez wątplenia wejdzie do kanonu postępowania cywilnego i będzie traktowana jako „obowiązkowa pozycja” z punktu widzenia wykonywania pracy przez profesjonalnych pełnomocników oraz przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości. W mojej ocenie publikacje takie jak ta przenoszą dotychczasowy stan dorobku doktryny postępowania cywilnego na wyższy poziom ustaleń w zakresie postępowania dowodowego. Powyższe powoduje, że nasza redakcja odczuwa jeszcze większy zaszczyt recenzując przedmiotową pracę jako jedną z pierwszych w Polsce. ●

Groźba wszczęcia postępowania karnego lub dyscyplinarnego jako przewinienie dyscyplinarne

r. pr. **Anna Jarlińska**

Fot. Lukas – Pixabay.com

Regulacje dotyczące kwestii wolności słowa radcy prawnego znajdują się zarówno w Ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, jak również w Kodeksie Etyki Radcy

Prawnego będącego załącznikiem do Uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego z dnia 22 listopada 2014 r.

I tak, zgodnie z brzmieniem art. 11 ust. 1 Ustawy o radcach prawnych:

1. Radca prawny przy wykonywaniu czynności zawodowych korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przepisami prawa i rzeczową potrzebą.

Przepis ten stanowi jedną z gwarancji należytego wykonywania zawodu radcy prawnego, a mianowicie podwyższoną ochronę wolności słowa i pisma. Niemniej, pomimo istnienia ochrony jaką daje radcom prawnym i aplikantom radcowskim ustawa, powstały uregulowania zawarte w rozdziale 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, wyznaczające ramy etyczne dla wypowiedzi i pism tworzonych przy wykonywaniu czynności zawodowych.

Artykuł 38 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, nawiązujący w swej treści do ww. art. 11, formułuje zasadę etyczną, jako obowiązek radcy prawnego nieprzekraczania przy wykonywaniu czynności zawodowych, granic wyznaczonych przez przepisy prawa i rzeczową potrzebą.

Zgodnie z brzmieniem art. 38 ust. 1 i 2 KERP:

1. Radca prawny, korzystając przy wykonywaniu zawodu z wolności słowa i pisma, nie może przekraczać granic określonych przepisami prawa i rzeczową potrzebą.

2. Radca prawny nie może w swych zawodowych wystąpieniach grozić postępowaniem karnym lub dyscyplinarnym.

W niniejszym artykule chciałabym skupić się na zapisie ust. 2, tj. zakazie, jaki ciąży na radcy prawnym oraz aplikancie

radcowskim, grożenia w swych zawodowych wystąpieniach postępowaniem karnym lub dyscyplinarnym.

Pomimo tego, że jakby się wydawało, mamy przejrzysty zapis, to w dalszym ciągu jest to materia, która rodzi wiele problemów i w konsekwencji prowadzi do odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych oraz aplikantów radcowskich. Co za tym idzie, istnieje już baza orzecznictwa zarówno sądów dyscyplinarnych jak i Sądu Najwyższego – Izby Karnej. Jeśli chodzi o ten ostatni, to na szczególną uwagę zasługują dwa wyroki: Wyrok Sądu Najwyższego – Izby Karnej z dnia 10 maja 2012 r. SDI 9/12 oraz Wyrok Sądu Najwyższego – Izby Karnej z dnia 17 maja 2018 r. SDI 5/18.

Obydwa wyroki w swych uzasadnieniach, oprócz prawnych analiz zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego, zawierają przykłady zapisów, które niewątpliwie wypełniają przesłanki art. 38 ust. 2 KERP.

Analizując rozważania Sądu Najwyższego proszę pamiętać, że obecne brzmienie art. 38 ust. 2 KERP, jest tożsame z brzmieniem art. 27 ust. 7 KERP z 2007 r.

Sąd Najwyższy w Wyroku z dnia 10 maja 2012 r. jako bezspornie naruszające obecny art. 38 ust. 2 KERP, przywołuje stwierdzenie zawarte w jednym z pism obwinionego radcy prawnego, że:

W braku porozumienia moi Mocodawcy rozważą złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstw (...). Jeżeli w ciągu najbliższego tygodnia powyższa sprawa nie zostanie zakończona w sposób wcześniej umówiony (...), moi Mocodawcy poinformowali mnie, że złożą przeciwko

Panu i Pańskiemu synowi zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstw (...).

W drugim z kolei piśmie, znajduje się stwierdzenie następującej treści: „

Upprzedzam, iż będąc zobowiązany przez mojego Mandanta wystąpię na drogę postępowania sądowego w tej sprawie oraz skieruję do organów ścigania zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstw przez Pana i Pańskiego syna (...). W terminie 3 dni od otrzymania tego pisma, oczekuję Pańskiej ostatecznej decyzji (i ew. propozycji) co do ugodowego załatwienia sporu.

Z treści powyższych deklaracji, sformułowanych w oficjalnej korespondencji, prowadzonej w imieniu mocodawcy przez obwinionego radcę prawnego, wprost wynika, że uzależnia on skierowanie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa od sposobu załatwienia toczącego się pomiędzy jego mocodawcą a przeciwnikiem sporu, a ściślej rzecz ujmując od sposobu załatwienia tego sporu w negocjacjach pozaprosesowych. Tego rodzaju postawa radcy prawnego powinna być jednoznacznie oceniona jako sprzeczna z etyką zawodową i z zakazem wyrażonym w treści przepisu art. 27 ust. 7 KERP (obecnie art. 38 ust. 2 KERP).

W dalszej części, Sąd Najwyższy na tle orzecznictwa i poglądów doktryny, dokonuje podsumowania istotnego dla spraw, w których rozważane jest naruszenie zakazu wyrażonego w art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

» Niezależnie od stopnia konfliktu interesów charakteryzującego spór pomiędzy

stroną przeciwną a stroną, którą reprezentuje radca prawny lub adwokat, profesjonalnemu pełnomocnikowi nie wolno, ani pisemnie ani nawet ustnie, uciekać się do groźby skierowania sprawy na drogę ścigania karnego lub dyscyplinarnego, jeśli przeciwnik procesowy strony reprezentowanej przez radcę prawnego lub adwokata nie spełni określonych żądań lub życzeń tej strony. Idzie tu więc o wypadki, w których adwokat uzależnia sporządzenie wniosku o ściganie karne lub dyscyplinarne od postulowanego przezeń, a nie akceptowanego przez stronę przeciwną, zachowania. Tego typu zachowania stanowią bowiem mniej lub bardziej zakamuflowaną formę szantażu procesowego, do którego nie może przykładać ręki radca prawny lub adwokat.

» Nie ma przy tym znaczenia dla oceny, czy zachowanie radcy prawnego lub adwokata narusza zakaz określony w art. 27 ust. 7 KERP lub w § 16 in fine ZZEaIGZ to, czy strona przezeń reprezentowana ma rację w sporze organicznym (głównym, przy rozstrzygnięciu którego udziela on pomocy prawnej) ani to, czy zachowanie przeciwnika procesowego istotnie wypełniało znamiona przestępstwa lub przewinienia dyscyplinarnego, którego wdrożenia groźba dotyczy; te ostatnie okoliczności mogą co najwyżej moderować stopień zawinienia.

» Zakaz, o którym mowa w art. 27 ust. 7 KERP i w § 16 in fine ZZEaIGZ dotyczy zarówno gróźb wyrażonych wprost, jak i w formie zawaolowanej, ale wystarczająco czytelnej dla bezstronnego, rozsądnego odbiorcy (np. „o ile... to mój klient rozważy skierowanie sprawy do Policji/prokuratoru/organów ścigania”); nie ma też znaczenia, czy zawiadamiającym miałby być radca

prawny lub adwokat, czy też reprezentowana przezeń strona.

- » Przy ocenie tego, czy mamy do czynienia z informacją czy z zachowaniem naruszającym zakaz określony w art. 27 ust. 7 KERP lub w § 16 in fine ZZEAIgZ ważyć należy całokształt okoliczności towarzyszących wystosowaniu pisma lub wypowiedzeniu słów określonej treści, przy czym zasady logiki i doświadczenia życiowego nakazują przyjąć, że nie jest dopuszczalne uzależnianie przez radcę prawnego lub adwokata odstąpienia od złożenia wniosku o ściganie karne (dyscyplinarne) pod warunkiem np. wypłacenia jego klientowi odszkodowania, zawarcia ugody o treści odpowiadającej życzeniom jego klienta, odstąpienia od umowy lub zmiany warunków umowy zgodnie z życzeniem reprezentowanego klienta, itp., a za szczególnie znamienne powinno być oceniane określanie terminu, po którym nastąpi skierowanie sprawy na drogę ścigania karnego (dyscyplinarnego), ponieważ precyzowanie takiego terminu nader jednoznacznie wskazuje na ukryte uzależnienie takiego zawiadomienia od zdarzeń zależnych od adresata pisma, będącego przeciwnikiem procesowym strony reprezentowanej przez radcę prawnego lub adwokata.
- » Nie jest natomiast groźbą, w rozumieniu art. 27 ust. 7 KERP lub § 16 in fine ZZEAIgZ, **sucha informacja, podpisana przez radcę prawnego lub adwokata, w której powiadamia on stronę przeciwną, że jego klient podjął decyzję (a nie, że rozważa jej podjęcie) o skierowaniu sprawy na drogę postępowania karnego (dyscyplinarnego)**; jednakże i taka wiadomość powinna być oceniona w kontekście innych pism (ustnych propozycji

negocjacyjnych), wystosowywanych (wypowiadanych) przez adwokata lub radcę prawnego do tej samej osoby w zbliżonym czasie.

We wspomnianym wyżej Wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2018 r., znajdujemy ciekawy przykład zapisu, który według tegoż sądu nie stanowi naruszenia art. 38 ust. 2 KERP. Mianowicie obwiniony aplikant radcowski wystosował do przeciwnej strony pismo, w którym poinformował, że podjęcie przez nią działań polegających na bezprawnym – w ocenie autora pisma – rozmontowaniu spornych rzeczy i ich przywłaszczeniu będzie traktował jako czyn realizujący znamiona przestępstwa z **art. 278 KK lub art. 288 KK**.

Sąd Najwyższy stwierdził, że w piśmie skierowanym przez obwinionego do pokrzywdzonej, nie została wyrażona groźba wszczęcia przeciwko niej postępowania karnego. **Nie można zgodzić się, że wypowiedź obwinionego jednoznacznie sugerowała pokrzywdzonej, że niepodporządkowanie się jego żądaniu zaniechania określonych czynności spowoduje złożenie zawiadomienia do prokuratury.** Taki sposób interpretowania treści pisma obwinionego nie wykracza poza granice przypuszczeń, które nie mogą stanowić podstawy odpowiedzialności za przewinienie dyscyplinarne.

Podsumowując, należy jeszcze raz podkreślić, że o realizacji ustawowych znamion przewinienia dyscyplinarnego, określonego w art. 64 ust. 1 pkt 2 Ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 38 ust. 2 KERP można mówić wtedy, gdy treść zawodowego wystąpienia radcy prawnego (aplikanta radcowskiego), nie pozostawia jakichkolwiek wątpliwości co do tego, że została w nim zawarta groźba wszczęcia postępowania karnego lub dyscyplinarnego. •

Zmiana Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej

r. pr. **Robert Staszewski**

Fot. Jason Goodman – Unsplash.com

Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych, w dniu 28 października 2021 r., podjęło uchwałę nr 325/XI/2021 w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej. Jedną z najistotniejszych zmian, która podobnie jak pozostałe modyfikacje, zacznie obowiązywać od 1 stycznia 2022 r., jest zastąpienie dotychczasowych wykładów konwersatoriami, które (obok ćwiczeń) staną się podstawową formą prowadzenia zajęć.

Konwersatoria mają na celu przedstawienie i systematyzację zagadnienia objętego programem aplikacji. Prowadzone są metodami aktywizującymi aplikantów, w szczególności służącymi do wymiany poglądów i dyskusji pomiędzy prowadzącym zajęcia a aplikantami na temat praktycznego stosowania przepisów prawa oraz prawidłowego rozwiązywania problemów prawnych. Konwersatoria – co do zasady – stanowią wprowadzenie do zajęć szkoleniowych o charakterze

ćwiczeniowo-warsztatowym. Zajęcia, wskazane w programie aplikacji, prowadzone są – co do zasady – metodą ćwiczeniowo-warsztatową z aktywnym uczestnictwem wszystkich aplikantów w danej grupie (ćwiczenia). Metoda ćwiczeniowo-warsztatowa obejmuje w szczególności: rozwiązywanie kasusów; analizę aktów prawnych; analizę orzecznictwa; symulacje; sporządzanie projektów pism procesowych, projektów umów oraz projektów aktów normatywnych [...]¹.

Kolejna zmiana dotyczy obowiązku dokonywania oceny jakości zajęć z punktu widzenia ich praktyczności. Wyniki ewaluacji będą brane pod uwagę przez Radę przy ustalaniu planu szkolenia. Dodatkowo, wprowadzono obowiązek sporządzania uzasadnienia oceny niedostatecznej z kolokwium. Od obowiązku tego można odstąpić, jeśli zapewni się możliwość indywidualnych konsultacji aplikanta z osobą dokonującą oceny pracy. Ustalenie popełnionych błędów ma ułatwić aplikantom lepsze przygotowanie się do kolokwium poprawkowego.

W zakresie pisemnych kolokwium, wydłużono czas rozwiązywania zadań do 360 minut, wprowadzono również możliwość korzystania przez aplikantów na kolokwium z komentarzy i orzecznictwa.

Przyjęte zmiany przewidują również wprowadzenie formy pisemnej kolokwium z prawa gospodarczego. Rozwiązanie to (podobnie jak wydłużenie czasu rozwiązywania zadań) ma przybliżyć formę kolokwium do warunków z jakimi aplikanci

spotkają się na egzaminie zawodowym. Ustna forma przewidziana została dla kolokwium z prawa spółek handlowych, prawa upadłościowego i prawa restrukturyzacyjnego. Dla przewidzianego w programie III roku aplikacji kolokwium z prawa administracyjnego przy określeniu form zadania, dodano sporządzenie opinii prawnej oraz wydłużono czas na rozwiązanie do 240 minut.

Patroni aplikantów, którzy wykonują czynności w kancelarii lub jednostce organizacyjnej, w ramach umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu lub umowy cywilnoprawnej, której zakres odpowiada liczbie godzin przewidzianych w ramach umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu, zostali zwolnieni z obowiązku informacyjnego (informacja o przebiegu patronatu), pozostał jednak obowiązek przedkładania opinii o aplikancie.

Przyjęte rozwiązania są krokiem w kierunku podniesienia jakości zajęć, stosowaniu prawa w praktyce oraz, przede wszystkim, lepszego przygotowania aplikantów do egzaminu zawodowego.

Niewątpliwie zmianą, która niesie za sobą najdalej idące konsekwencje jest odejście od dominującej dotychczas formy wykładów na rzecz konwersatoriów. Jest to zupełnie nowe rozwiązanie, które będzie wymagało większej aktywności od osób prowadzących zajęcia oraz adaptacji dotychczasowych doświadczeń i materiałów do nowych zasad przekazywania wiedzy aplikantom.

Koniecznym może okazać się również opanowanie przez wykładowców nowych umiejętności, w czym pomocne będą materiały i szkolenia, organizowane przez Komisję Aplikacji Krajowej Rady Radców Prawnych. ●

¹ Uchwała nr 325/XI/2021 Prezydium KRRP z dnia 28 października 2021 r., Załącznik do Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej. Program aplikacji. Postanowienia ogólne, pkt 3 i 4.

Sylwetka przyszłego aplikanta – Paweł Kołek

r. pr. **Milena Szostak-Kałużka**

Pan Paweł Kołek jest osobą, która uzyskała najwyższy wynik egzaminu wstępnego na aplikację radcowską 2021, w Izbie wrocławskiej. W czasie przygotowania niniejszego artykułu oczekuje on na uroczyste Ślubowanie aplikantów; dopiero w tym momencie będzie przysługiwać mu miano „Aplikanta”. Jednak już dzisiaj przybliżamy Państwu jego sylwetkę.

Pan Paweł Kołek wykazywał zainteresowanie prawem, już w czasie nauki w liceum ogólnokształcącym, kiedy jako uczeń klasy profilu humanistycznego, uczestniczył w olimpiadach przedmiotowych. Studia prawnicze, Pan Paweł Kołek odbył w trybie stacjonarnym, na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Bardzo dobre wyniki w nauce pozwoliły mu dwukrotnie uzyskać stypendium rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego dla najlepszych studentów. Ponadto, Pan Paweł Kołek, był członkiem zwycięskiego zespołu, który wygrał XII edycję konkursu z zakresu prawa podatkowego „Eye on Tax” organizowanego przez międzynarodową korporację *Ernst & Young*. Przyszły aplikant naszej Izby, był członkiem Koła Naukowego Prawa Podatkowego TBSP UJ. Aktywnie uczestniczył w konferencjach organizowanych przez koło naukowe, oraz w Akademii Podatkowej prowadzonej przez praktyków prawa. Wielokrotnie brał udział w roli prelegenta w konferencjach

Fot. archiwum prywatne

o takiej tematyce, Z uwagi na fakt, że Pan Paweł Kołek wolny czas spędza podróżując i zwiedzając, w kręgu jego zainteresowań pozostaje także prawna ochrona dóbr kultury. W czasie studiów należał do Koła Naukowego Prawnej Ochrony Dóbr Kultury TBSP UJ, biorąc udział – także w roli prelegenta – w konferencjach poświęconych temu tematowi, a także publikując artykuły naukowe w tym przedmiocie. Pracę magisterską Pan Paweł Kołek, pisał pod kierunkiem prof. dr. hab. Adama Nity w Zakładzie Prawa Finansowego na Uniwersytecie Jagiellońskim, pt. „Dowód w postępowaniu podatkowym”.

Panu Pawłowi gratulujemy wyniku na egzaminie wstępnym i życzymy, aby szkolenie na aplikacji radcowskiej przyniosło oczekiwany efekt w postaci dobrego przygotowania do egzaminu radcowskiego i jego pomyślnego wyniku. •

Sprawozdanie ze szkolenia wyjazdowego w Hotelu Zamek na Skale w Trzebieszowicach

r. pr. Krystian Mularczyk

Fot. OIRP we Wrocławiu

W dniach 15–17 października 2021 r. odbyło się szkolenie wyjazdowe, organizowane przez Centrum Doskonalenia Zawodowego OIRP we Wrocławiu, w Hotelu Zamek na Skale w Trzebieszowicach.

Tegoroczne szkolenie zostało podzielone na dwa bloki tematyczne; w pierwszym bloku zostały omówione zagadnienia z zakresu prawa karnego odnoszące się do radców prawnych. Druga część wydarzenia miała charakter warsztatowy

i jej celem było wskazanie typowych oraz najczęstszych błędów komunikacyjnych, a także narzędzi, które ułatwiają skuteczne komunikowanie się, budowanie relacji umożliwiających przekazanie konstruktywnej informacji zwrotnej.

Program szkolenia został rozpisany na jednodniowe zajęcia. Prelegentami byli wybitni specjaliści z zakresu prawa karnego oraz mediacji. Szkolenie otworzył Tomasz Krawczyk – sędzia Sądu Okręgowego we Wrocławiu w III Wydziale Karnym, w latach 2005–2013 Prezes Sądu Rejonowego w Trzebnicy, prowadzący zajęcia z prawa karnego oraz procedury karnej w Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu oraz w Okręgowej Radzie Adwokackiej we Wrocławiu. Przedstawił zagadnienie pt. „Radca prawny w postępowaniu karnym – wybrane zagadnienia”. Drugim prelegentem była Grażyna Górka – mediator w sprawach gospodarczych, cywilnych,

pracowniczych, rodzinnych, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Mediatorów Cywilnych, wykładowca w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu, właścicielka Kancelarii Mediacyjnej w Oławie, mediator w Ośrodku Mediacji przy OIRP we Wrocławiu, współorganizatorka Oławskich Konferencji Mediacyjnych. Przeprowadziła szkolenie pt. „Warsztat umiejętności komunikacyjnych”

Omówione zagadnienia spotkały się z entuzjastycznym przyjęciem uczestników szkolenia oraz z pewnością ukształtowały już i tak wysoce profesjonalną wiedzę radców prawnych.

Po zakończeniu szkolenia nadszedł czas na wieczorną kolację, podczas której uczestnicy, we wspólnym gronie, mieli możliwość wymienienia się swoimi refleksjami odnośnie wyjątkowo precyzyjnie i ciekawie omówionych tematów. ●

Fot. OIRP we Wrocławiu

Dostęp do prawa i wymiaru sprawiedliwości, czyli jak to się robi w Europie – sprawozdanie z Kongresu FBE w Paryżu

r. pr. **Sławomir Szczerba**

Fot. OIRP we Wrocławiu

W dniach 27 i 28 września 2021 r. odbył się w Paryżu Generalny Kongres Federacji Adwokatur Europejskich (Fédération des Barreaux d'Europe/The Federation of the European Bars – FBE), której członkiem jest Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu. Tradycyjnie Kongres został poprzedzony tematycznym wydarzeniem – tym razem poświęconym dostępowi

do prawa i wymiaru sprawiedliwości. W Kongresie wzięli udział przedstawiciele naszej Izby – r. pr. Izabela Kono-packa Wicedziekan Rady i jednocześnie II Wiceprezes FBE oraz r. pr. Maria Dymitruk, r. pr. Michał Skrzywanek i r. pr. Sławomir Szczerba – członkowie Komisji ds. współpracy z zagranicą, a także członkowie Komisji ds. Nowych Technologii FBE.

Fot. OIRP we Wrocławiu

FBE jest międzynarodową organizacją o charakterze „non-profit”, założoną w 1992 roku. FBE kontynuuje działalność Konferencji Głównych Samorządów Prawniczych Europy (Conference of Principal Bars of Europe), działającą od 1986 roku. W odróżnieniu od innych międzynarodowych organizacji prawniczych, członkami zwykłymi FBE mogą być wyłącznie samorządy zawodowe prawników (o charakterze ogólnokrajowym, regionalnym lub lokalnym) działające w państwach należących do Rady Europy. Obecnie FBE tworzy około 250 samorządów reprezentujących ponad 1 mln prawników.

FBE skupia się na ułatwianiu wzajemnych kontaktów między izbami adwokackimi i radcowskimi na poziomie lokalnym, a także promuje takie wartości jak praworządność, nadrzędność prawa, niezawisłość wymiaru sprawiedliwości i prawo do rzetelnego procesu sądowego.

Temat jesiennej konferencji „Dostęp do prawa i wymiaru sprawiedliwości” stanowił wyraz zaangażowania FBE i jej członków, w tym Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, w obronę podstawowych wartości, na których zasadza się sprawiedliwość. Uczestnicy konferencji byli zgodni, że o ile dostęp do wymiaru sprawiedliwości ma fundamentalne znaczenie dla społeczeństwa, o tyle w dalszym ciągu istnieje szereg przeszkód natury instytucjonalnej, a także faktycznej (zbyt skomplikowane procedury udzielenia pomocy prawnej, niska świadomość prawna społeczeństwa) utrudniających skorzystanie z pomocy profesjonalnego pełnomocnika prawnego i wniesienie sprawy do sądu.

Uczestnicy byli zgodni, że na samorządach prawniczych spoczywa szczególny obowiązek pośredniczenia w udzielaniu pomocy prawnej, nie tylko w ramach

instytucji przewidzianych przez prawo krajowe, ale także w ramach pomocy pro bono budowanej oddolnie przez samorządy zawodowe i przedstawicieli zawodów prawniczych. W tym zakresie szczególnie ciekawa była wymiana doświadczeń przez uczestników kongresu – dziekanów oraz członków samorządów zawodowych, którzy przedstawiali krajowe rozwiązania i własne inicjatywy w zakresie tzw. prawa ubogich. Podsumowaniem dyskusji był wniosek, że – mimo różnic w prawodawstwie – wyzwania, z którymi przychodzi się nam mierzyć, są podobne, brak jednak uniwersalnych rozwiązań.

Istotnym tematem była także obrona ofiar zamachów terrorystycznych i współpraca między prawnikami zajmującymi się

prawem karnym i cywilnym. O ile problem ten jest dla nas zupełnie obcy, o tyle dla koleżanek i kolegów z niektórych samorządów europejskich, a także z izby w Bejrucie czy izb krajów afrykańskich, których samorządy zawodowe z oczywistych względów nie są członkami FBE, ale które mają status obserwatora, problem okazał się niezwykle ważny i aktualny. Świadcstwo przedstawicieli izby adwokackiej w Bejrucie, zaangażowanych w nieodpłatną pomoc prawną na rzecz kilku tysięcy osób pokrzywdzonych w wybuchu w porcie w sierpniu 2020 roku, czy prawników reprezentujących ofiary zamachu w Londynie lub ofiary zamachów w krajach afrykańskich potwierdziło istnienie wielu nowych wyzwań, przed którymi będą musiały stanąć samorządy prawnicze w kolejnych

Od lewej: r. pr. Sławomir Szczerba, r. pr. Izabela Konopacka, r. pr. Maria Dymitruk, r. pr. Michał Skrzywanek; fot. OIRP we Wrocławiu

latach w tzw. rejonach zapalnych. Pojawia się bowiem problem odpowiedzialności państwa za szkodę powstałą wskutek zamachu terrorystycznego, jak i kwestii pomocy prawnej, która niewątpliwie powinna być udzielana w takim przypadku.

Drugiego dnia kongresu odbyło się Walne Zgromadzenie FBE, któremu przewodniczyła Dominique Attias, aktualna Prezydent FBE, Bas Martnes – I Wiceprezes FBE oraz Izabela Konopacka Wicedziekan naszej Izby i jednocześnie II Wiceprezes FBE. Walne Zgromadzenie zostało poświęcone sprawom wewnętrznym oraz aktualnym wyzwaniom, z którymi FBE powinno się zmierzyć w najbliższej przyszłości. Zgromadzenie podjęło uchwały m.in. w sprawach:

- » sytuacji uchodźców na granicy białorusko-łotewskiej, białorusko-litewskiej i białorusko-polskiej;
- » natychmiastowego uwolnienia tureckich prawników uwięzionych z powodów politycznych;
- » sytuacji prawników na Białorusi;
- » niezależności prawników i sędziów z Kolumbii.
- » wsparcia dla prawników z Afganistanu;

Drugiego dnia Kongresu odbyło się także forum przedstawicieli samorządów prawniczych. W szczególności poruszające było stanowisko koleżanek i kolegów z afrykańskich izb, opowiadających o istotnych problemach dla ich izb oraz proszących o wsparcie Federacji.

W drugim dniu kongresowi towarzyszyło otwarte posiedzenie Komisji Nowych Technologii, któremu przewodniczyła nasza izbowa koleżanka mec. Maria Dymitruk. Swoje referaty wygłosili członkowie komisji z naszej Izby mec. Michał Skrzywanek oraz – niżej podpisany – mec. Sławomir Szczerba, a także koleżanka z Izby Adwokackiej w Bilbao Ludmila Glembotzky.

Tym razem przedmiotem obrad komisji była propozycja Unijnego Rozporządzenia w sprawie Sztucznej Inteligencji. Posiedzenie odbywało się, podobnie jak cały kongres, w Maison de Barreau, w samym centrum Paryża, przy czym było transmitowane on-line dla osób zainteresowanych nowymi technologiami. Tym samym obecni na kongresie przedstawiciele naszej Izby mocno zaakcentowali obecność naszego samorządu na kongresie, który jest niewątpliwie liderem w zakresie Prawa Nowych Technologii w Federacji.

Kongres FBE to także możliwość nawiązania bliskich relacji z innymi izbami w ramach tzw. partnerstwa. Okazało się, że nie tylko my byliśmy zainteresowani nawiązaniem bliższej współpracy z izbami z innych krajów, ale także nasza izba była typowana do takiej współpracy przez naszych zagranicznych kolegów. Część kontaktów została już zinstytucjonalizowana, czego przykładem jest porozumienia o międzyizbowej współpracy z Izłą Adwokacką w Murcji (Ilustre Colegio de Abogados de Murcia, ICAMUR). Pierwsze efekty porozumienia można było dostrzec podczas II Międzynarodowego Forum Kancelarii Prawnych 3 i 4 grudnia 2021 r., w ramach którego istniała możliwość nawiązania zawodowych relacji z przedstawicielem izby adwokackiej w Murcji.

Kongres FBE w Paryżu – pierwszy po pandemicznej przerwie – otworzył wiele możliwości w zakresie współpracy międzynarodowej i prawa nowych technologii. Koleżanki i koledzy z izb zagranicznych dostrzegli obecność naszego samorządu nie tylko w zakresie Nowych Technologii, ale podczas wielu rozmów i nieformalnych spotkań, co powinno zaowocować w przyszłości jeszcze intensywniejszą wymianą doświadczeń i wymierną korzyścią dla członków naszego samorządu. ●

International Conference of Legal Regulators

r. pr. **Gabriela Bar**

W dniu 30 września 2021 r. członkini naszej Izby – dr Gabriela Bar – wzięła udział w prestiżowej międzynarodowej konferencji prawniczej pod nazwą *International Conference of Legal Regulators*, organizowanej przez organy samorządów prawniczych, m.in. Attorney Registrar and Disciplinary Commission of the Supreme Court of Illinois. Konferencja, która odbywała się w tym roku w całości wirtualnie (w dniach 28 września – 1 października), poświęcona była wykorzystywaniu przez prawników Sztucznej Inteligencji (SI) w świadczeniu usług prawnych.

Nasza przedstawicielka uczestniczyła w panelu dyskusyjnym zatytułowanym *Regulating AI in the Legal Marketplace: Where to Draw the Line?* (pol. *Regulowanie SI na rynku prawniczym: gdzie*

postawić granicę?). W dyskusji wzięli udział także prof. Amy Salyzyn z University of Ottawa (Kanada), prof. Dan Hunter z Queensland University of Technology i Australian Research Center of Excellence for Automated Decision Making and Society (Australia) oraz Tracy Vegro z Solicitors Regulation Authority (Wielka Brytania). Tematy, jakie zostały poruszone, to m.in.

- » Czy organy samorządów zawodowych prawników odgrywają rolę w regulowaniu rozwoju i korzystania z narzędzi LegalTech?
- » Czy, a jeśli tak, to na ile SI powinna być dozwolona w procesie podejmowania decyzji prawnych?
- » Jakie powinny być ramy etyczne mające ukierunkować stosowanie SI w systemach sądowych i wspierających świadczenie usług prawnych?
- » Czy różne narzędzia SI powinny być regulowane w odmienny sposób?

Na przykład, czy narzędzia do analizy predykcyjnej wymagają innych lub bardziej rygorystycznych regulacji niż chatboty?

- » Jak wykorzystanie SI w usługach prawnych wpływa na role i obowiązki prawników?

Uczestnicy panelu podkreślali, że narzędzia, które określamy mianem Sztucznej Inteligencji, mają obecnie wpływ na każdą niemal dziedzinę życia, a prawnicy nie działają w próżni. Co więcej – ich praca (zarówno sędziów, jak i zawodowych pełnomocników) dotyczy kluczowych sfer ludzkiego życia (wolność, własność), dlatego narzędzia LegalTech, z których korzystają prawnicy, powinny podlegać nadzorowi regulatorów.

Wskazywano także na konieczność uregulowania SI – nie tylko w kontekście usług prawnych, a nawet szerzej – uregulowania oprogramowania (zarówno samodzielnego, tzw. *stand-alone*, jak i wbudowanego – tzw. *embedded* lub innego dodatkowego), które to pojęcie powinno obejmować również treści i usługi cyfrowe.

W dyskusji duży nacisk został położony na budowanie właściwych kompetencji prawników, ze względu na to, jak nasz zawód zmienia się pod wpływem technologii. Jej rozwój wymaga poszerzenia horyzontów i zakresu wiedzy. Aby skutecznie reprezentować klienta w sądzie, w sporze o algorytm lub doradzać klientowi w zakresie systemu rekomendacji opartego na SI, musimy zrozumieć, jak działa ta technologia. Osiągnięciu tego celu powinny służyć m.in. szkolenia organizowane przez samorządy i organizacje prawnicze.

Prelegenci podkreślali rolę samorządów zawodowych zawodów prawniczych w upowszechnianiu narzędzi opartych

o SI i możliwość uregulowania przez nie kwestii wykorzystania nowoczesnych technologii w kodeksach etycznych i regulaminach wewnętrznych. Regulatorzy i samorządy zawodowe powinni zadbać, aby używane przez prawników narzędzia LegalTech były bezpieczne i nie naruszały zasad etyki wykonywania zawodu (np. obowiązku przestrzegania tajemnicy zawodowej).

Tegoroczny program ICLR objął także sesje dotyczące przyszłości regulacji prawnych i innowacji regulacyjnych, które zostały zrealizowane w jurysdykcjach na całym świecie; dostępu do wymiaru sprawiedliwości i inicjatyw edukacyjnych podejmowanych w związku ze zwiększaniem kompetencji prawników:

- » Why We Do What We Do: Regulatory Theory and Practice;
- » Equality, Diversity and Inclusion – Are Regulators Part of the Problem or Part of the Solution?;
- » Who Owns the Pathway? Broadening Access to the Legal Profession;
- » Legal Education in a Post Covid World – Shaking the Assumptions but Now What?
- » AI in the Access to Justice Toolkit;
- » The Role of Regulators in Promoting Fairer Legal Services: Responding to Issues of Vulnerability and Legal Capability;
- » The Role of the Regulator in Market Transparency and Comparison Services;
- » Who Is Training the Community Based Lawyer of the Future?

Podczas tych sesji o swoich doświadczeniach mówili prelegenci z Australii, Holandii, Irlandii, Japonii, Kanady, Kenii, Niemiec, Nigerii, Norwegii, Nowej Zelandii, Polski, Singapuru, Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii. ●

II Międzynarodowe Forum Kancelarii Prawnych

r. pr. **Aniela Beres**

Fot. Dariusz Fabiańczyk

W dniach 3–4 grudnia 2021 r., we Wrocławiu, odbyło się II Międzynarodowe Forum Kancelarii Prawnych. Temat przewodni tegorocznego Forum to sztuczna inteligencja oraz jej relacja w stosunku do Praw Człowieka. Organizatorem wydarzenia była Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu, a także Okręgowa Izba Radców Prawnych w Opolu przy wsparciu Krajowej Izby Radców

Prawnych wraz z Komisjami ds. współpracy z zagranicą i Komisją ds. praw człowieka i praworządności.

Forum odbyło się w formie hybrydowej, tj. z możliwością uczestnictwa zdalnego oraz osobistego (w Concordia Design i w siedzibie Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu). W roli prelegentów wystąpili wybitni przedstawiciele środowisk prawniczych oraz organizacji

międzynarodowych z Polski, Austrii, Wielkiej Brytanii, Holandii i Hiszpanii.

Pierwszego dnia wydarzenie miało charakter konferencji podzielonej na konkretne panele. Organizatorzy Forum zapewnili tłumaczenie symultaniczne, dzięki czemu – niezależnie od języka, w którym przemawiał prelegent – było ono dostępne zarówno dla osób posługujących się językiem polskim, jak i angielskim.

Konferencję otworzyła i przywitała wszystkich uczestników Wicedziekan OIRP we Wrocławiu oraz Wiceprezes FBE Izabela Konopacka, której ciężka praca oraz szeroki wachlarz kontaktów międzynarodowych zaowocowały sukcesem wydarzenia. Forum zaszczylicili swoją obecnością oraz zabrali głos także Prezes KRRP Włodzimierz Chróścik oraz Dziekan OIRP we Wrocławiu Tomasz Scheffler.

Pierwszy z paneli dotyczył sztucznej inteligencji w sektorze publicznym i usługach

prawnych. Wśród poruszanych wątków dominował postulat konieczności wprowadzenia nowoczesnych rozwiązań i cyfryzacji w systemach organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów administracji publicznej, ale także zależności pomiędzy wprowadzeniem sztucznej inteligencji w sądach, a prawem do sprawiedliwego procesu. W sektorze prywatnym podstawowym celem powinna być zaś całkowita zmiana sposobu myślenia oraz skupienie się na nowoczesnym, opartym na systemach internetowych, kształceniu prawników. Christina Blacklaws, właścicielka jednej z pierwszych wirtualnych firm prawniczych, opowiedziała o zagrożeniach i wyzwaniach związanych z błyskawicznym rozwojem nowoczesnej technologii, w szczególności wyzwaniach etycznych oraz ryzykach płynących z informatyzacją w zakresie prawa karnego (np. przy zastosowaniu systemów rozpoznawania twarzy). Z kolei Thierry Wickers – przewodniczący CCBE Future of the legal profession and legal services Committee wprowadził

Fot. Dariusz Fabiańczyk

Fot. Dariusz Fabiańczyk

uczestników w świat nam wielu jeszcze nieznanymi, pokazując i opisując systemy przydatne w pracy prawnika, jak np. automatic translations, predict text, email filters, grammar checkers, predict ruling i wiele innych. W tym panelu poznaliśmy także programy KIRA i Case Law Analytics, które tworzą modele matematyczne oparte na sztucznej inteligencji i wiedzy prawniczej w celu szybkiej analizy ryzyka związanej z daną umową lub postępowaniem. Kolejni prelegenci opowiedzieli także o konieczności edukacji w zakresie ochrony danych osobowych i praw człowieka, a także roli organizacji pozarządowych w walce przeciwko nadużyciom w tym zakresie. Pierwszy dzień konferencji zamknął panel dotyczący sztucznej inteligencji w medycynie, w tym przede wszystkim cyberbezpieczeństwa i cyberzagrożeń płynących z medycznej sztucznej inteligencji.

Gościem specjalnym tego dnia był jeden z najwybitniejszych polskich pisarzy naszych czasów – Marek Krajewski – autor

znanych na całym świecie kryminałów. Nie bez powodu wystąpił on w trakcie tzw. breakout session, albowiem niezwykle ożywił uczestników konferencji swoimi fascynującymi opowieściami. Po wystąpieniu przyszedł czas na zdjęcia i podpisywanie egzemplarzy książek.

Drugi dzień Forum składał się z dwóch części. Pierwszą z nich były warsztaty w mniejszych grupach koncentrujące się na praktycznych problemach prawnych z zakresu prywatnego prawa międzynarodowego i cyberbezpieczeństwa. Warsztaty poprowadzili doskonali prawnicy, ale przede wszystkim praktycy, toteż dotyczyły one wysoko wyspecjalizowanej tematyki. Nie zabrakło także ciekawostek, przykładowo od mec. dr. Jarosława Gresera dowiedzieliśmy się, że możliwe jest „zhakowanie” całego systemu przy pomocy żarówki. Jak to możliwe? Na to pytanie odpowiedzą z pewnością uczestnicy konferencji, a Państwa już teraz zapraszamy na kolejne Forum, na którym również nie zabraknie tak ciekawych tematów.

Fot. Dariusz Fabiańczyk

II Międzynarodowe Forum Kancelarii Prawnych zamknął panel Womenomics, którego przedmiotem była rola kobiet w biznesie, w tym przeszkody i udogodnienia, a także zalety i wady związane z prowadzeniem biznesu przez przedstawicielki tzw. płci pięknej. Dyskusję poprowadziła i nadała jej kształt fenomenalna mec. Joanna Wiśła-Płonka z OIRP w Opolu.

Choć obecne czasy nie sprzyjają organizowaniu tego typu wydarzeń, cieszę się, że ostatecznie udało nam się spotkać w tak znakomitym gronie, tym bardziej, że rok temu, z uwagi na ograniczenia, niestety nie było nam to dane. Natomiast niezaprzeczalnie jest to wspaniała okazja do wymiany doświadczeń, poszerzania horyzontów

(w szczególności w zakresie prawa transgranicznego oraz tematów prawnych o wysokim poziomie wyspecjalizowania) oraz poznawania wybitnych prawników z Polski i zagranicy. To wszystko nie byłoby jednak możliwe bez wyjątkowej mec. Izabeli Konopackiej – Przewodniczącej naszej wrocławskiej Komisji ds. Współpracy z zagranicą, która swoją charyzmą i energią, po raz kolejny uczyniła to wydarzenie możliwym. Podziękowania należą się także wszystkim współorganizatorom, m.in. mec. Joannie Wiśle-Płonce, mec. Bartoszowi Frydłowi, mec. Pawłowi Panasiowi, mec. Michałowi Skrzywankowi, mec. Marii Dymitruk, mec. Jerzemu Majewskiemu, mec. Beacie Janikowskiej, mec. Darii Świdarskiej i pani Lilianie Szot oraz wielu innym. ●

Jako członek Kolegium Redakcyjnego i wiceprzewodniczący Komisji ds. współpracy z zagranicą pragnę podziękować mec. Anieli Bereś, która wniosła nieoceniony wkład w organizację Forum i z wielką uwagą uczestniczyła w tym wydarzeniu, aby przygotować ten artykuł. (B. Frydel)

International LegalTech Competition

E-ACCESS TO JUSTICE

Considerable expansion of digital technology has changed the way the legal profession is being practised. LegalTech has been incorporated into many areas of law, with the justice sector being no exception. The application of modern technology in the justice system can lead to the development of new and innovative judicial and non-judicial dispute resolution processes aimed at a more efficient pursuit of justice by litigants.

The task of the contestants is to demonstrate how the digitalization of justice may increase the efficiency of the legal system and facilitate access to justice. In the 21st century, it is clear that access to justice could be improved by implementing basic technological tools such as electronic pleading systems and video conferencing.

Dear Participants, just think outside the box! How can technology be more effectively integrated into the justice system? Are there more innovative ways that will reduce the problems associated with achieving timely and fair justice (whether it is administered by court or achieved by other means). Or perhaps there is an innovative way to identify constraints to access to justice? Or are you able to come up with an effective tool to increase public confidence in the judiciary?

Keep in mind that innovation is not always technology, innovation is always about people. You may (but need not) assume that there is obviously a positive relationship between judicial technologies and access to justice. But if you think otherwise, show us how to avoid being overly optimistic in this regard and use technology responsibly.

María Dymitruk

President of the FBE New Technologies Commission

1st stage (online)

Please submit your presentation/video by 31 March 2022 together with the registration form to the following e-mail address: mdymitruk@oirp.wroclaw.pl by midnight on 31 March 2022

2nd stage (onsite)

We shall select finalists who will take part in the second stage of the competition that will take place during the FBE General Congress in Sofia (Bulgaria), 23-25 June 2022. In this stage, the finalists shall make their speech to the jury.

More info:

<http://www.fbe.org/home/>

<https://oirp.wroclaw.pl/>

Fédération des
Barreaux d'Europe

W poszukiwaniu właściwego tłumaczenia na język niemiecki terminu „zarząd” jako organu w spółkach kapitałowych

r. pr. **Katarzyna Dec, LL.M.**

r. pr. **Agnieszka Poteralska, LL.M.**

Sprawdzając propozycje tłumaczeniowe terminu „zarząd” w polsko-niemieckich słownikach trafiamy najczęściej na dwie propozycje: *Vorstand* oraz *Geschäftsführung*. I te dwie propozycje są poprawne, a zarazem... niepoprawne. Dlaczego? Po kolei.

Fundamentem dobrego tłumaczenia prawniczego powinien być nie tylko sprawdzony słownik, ale również – a właściwie przede wszystkim – treść aktów prawnych. Porównywanie znaczenia i nazewnictwa instytucji, szukanie ich odpowiedników na gruncie prawa obcego, to właściwa droga do wiernego tłumaczenia. A tego, jak dużą rolę w praktyce może odegrać jakość przekładu, nam – prawnikom, chyba nie trzeba uświadamiać.

W pierwszej kolejności – legislacyjna uwaga porównawcza. W Polsce podstawowym aktem prawnym, w którym ujęto przepisy dotyczące spółek osobowych i kapitałowych jest, jak wiadomo, Kodeks

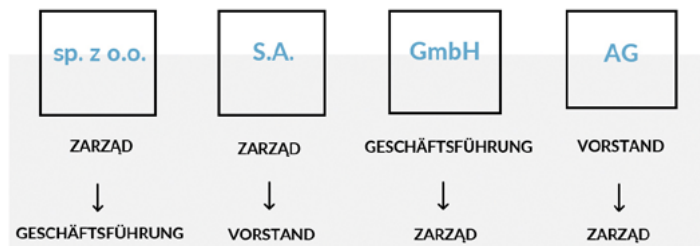

Fot. Henning Schacht

spółek handlowych. Z kolei niemiecki ustawodawca, w przeciwieństwie do polskiego, postanowił o zawarciu przepisów regulujących działanie spółek prawa handlowego w osobnych aktach prawnych. I tak, przepisy dotyczące niemieckiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odnajdziemy w ustawie *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG)*, a przepisy dotyczące niemieckiej spółki akcyjnej w ustawie *Aktiengesetz (AktG)*. Z kolei regulacje dotyczące

Zarząd – tłumaczenie

Oprac. własne autorki

większości niemieckich spółek osobowych zawarte zostały w ustawie *Handelsgesetzbuch (HGB)*.

W prawie polskim termin „zarząd” występuje w nazewnictwie odnoszącym się zarówno do organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i spółki akcyjnej. W prawie niemieckim należy zwrócić uwagę na rozróżnienie.

Przepisy AktG dotyczące zarządu stanowią, że:

§ 76 AktG

(1) Der Vorstand hat unter eigener Verantwortung die Gesellschaft zu leiten.

(2) Der Vorstand kann aus einer oder mehreren Personen bestehen. (...)

Natomiast ustawa GmbHG używa sformułowania:

§ 6 GmbHG

(1) Die Gesellschaft muß einen oder mehrere Geschäftsführer haben.

GmbHG posługuje się terminem *Geschäftsführer*, czyli „członek zarządu”. Stąd termin „zarząd” tłumaczyć będziemy jako *Geschäftsführung*. W związku

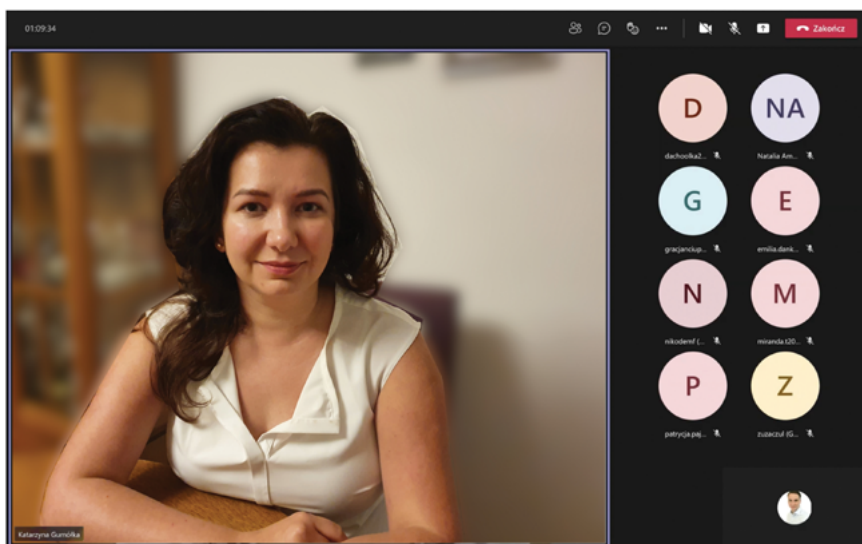
z tym tłumaczenie *Vorstand* dla terminu „zarząd” jako organu w polskiej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością może być dla niemieckiego odbiorcy mylące, bo kojarzyć będzie się z niemiecką *Aktiengesellschaft*. I odwrotnie. *Geschäftsführung* rezerwujemy zatem dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, bo taki termin można wywieść z przepisów GmbHG.

Tego rodzaju różnice terminologiczne w niemieckich aktach prawnych dotyczących spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych, występują również w odniesieniu do innych pojęć, czemu powinien być poświęcony osobny artykuł.

Jako prawnicy powinniśmy być czujni. Wprawdzie przekład językowy to domena tłumaczy, jednak z praktyki autorki wynika, że tłumaczenia oparte na terminologii prawniczej stanowią dla nich wyzwanie i wymagają choć podstawowej wiedzy i znajomości kontekstu danego zagadnienia prawnego. Jako radcy prawni i aplikanci, dzięki swojemu doświadczeniu i znajomości prawniczego języka obcego, możemy zweryfikować poprawność merytoryczną danego tłumaczenia, a w konsekwencji oszczędzić czas, uniknąć problemów komunikacyjnych i z sukcesem obsługiwać przedsięwzięcia w międzynarodowym obrocie gospodarczym. ●

Sprawozdanie z I edycji Youth Law School – Ogólnopolskiej Akademii Prawa, 4.09–3.10.2021 r.

r. pr. **Krystian Mularczyk**

r. pr. Katarzyna Gumółka; fot. OIRP we Wrocławiu

W dniach 04.09–03.10.2021 r. odbyła się I edycja Youth Law School – Ogólnopolskiej Akademii Prawa skierowanej do przyszłych studentów prawa przygotowujących się do podjęcia studiów na tym kierunku, organizowana przez

Stowarzyszenie Business & Law. Wydawnictwo Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu.

Partnerami przedsięwzięcia byli Wydawnictwo C.H. BECK, Kancelaria Wardyński i Wspólnicy, Olesiński i Wspólnicy,

JSP Jagodziński Skrzypek Radcowie Prawni, CHC Kancelaria Adwokacka – Adw. Patrycja Chabier oraz Forum Młodych Dyplomatów. Przedsięwzięcie to jest owocem współpracy pomiędzy Stowarzyszeniem Business & Law a Okręgową Izbą Radców Prawnych we Wrocławiu, która została zainicjowana niedawno podpisanym porozumieniem pomiędzy tymi dwoma instytucjami.

Wydarzenie było ukierunkowane na przygotowanie tegorocznych maturzystów, wybierających się na studia prawnicze, do wymagań stawianych na tym kierunku. W Akademii wzięli udział nie tylko przyszli studenci, ale także obecni, chcący uporządkować oraz poszerzyć swoją wiedzę, a także inne osoby zainteresowane tą tematyką.

Youth Law School – Ogólnopolska Akademia Prawa jest kursem złożonym z 60 godzin wykładowych, podzielonych na 7 bloków przedmiotowych. Akademia dąży do przekazania uczestnikom podstaw wiedzy z obszaru prawa, niezbędnej do lepszego zrozumienia treści programowych prezentowanych na pierwszych latach studiów. Wskazuje także zarys najważniejszych przedmiotów, które będą wykładane w całym ich toku. Wykłady prowadzone są przez profesjonalistów – nauczycieli akademickich, a także prawników – praktyków. Wśród wykładowców tegorocznej edycji znaleźli się również członkowie OIRP we Wrocławiu: mec. Beata Kotuła, mec. dr Piotr Ochman, mec. Ewa Garczarek, mec. Katarzyna Gumółka, mec. Maciej Skrzypek oraz mec. dr Marcin Jagodziński. Zajęcia odbywały się w weekendy, pomiędzy 4 września a 3 października 2021 r.

Akademia odbywała się w formie online. Wykłady były prowadzone w czasie rzeczywistym z możliwością ich późniejszego

odtworzenia w przypadku niemożności uczestnictwa lub w celu powtórki materiału.

Kurs został podzielony na 7 części. W pierwszej z nich przedstawiono uczestnikom podstawowe zagadnienia z obszaru prawa, w szczególności zarysowano podstawy wstępu do prawoznawstwa, logiki, tworzenia i stosowania prawa, a także zaznajomiono kursantów z prawniczymi bazami danych.

W drugiej części omówiono najważniejsze zagadnienia z prawa konstytucyjnego. Podjęto tematykę zasad ustroju, hierarchii źródeł prawa oraz relacji Konstytucji i prawa międzynarodowego, praw i obowiązków obywatela, praw człowieka. Odniesiono się również do praktyki, przedstawiając podstawowe wymogi i konstrukcję skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich oraz skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Trzeci blok tematyczny dotyczył prawa cywilnego. Podczas niego omówiono najważniejsze zagadnienia związane z tą gałęzią prawa, zarysowując problematykę części ogólnej Kodeksu cywilnego, prawa zobowiązań, prawa spadkowego oraz rzeczowego, prawa własności intelektualnej, prawa rodzinnego, a także prawa rzymskiego. Przedstawiono również główne elementy postępowania cywilnego.

W czwartej części skupiono się na prawie administracyjnym oraz postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym. W ramach tego bloku omówione zostały takie kwestie jak: prawne formy działania administracji publicznej, organy i struktura administracji, samorząd terytorialny. Uczestnicy mieli okazję nabyć również podstawową wiedzę z zakresu postępowania administracyjnego

Fot. CQF-Avocat – Pexels.com

i sądowoadministracyjnego, a także z obszaru prawa podatkowego oraz prawa zamówień publicznych.

W piątym bloku tematycznym podjęto problematykę prawa karnego, wprowadzając uczestników w zagadnienia ogólne, omawiając podstawowe kwestie takie jak wina, czyn, bezprawność oraz zagadnienia części szczególnej Kodeksu karnego, takie jak przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu oraz przestępstwa przeciwko mieniu i obrotowi gospodarczemu. Przedstawiono również podstawy kryminalistyki oraz główne elementy postępowania karnego.

W szóstej części dotknięto tematyki z obszaru prawa międzynarodowego. W ramach tego bloku omówiono m.in. zagadnienia źródeł prawa międzynarodowego, podmiotów prawa międzynarodowego, odpowiedzialności międzynarodowej, prawa Unii Europejskiej. Kurs zakończyła część dotycząca prawa handlowego,

w której wprowadzono uczestników do problematyki spółek, umów handlowych oraz zakreślono kwestię fuzji i przejęć.

Dla uczestników przygotowano również zadania do rozwiązania, w celu uszeregowania wiedzy oraz materiały naukowe w formie skryptów, streszczeń oraz notatek opisujące najważniejsze zagadnienia omawiane na zajęciach, które w przyszłości mogą z powodzeniem zostać wykorzystane w toku studiów. Kurs kończył się uzyskaniem certyfikatu potwierdzającego zdobyte umiejętności.

Pierwsza edycja Akademii zakończyła się ogromnym sukcesem. Wzięło w niej udział ponad 20 uczestników. Wydarzenie to było okazją dla młodych adeptów prawa do zdobycia oraz poszerzenia wiedzy, a także rozwinięcia swoich zainteresowań. Organizatorzy już teraz zapraszają na kolejną edycję Akademii w przyszłym roku oraz na inne szkolenia oferowane przez Stowarzyszenie Business & Law. •

Radcowie prawni na rzecz równości

r. pr. **Beata Janikowska**
apl. **Zuzanna Pawlikowska**

W sobotę 2 października 2021 r., już po raz trzynasty, odbył się we Wrocławiu Marsz Równości czyli tęcze święto społeczności LGBT+ i jej osób sojusznicznych. W tym roku marsz odbywał się pod hasłem „Chcemy całego życia”. Na Placu Wolności we Wrocławiu powstało Miasteczko Równości zorganizowane przez Kulturę Równości we współpracy z Przedstawicielstwem Regionalnym Komisji Europejskiej w Polsce, pod patronatem Prezydenta Wrocławia.

Tysiące osób zebrało się na Placu Wolności i przeszło ulicami Wrocławia po to,

aby zmanifestować swoją obecność, widoczność i życie – życie osób LGBT+, lesbijek, gejów, osób biseksualnych, osób transpłciowych, osób interpłciowych, osób ze spektrum aseksualności, osób o tożsamościach niebinarnych i queer.

Festiwal Równych Praw zorganizowany został przez grupę entuzjastów Kampanii Przeciw Homofobii Wrocław, w szczególności przez Stowarzyszenie Kultura Równości. W Miasteczku Równości, które funkcjonowało w godzinach 10–15, na Placu Wolności, podczas tak ważnego społecznie wydarzenia nie zabrakło przedstawicieli naszego radcowskiego samorządu. Porad

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

prawnych udzielali prawnicy z Komisji Praw Człowieka i Praworządności przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu. Członkinie i członkowie Komisji, w radosnej atmosferze akceptacji i wspólnoty, pełnili dyżur prawny – rozmawiając, doradzając, informując o przepisach i procedurach prawnych w Miasteczku Równości na Placu Wolności we Wrocławiu. Akcja Prawnicy dla Równości spotkała się z dużym społecznym zainteresowaniem i pozytywnym odbiorem. Udzieliliśmy porad informując również społeczeństwo, o tym kim jest radca prawny i jakie ma uprawienia zawodowe.

W dyżurze „równościowym” udział wzięli i swoją wiedzą oraz doświadczeniem podzielili się: Mecenas Beata Janikowska i Mecenas Dorota Seweryn-Stawarz oraz Mecenas Bartłomiej Latos, a także aplikantka radcowska Zuzanna Pawlikowska i aplikant radcowski Emil Koźbiał.

W Miasteczku Równości swoje stoiska miały także NGO (organizacje pozarządowe),

jak: Kultura Równości, My Rodzice, Centrum Praw Kobiet we Wrocławiu, Miłość nie Wyklucza, Równik Praw, Podwałe 7, MOPS, Wrocławska Psychoporadnia. Nasz samorządowy namiot sąsiedował z stoiskiem Unii Europejskiej.

Teraz czas na rys historyczny. Pierwszym równościowym wydarzeniem w kontekście praw osób LGBT+ w Polsce był zorganizowany 17 czerwca 1995 r., na dziedzińcu Uniwersytetu Warszawskiego, Dzień Dymy Gejowskiej. Organizatorzy nie uzyskali jednak zgody na przemarsz. Natomiast we Wrocławiu, w październiku 2009 r., odbył się I Marsz Równości. Zgromadził wówczas 300 osób w paradyzie i około 150 kontrmanifestantów.

My, Radcowie Prawni, jesteśmy za równością! Niestety, w dalszym ciągu w Polsce i na świecie ludzie są atakowani za to, kogo kochają, jak się ubierają – w efekcie, za to kim są. W wielu krajach, w tym także w Polsce, bycie osobą LGBT+ oznacza codzienne mierzenie się z homofobią

Fot. M. Galczyński

Fot. M. Galczyński

i dyskryminacją. Owa dyskryminacja może być spowodowana orientacją seksualną, tożsamością płciową, wyrażaniem swojej płci lub cech płciowych. Od wyzwisk i gnębienia, po odmawianie osobie możliwości pracy lub odpowiedniej opieki medycznej – przekrój nierównego traktowania jest szeroki, krzywdzący, a nawet może zagrażać życiu. Seksualna relacja pomiędzy osobami tej samej płci jest uznawana za przestępstwo w 68 krajach i może skutkować karą śmierci w 9-ciu, m.in. w Iranie, Arabii Saudyjskiej, Jemnie i Sudanie.

Polska, drugi rok z rzędu, zajęła ostatnie miejsce wśród krajów Unii Europejskiej w rankingu ILGA-Europe, mierzącym poziom równouprawnienia osób LGBT+ w Europie. Konsekwentnie oddalamy się od krajów UE w kierunku Rosji, Białorusi czy Armenii – krajów o najbardziej homo- i transfobicznym prawodawstwie w Europie. O dziwo, w Polsce najwyżej oceniany jest stan przestrzegania wolności stowarzyszania, a najgorzej wypadamy

pod względem ochrony przed przestępstwami z nienawiści i dyskryminacją oraz stopniem poszanowania prawa do życia rodzinnego. Naruszenia prawa do życia rodzinnego i prywatnego wynikają w Polsce przede wszystkim z nieuregulowanej

Fot. M. Galczyński

Fot. M. Gałczyński

sytuacji prawnej rodzin, które tworzą osoby tej samej płci. Brak jest instytucji związków partnerskich, regulacji określających sytuację prawną dzieci urodzonych za granicą, w których aktach urodzenia wskazano, jako rodziców osoby tej samej płci oraz przepisów określających procedurę uzgodnienia płci.

Jednym z ważnych wydarzeń Festiwalu Równości był pokaz w DCF-e filmu dziennikarza Piotra Jaconia, taty transpłciowej córki Wiktorii pt „Wszystko o moim dziecku” i spotkanie dziennikarza z publicznością, tężcowymi rodzinami i osobami LGBT+. Wywiad z panem Piotrem Jaconiem, dziennikarzem TVN, prowadziła Agata Młynarska, a spotkanie i wymiana trudnych doświadczeń z sali sądowej, związanych z postępowaniem sądowym dotyczącym procesu tranzycji płci – niktogo nie pozostawiło obojętnym. To właśnie wśród osób transpłciowych jest najwyższy odsetek samobójstw, to one właśnie

powinny być otoczone pomocą psychologiczną i prawną oraz darmowym dostępem do procedur medycznych, zwłaszcza terapii hormonalnej.

Najwięcej skarg do Rzecznika Praw Obywatelskich, to właśnie skargi związane z przewlekłymi i naruszającymi godność osób transpłciowych postępowaniami w sprawie uzgodnienia płci, problemami, z którymi na co dzień muszą się mierzyć osoby małoletnie – z administracyjną zmianą imienia czy dyskryminacją w szkole.

Wyrażamy nadzieję, że prawo będzie stało po stronie równości, że w naszym kraju znikną strefy wolne od LGBT, równość wobec prawa jest chroniona normą konstytucyjną, która zobowiązuje prawodawstwo do równego traktowania i zabrania dyskryminowania ludzi.

A My deklarujemy, że i teraz i za rok będziemy po stronie równości. ●

Sprawozdanie z X Oławskiej Konferencji Mediacyjnej pt. „Mediacja i mediator – nowa rzeczywistość”

r. pr. **Krystian Mularczyk**

X OŁAWSKA KONFERENCJA MEDIACYJNA

MEDIACJA I MEDIATOR - NOWA RZECZYWISTOŚĆ

07 października 2021 r., godz. 10.00-15.00

Ośrodek Kultury w Oławie, Filia nr 2 Centrum Sztuki

Online na żywo: <https://www.facebook.com/events/548968753012678>

W dniu 7 października 2021 r. odbyła się X Ogólnopolska Konferencja Mediacyjna w Oławie, coroczne wydarzenie dotyczące aktualnych problemów związanych z mediacją oraz innymi alternatywnymi metodami rozwiązywania sporów.

Wśród organizatorów Konferencji znaleźli się: Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu, Stowarzyszenie Mediatorów Cywilnych, Kancelaria Mediacyjna i Prawna Grażyna Górska, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Urząd Miejski oraz Urząd Gminy w Oławie, Instytut Komunikacji O-Media. Patronat nad wydarzeniem objęli Prezes Sądu Okręgowego we Wrocławiu, Prezes Sądu

Okręgowego w Opolu, Prezes Sądu Okręgowego w Sieradzu, Prezes Sądu Okręgowego w Świdnicy, Prezes Sądu Rejonowego w Oławie, Naczelna Rada Adwokacka. Partnerami Konferencji byli Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu Wydział Ekonomiczny w Opolu, Centrum Sztuki w Oławie, Opolskie Centrum Arbitrażu i Mediacji, Centrum Mediacji Lewiatan, Zachodnia Izba Gospodarcza – Pracodawcy i Przedsiębiorcy oraz Stowarzyszenie Porozmawiajmy, mające swoją siedzibę w Opolu. Patronat medialny nad wydarzeniem objęły lokalne media.

Konferencja odbyła się w Ośrodku Kultury w Oławie, Filia nr 2 Centrum Sztuki oraz była równolegle transmitowana

Fot. OIRP we Wrocławiu

na żywo za pomocą serwisu Facebook. W konferencji, w sposób czynny, wzięli udział wybitni specjaliści zajmujący się na co dzień praktyką oraz analizą alternatywnych metod rozwiązywania sporów, w szczególności byli to m.in. sędziowie, mediatorzy, radcowie prawni i adwokaci. Wśród grona uczestników znaleźli się również kuratorzy, psychiatry, psycholodzy, nauczyciele akademicy, pedagodzy, pracownicy urzędów, pracownicy socjalni oraz przedsiębiorcy. Konferencja, jak co roku, zgromadziła liczną publiczność, śledzącą wystąpienia za pomocą prowadzonej transmisji. Łącznie liczba uczestników on-line, wg statystyk aktywności, wyniosła 1500 osób.

Konferencja została podzielona na dwa panele tematyczne. Pierwszy dotyczył tematu mediacji z perspektywy aktualnych wyzwań, drugi natomiast skupiał się na roli mediatora. Wydarzenie otworzyło

uroczyste wystąpienie Organizatorów oraz Partnerów.

Pierwszy panel Konferencji dotyczył mediacji z perspektywy nowej rzeczywistości, z którą obecnie muszą się mierzyć alternatywne metody rozwiązywania sporów. W trakcie tej części była mowa o aktualnych problemach praktycznych na poziomie zarówno prawnym, jak i pozaprawnym – z punktu widzenia nowych wyzwań, w szczególności związanych z aspektem różnic na tle kulturowym, a także kontaktem z najmłodszym pokoleniem.

Moderatorem pierwszego panelu była Grażyna Górńska, mediator, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Mediatorów Cywilnych w Oławie, prowadząca Kancelarię Mediacyjną i Prawną w Oławie, wykładowca akademicki Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu. Ta część Konferencji

Fot. OIRP we Wrocławiu

została otwarta przez Magdę Dolską-Topór, psycholog, mediator oraz terapeutę Polskiego Towarzystwa Terapii Motywującej, która przedstawiła temat „Konflikty w rodzinie wczoraj, dzisiaj i jutro – jak pomóc rodzinie w kryzysie”. Następnie głos zabrała SSR Magdalena Mijał, Wiceprezes Sądu Rejonowego w Oławie, wygłaszając prelekcję pt. „Współczesne modele opieki nad dziećmi przy rozstaniu rodziców... prawo, emocje, potrzeby dziecka”. Aspekty prawne oraz praktyczne podziału majątku wspólnego po rozwodzie nakreśliła Dorota Stawicka-Moryc, Sędzia Sądu Okręgowego we Wrocławiu. Kolejno Dariusz Rogowicz, nauczyciel akademicki Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu, Wiceprezes Stowarzyszenia Porozmawiajmy oraz mediator przedstawił temat: „Mediacje oczami pokolenia Z”. Pierwszy panel zamknęło wystąpienie pt. „Mediacja z aspektem różnic kulturowych w tle – nowe wyzwania dla

mediatora” Anny Gmurowskiej, mediator, asystentki Instytutu Nauk Prawnych Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości, funkcjonariuszki Służby Więziennej.

Podczas drugiego panelu w centrum uwagi znalazła się osoba mediatora. Jego rola w postępowaniu mediacyjnym została omówiona z różnych perspektyw. Skupiono się nie tylko na wyzwaniach spotykanych w pracy mediatora, ale także na cechach i umiejętnościach, jakie powinien on posiadać, tak aby skutecznie pełnić swoją funkcję. Dotknięto również problematyki zadań stawianych mediatorowi oraz kwestii jego odpowiedzialności.

Moderatorem drugiego panelu była Helena Masło, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie. Temat wyzwań w pracy mediatora zarysowany przez mediator Grażynę Górską otworzył tę część Konferencji. Następnie dr Tomasz

Fot. OIRP we Wrocławiu

Wicedziekan Rady OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk; fot. OIRP we Wrocławiu

P. Antoszek, kierownik Katedry Prawa Prywatnego Uniwersytetu SWPS, Dom Mediacyjny Antoszek i Kamińska, Prezes WCAM wygłosił prelekcję pt. „Mediacja w złej wierze”. Problem asertywności w pracy mediatora poruszyła dr Ewa Kosowska-Korniak, mediator z Instytutu Komunikacji „O-media”, trener, wykładowca akademicki w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu i w Warszawie, Prezes Wojewódzkiego Centrum Arbitrażu i Mediacji w Opolu. W dalszej kolejności głos zabrał Krzysztof Klementowski, psychiatra, kierownik oddziału psychiatrycznego Milickiego Centrum Medycznego, przedstawiając temat: „Predyspozycje i odporność psychiczna mediatora”. Drugi panel zakończyła Helena Masło wystąpieniem pt. „Społeczeństwo, człowiek w tyglu styczności, interakcji, relacji”.

Na zakończenie odbyła się dyskusja, podczas której poruszono zagadnienia omówione w trakcie Konferencji. Jak zawsze była ona okazją do wymiany poglądów oraz doświadczeń ekspertów. ●

Sprawozdanie z I Wrocławskiego Seminarium Cywilnoprocesowego – „Postępowanie dowodowe i realizacja prawa do dowodu w procesie cywilnym”

r. pr. **Krzysztof Mularczyk**

W dniu 15 października 2021 r., we Wrocławiu odbyło się I Wrocławskie Seminarium Cywilnoprocesowe „Postępowanie dowodowe i realizacja prawa do dowodu w procesie cywilnym”, zorganizowane przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” Oddział we Wrocławiu, Uniwersytet Wrocławski, Sąd Okręgowy we Wrocławiu, Okręgową Radę Adwokacką we Wrocławiu oraz Okręgową Izbę Radców Prawnych we Wrocławiu.

Seminarium zgromadziło znamienitych praktyków i naukowców, stanowiąc jednocześnie doskonałe forum do zaprezentowania poglądów, wymiany doświadczeń i dyskusji na tematy związane z niezwykle aktualną problematyką postępowania dowodowego. Postępowanie dowodowe, to jak powszechnie wiadomo, niesie za sobą liczne problemy nie tylko po stronie profesjonalnych pełnomocników, ale również po stronie przedstawicieli wymiaru

sprawiedliwości, którzy na co dzień orzekają w sprawach cywilnych. Już zatem okoliczność organizacji seminarium na tak ciekawy temat powinna być oceniona w sposób jak najbardziej pozytywny i cenny dla praktyki.

Jako pierwszy gości powitał r. pr. prof. dr hab. Łukasz Błaszczak, który występował jako jeden ze współorganizatorów z ramienia Uniwersytetu Wrocławskiego, następnie głos zabrała SSA Agata Regulaska z ramienia Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” Oddział we Wrocławiu, w dalszej kolejności powitał gości Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler oraz Dziekan ORA we Wrocławiu Sławomir Krześ. Każda ze wspomnianych osób odniosła się do wagi seminarium i jego znaczenia dla praktyki.

Pierwszy panel „Zagadnienie dowodów sprzecznych z prawem i ich dopuszczalność w procesie cywilnym – problem

Od lewej: r. pr. prof. dr hab. Łukasz Błaszczak, SSR Michał Lewoc, SSA Agata Regulaska, Dziekan ORA we Wrocławiu Sławomir Krześ, Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu Tomasz Scheffler, SSO Katarzyna Wręczycka; fot. OIRP we Wrocławiu

ważenia wartości przez sąd przy ustaleniu stanu faktycznego”, którego moderatorem był SSA Sławomir Jurkowicz, rozpoczął się od wystąpienia r. pr. prof. dr hab. Łukasza Błaszczaka – radcy prawnego, pracownika naukowo-dydaktycznego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, kierownika Centrum Mediacji i Arbitrażu przy Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii pt. „Konstrukcja dowodów sprzecznych z prawem w procesie cywilnym. Problem ważenia wartości konstytucyjnych”. Zagadnienie to od strony praktycznej rozdzielił i rozdzielił liczne problemy, na co zresztą zwrócił uwagę pan prof. Błaszczak. Prelegent – w swoim wystąpieniu – w sposób praktyczny i teoretyczny omówił kwestię zakazu stosowania dowodów sprzecznych z prawem oraz wszelkie możliwości eliminacji tych dowodów z postępowania. Jednocześnie Profesor zauważył, że dążenie do ustalenia prawdy obiektywnej

nie może mieć charakteru absolutnego i następować kosztem innych wartości konstytucyjnych. W istocie zagadnienie omówione przez prelegenta wzbudziło największe zainteresowanie w trakcie dyskusji i to właśnie problem dążenia do ustalenia prawdy obiektywnej stał się przedmiotem wypowiedzi zebranych gości.

Kolejnym prelegentem była Sylwia Krajewska – sędzia w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Śródmieścia od maja 2010 roku, do 2012 roku w Wydziale Karnym, od 2012 do 2019 roku w Wydziale Rodzinnym i Nieletnich, a od 2021 roku w Wydziale Cywilnym, w 2020 roku w Wydziale Rodzinnym Sądu Okręgowego we Wrocławiu (delegacja), prelegentka na konferencjach związanych z demoralizacją nieletnich oraz mediacją w sprawach rodzinnych, członek Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, która przedstawiła referat na temat dowodów sprzecznych z prawem

Od lewej: poprzedni Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu r. pr. Leszek Korczak, Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu Tomasz Scheffler, Wicedziekan Rady OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk; fot. OIRP we Wrocławiu

w praktyce orzeczniczej na przykładzie postępowań rozwodowych. Prelegentka zwróciła uwagę na bieżącą linię orzeczniczą oraz przywołała liczne przykłady z praktyki. Jednocześnie zwróciła uwagę, że w niektórych sprawach rodzinnych bardzo trudno jest pominąć dowód sprzeczny z prawem, ponieważ wówczas dochodziłoby do naruszenia postulatu realizacji prawdy obiektywnej.

W drugim panelu zatytułowanym „Ciężar dowodu a *probatio diabolica*. Teoria utraconej szansy a kwestia dążenia do ustalenia prawdy. Umowy dowodowe w postępowaniu gospodarczym” w rolę moderatora wcielił się Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler. Jako pierwszy głos zabrał prof. dr hab. Jacek Gołaczyński – sędzia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, profesor zwyczajny w Zakładzie Prawa Cywilnego i Prawa Prywatnego Międzynarodowego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii

Uniwersytetu Wrocławskiego, kierownik Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej na Uniwersytecie Wrocławskim, doświadczony dydaktyk, autor wielu publikacji z zakresu prawa cywilnego, prawa prywatnego międzynarodowego i postępowania cywilnego, który swoim wystąpieniem odpowiedział na pytanie: Czy ograniczenia dowodzenia z uwagi na umowę dowodową są ułatwieniem dla sądu, czy też ograniczeniem procesu dowodzenia? Pan Profesor Gołaczyński – korzystając ze swoich bogatych doświadczeń – zwrócił uwagę seminarzystów na zagadnienie umów dowodowych. Konstrukcja umów dowodowych została wprowadzona ostatnią nowelizacją k.p.c. z 2019 r. i ma ona zastosowanie wyłącznie w postępowaniu w sprawach gospodarczych. Pan Profesor Gołaczyński poruszył kwestię wadliwości umowy dowodowej oraz wskazał przez kogo może być ona zawierana. Prelegent jednocześnie

podkreślił, że umowy dowodowe mogą prowadzić do ograniczenia postępowania dowodowego, ponieważ mogą wyłączać określone dowody.

W dalszej części seminarium Małgorzata Lamparska – sędzia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, rzecznik prasowy Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w zakresie spraw cywilnych przedstawiła swoje przemyślenia dotyczące ograniczenia dowodzenia na przykładzie procesów w sprawach medycznych, zwracając przy tym uwagę na dowód *prima facie*, domniemania faktyczne. Prelegentka wprowadziła wszystkich uczestników i gości w tematykę procesów odszkodowawczych przeciwko jednostkom szpitalnym. Problem procesów odszkodowawczych SSA Małgorzata Lamparska ujęła od strony judykatury, wskazując na liczne orzeczenia. Podobnie zasygnalizowała także kierunek praktyki wrocławskich sądów, w tym zakresie odnosząc się do przykładowych spraw.

Wystąpienie Leszka Korczaka – radcy prawnego, zastępcy Przewodniczącego Wyższego Sądu Dyscyplinarnego KIRP, w latach 2013–2020 Dziekana Rady OIRP we Wrocławiu, w latach 2016–2020 Wiceprezesa Krajowej Rady Radców Prawnych, współautora komentarzy do Ustawy o radcach prawnych i Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, prowadzącego zajęcia na aplikacji radcowskiej w zakresie zasad etyki i wykonywania zawodu radcy prawnego, pt. „Tajemnica zawodowa (adwokata, radcy prawnego) a ograniczenia dowodzenia w procesie cywilnym z perspektywy świadka oraz strony. Problem oceny tajemnicy zawodowej z uwagi na art. 233 § 2 k.p.c.” zakończyło drugi panel seminarium. Referat był poświęcony występowaniu radcy prawnego/adwokata w procesie cywilnym jako świadka i strony.

W pierwszym wypadku prelegent przedstawił jednoznaczne stanowisko w przedmiocie braku możliwości odpowiedzi na pytania w trakcie postępowania cywilnego ze względu na zakaz ujawnienia tajemnicy zawodowej, wynikający z art. 3 ust. 3 ustawy o radcach prawnych. Sprawa jest bardziej skomplikowana w przypadku występowania radcy prawnego – w charakterze strony – w sporze z klientem w sytuacji konieczności ujawnienia informacji objętych tajemnicą zawodową, w celu obrony swoich praw przez pełnomocnika – jeżeli ich obrona nie jest możliwa bez ujawnienia takich informacji. W trakcie wystąpienia wskazano na konieczność minimalizowania skutków takowych naruszeń poprzez posłużenie się instytucją stanu wyższej konieczności, czy też zapewnienia prawa do sądu. Wskazano także propozycje zmiany zasad etyki, a nawet ustawy, poprzez depenalizację ujawnienia tajemnicy zawodowej przez pełnomocnika w przypadku toczącego się z jego udziałem postępowania, na podstawie ustawy, w zakresie niezbędnym do ochrony jego słusznych praw.

Moderatorem trzeciego panelu, który został poświęcony koncentracji materiału procesowego oraz przeszkodom postępowania dowodowego, był Dziekan ORA we Wrocławiu. Sławomir Krześ. W tej części Katarzyna Wręczycka – sędzia Sądu Okręgowego we Wrocławiu, poprzednio sędzia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu w Wydziale I Cywilnym, od 2005 do 2013 roku Przewodnicząca Wydziału i Wiceprezes ds. cywilnych, wizytator ds. egzekucyjnych i Zastępca Przewodniczącego Wydziału VI Wizytacyjnego od 2017 roku, członek Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia”, Wiceprezes Zarządu Oddziału Wrocławskiego skupiła się m.in. na problemie uchybienia w zakresie postępowania

dowodowego z perspektywy oceny sądu I i II instancji. Prelegentka pochyliła się także nad problemem ostatniej nowelizacji, nawiązała do licznych przykładów i problemów z jakimi na co dzień spotykają się sędziowie. Jednocześnie nawiązała do poszczególnych instytucji z zakresu prawa procesowego cywilnego.

Kolejnym prelegentem, który przedstawił swój referat był Paweł Wójcik – adwokat uprawniony w stanie Nowy Jork, USA, i w Polsce, który studiował prawo w Polsce, USA i Japonii, były członek Komisji ds. Praktyki Adwokackiej przy Naczelnej Radzie Adwokackiej oraz były Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Okręgowej Radzie Adwokackiej we Wrocławiu, aktualnie członek Okręgowej Rady Adwokackiej we Wrocławiu. Wystąpienie wprowadziło seminarzystów w tematykę problemów zawodowych pełnomocników z formułowaniem właściwych wniosków dowodowych. Mecenas Paweł Wójcik, jako wieloletni praktyk, zwrócił uwagę na nadmierny formalizm procesowy

pojawiający się we wnioskach dowodowych. Szerokie omówienie tematu oraz jego ciekawa forma przyciągnęły uwagę słuchaczy.

Czwarty, ostatni już panel I Wrocławskiego Seminarium Cywilnoprocesowego dotyczył dowodu z zeznań świadka na piśmie i jego późniejszej oceny. Moderatorem ostatniego panelu był Wicedziekan Rady OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk. W tej części prelegenci poszukiwali odpowiedzi na pytanie: Problem dopuszczalności stosowania dowodu na piśmie w przypadku przesłuchania stron – dopuszczalność czy negacja? Rozpoczął Grzegorz Karaś – sędzia Sądu Okręgowego we Wrocławiu, specjalista w dziedzinie prawa cywilnego, prawa europejskiego oraz prawa nowych technologii, pełnomocnik Koordynatora Krajowego ds. wdrażania systemów informatycznych w sądach powszechnych w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu, który w swoim wystąpieniu poruszył problematykę dowodu z zeznań świadka na piśmie z punktu widzenia oceny dowodów oraz

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

praktycznych rozwiązań. Temat ten okazał się dość praktyczny, ponieważ wobec takiej, a nie innej regulacji kodeksu postępowania cywilnego można by przyjąć zróżnicowaną praktykę.

Jako ostatni głos zabrał Tomasz Zawisłak – sędzia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia od maja 2006 r. (od lipca 2001 r. do kwietnia 2006 r. w Sądzie Rejonowym w Oleśnicy), specjalista do spraw egzekucyjnych, autor kilku publikacji z zakresu postępowania cywilnego, od 2010 r. członek Kolegium Redakcyjnego Kwartalnika „Iustitia”, obecnie zastępca redaktora naczelnego Kwartalnika, od 2016 r. członek Zarządu Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia”, koordynujący prace zespołu cywilnego oraz zespołu ustrojowego, poruszając tematykę problemu dowodu na piśmie z perspektywy referendarza sądowego. Ogromne doświadczenie i wiedza sędziego Tomasza Zawisłaka spotkały się z aprobatą słuchaczy. Prelegent odniósł się do niektórych nowych instytucji procesowych, które zostały wprowadzone podczas ostatniej nowelizacji z 2019 r.

Konferencja I Wrocławskie Seminarium Cywilnoprocesowego pt. „Postępowanie

dowodowe i realizacja prawa do dowodu w procesie cywilnym” odbiła się szerokim echem w środowisku wrocławskich prawników. Seminarium przykuło uwagę wielu znakomitości i wielu wybitnych naukowców i praktyków. Można powiedzieć, bo i takie głosy dochodzą z zewnątrz, że była to jedna z lepszych konferencji poświęconych praktycznym zagadnieniom prawa procesowego cywilnego. Już sama ilość słuchaczy, dyskusja – bardzo żywa i wielowątkowa na Sali – świadczy o tym, że seminarium odniosło olbrzymi sukces. Przyciągnęło prawników zarówno ze środowiska radców prawnych, adwokatów, jak i sędziów.

Już od dłuższego czasu nie odbyło się takie wydarzenie, które zgromadziłoby tak wiele wybitnych postaci. Seminarium jest żywo dyskutowane w środowisku i docierają głosy, że powinno ono być organizowane co roku, jako wydarzenie cykliczne skupiające środowisko wrocławskich prawników. Co jednak najważniejsze, to że seminarium pozwoliło na przeprowadzenie bardzo ciekawej, owocnej i pełnej napięcia dyskusji w przedmiocie najważniejszych praktycznych kwestii z postępowania dowodowego. ●

Halloween Party w OIRP we Wrocławiu!

r. pr. **Sylwia Filińska**

Fot. OIRP we Wrocławiu

Wraz z nastaniem pierwszego listopadowego weekendu (5 listopada), w OIRP we Wrocławiu, nadeszło Halloween Party! Pierwsze tak strasznie fajne wydarzenie z elementem grozy przyspieszającym bicie serca! Wydarzenie rozpoczęło się o godzinie 19:00 w niezwykle klimatycznym miejscu – restauracji „Przyjaciele i Znajomi” we Wrocławiu.

Na uczestników wydarzenia czekały „halloweenowe” napoje, przekąski na ciepło oraz fantastyczna zabawa przy dźwiękach granych przez DJ’a. Jak przystało na każde prawdziwe Halloween, nie mogło zabraknąć potężnej dawki strachu. Uczestnicy wydarzenia stanęli na wysokości zadania! Nasi koledzy – radcowie prawni radczynie prawne oraz aplikantki radcowskie i aplikanci radcowscy zaskoczyli nas swoją kreatywnością i upiornym stylem kreacji!

Fot. OIRP we Wrocławiu

Niewątpliwie wszyscy podnieśli poprzeczkę „halloweenowych” kostiumów bardzo wysoko. Inspiracją do stworzenia pięknych strojów było m.in. Día de Muertos czyli meksykańskie święto zmarłych. I zupełnie nas to nie dziwi. To meksykańskie święto zmarłych – wpisane de facto na Listę Niematerialnego Dziedzictwa Ludzkości

UNESCO – to dominacja motywów kwiatowych, moc kolorów oraz pięknych bardzo ubrań. Meksykańskie damy La Calavera Catrina – czyli szkielety ludzkie ubrane w eleganckie suknie i kapelusze z kwiatami – królowały na naszym tanecznym parkiecie do późnych godzin nocnych. Na tak niesamowitym Halloween Party nie mogło zabraknąć także Beetlejuice’a oraz Lydii – wyjątkowo charyzmatycznego bio-egzorcystę z zaświatów – bohatera groteskowego horroru „Sok z żuka” Tima Burtona, a także całej plejady zombie, wampirów, wiedźm, duchów i bestii...

Pierwszą, tego typu przebieraną imprezę, w lekko przerażającym wydaniu uważamy za udaną 😊.

Jesteśmy ciekawi Waszych pomysłów w kolejnej edycji naszego „halloweenowego” wydarzenia! Liczymy, że po tegorocznym HALLOWEEN PARTY nikogo nie trzeba będzie już namawiać na „halloweenowy” kostium. •

V Forum Młodych Radców Prawnych w Gdańsku

r. pr. Aleksandra Pakuła

Fot. KIRP

Za nami kolejna, piąta już edycja Forum Młodych Radców Prawnych – ogólnopolskiego wydarzenia organizowanego cyklicznie przez Krajową Izbę Radców Prawnych, które gromadzi i integruje młodych radców prawnych z całej Polski. W tym roku wydarzenie odbywało się w dniach 5–7 listopada w Gdańsku. Organizatorem niezmiennie była Krajowa Izba Radców Prawnych, w tym roku przy udziale Komisji Wspierania Rozwoju Zawodowego KIRP oraz Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku.

Forum skierowane jest do radczyń i radców prawnych, którzy rozpoczynają swoją drogę zawodową. Uczestnikami mogą być bowiem osoby, które wykonują zawód nie dłużej niż cztery lata i mają nie więcej niż 35 lat.

Celem Forum jest przede wszystkim wymiana cennych doświadczeń oraz pomysłów jak powinno wyglądać funkcjonowanie radców prawnych na rynku usług prawnych, a także jak kształtować aplikację, aby odpowiadała zmieniającym się dynamicznie potrzebom.

W tym roku uczestnikami Forum zostali młodzi przedstawiciele samorządu radcowskiego, którzy zostali laureatami konkursu polegającego na nagraniu krótkiego materiału filmowego prezentującego pomysł z zakresu wspierania rozwoju zawodowego radców prawnych lub zmian w zakresie szkolenia aplikantów radcowskich. Jury, w składzie: Prezes KRRP – Włodzimierz Chróścik, członkowie Komisji Wspierania Rozwoju Zawodowego KRRP oraz Przewodniczący Komisji Aplikacji KRRP, wybrało łącznie 21 najciekawszych projektów. Oprócz laureatów aktywny udział w wydarzeniu wzięli również przedstawiciele Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych, Przewodniczący i Członkowie Komisji Wspierania Rozwoju Zawodowego i Komisji Aplikacji KRRP. W Forum z ramienia Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu wzięli udział mec. Katarzyna Mielnicka, mec. Robert Staszewski oraz mec. Aleksandra Pakuła.

Prace przesłane przez radców prawnych stały się podstawą do dyskusji nad przyszłością samorządu, perspektywami rozwoju, a także wyzwaniom, jakie stoją obecnie przed całym środowiskiem radcowskim, a także kształtem aplikacji.

W sprawach dotyczących przebiegu aplikacji podkreślano, przede wszystkim, konieczność położenia większego nacisku w szkoleniu aplikantów na aspekt praktyczny oraz wprowadzenie większej ilości zajęć praktycznych, ćwiczeń oraz konwersatoriów, tak aby młodzi aplikanci mieli możliwość wymiany doświadczeń oraz byli jeszcze lepiej przygotowani do wykonywania zawodu radcy prawnego. Mając na uwadze powszechną w dzisiejszych czasach globalizację usług prawnych postulowano również wprowadzenie do szkolenia aplikantów kwestii międzynarodowych czy ułatwień w zdobywaniu

doświadczenia poza Polską. W ramach dyskusji o aplikacji rozważany był również problem małego zaangażowania ludzi młodych w działalność samorządu. W trakcie panelu padło wiele ciekawych pomysłów, jak zachęcić aplikantów i młodych radców do zaangażowania w życie naszej radcowskiej społeczności i „odczarować” pracę na rzecz samorządu jako zarezerwowanej dla bardziej doświadczonych kolegów.

Drugim tematem dyskusji oraz prac grup roboczych było wprowadzenie nowocześniejszych rozwiązań wspierających rozwój zawodowy radców prawnych. Dużą uwagę skupiono na możliwościach związanych z nowymi technologiami oraz ich praktycznego wykorzystania w doskonaleniu zawodowym. Najbardziej burzliwa dyskusja dotyczyła sposobów poszerzenia dostępu do specjalistycznych i zagranicznych szkoleń prawniczych, jak również tych dotyczących tzw. kompetencji miękkich oraz szkoleń językowych. Wśród zaprezentowanych pomysłów padło m.in. umożliwienie korzystania z legitymacji branżowej w aplikacji mObywatel czy wprowadzenie powszechnych rozwiązań umożliwiających zachowanie cyberbezpieczeństwa w codziennej pracy radcy prawnego. Za bardzo istotne uznano również rozwijanie idei networkingu pomiędzy radcami prawnym, stworzenie nowej platformy, która umożliwiłaby wzajemną wymianę informacji, doświadczeń, merytorycznego wsparcia, a także budowania sieci wzajemnych kontaktów w ramach interdyscyplinarnych, a także specjalistycznych dziedzin prawa.

Po zakończeniu pracy w grupach roboczych oraz przedstawieniu wyników prac uczestnicy mieli możliwość zwiedzenia przepięknego, ubranego w kolory jesieni Gdańska. ●

16 dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć

r. pr. Dorota Seweryn-Stawarz

W dniu 25 listopada obchodzony był Międzynarodowy Dzień Eliminacji Przemocy Wobec Kobiet, który rozpoczął globalną kampanię „16 Dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć” dla podkreślenia faktu, że eliminacja wszelkich form przemocy wobec kobiet to kwestia praw człowieka oraz że utrzymywanie takiej przemocy jest pogwałceniem tychże praw. Kampania trwa do 10 grudnia – jest to Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka, ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ (rezolucja 423 (V) z 1950 roku) w rocznicę podpisania Powszechnej deklaracji praw człowieka w 1948 roku.

W ramach 16 dni Akcji Komisja Praw Człowieka i Praworządności przy Okręgowej Izbie Radców prawnych we Wrocławiu zorganizowała wydarzenia mające na celu promowanie idei przeciwdziałania jakimkolwiek formom przemocy, wsparcia dla osób jej doświadczających oraz dzielenia się wiedzą przez praktyków w tym temacie. Członkinie naszej Komisji miały okazję wystąpić w mediach, promując zarówno organizowane wydarzenia jak i samą ideę kampanii. R. pr. Angelika Kimbort oraz r. pr. Dorota Seweryn-Stawarz wzięły udział w audycji w Radiu Wrocław, zaś Dorota Seweryn-Stawarz ponadto w programie „Rozmowa Echo24” w Telewizji Echo24, a mec. Beata Janikowska w Akademickim Radiu Luz.

Debata – Z Widokiem na przemoc domową podczas pandemii. Izolacja Sprawcy. Problemy Praktyczne; fot. OIRP we Wrocławiu

Jednym z wydarzeń w ramach akcji było włączenie się w Kampanię Biała Wstążka. Jest to największa na świecie kampania przeciwko przemocy wobec kobiet organizowana przez mężczyzn, odbywająca się w ponad 60 krajach na całym świecie, a idea zrodziła się w Kanadzie. Dnia 6 grudnia 1989 roku, na politechnice w Montrealu, mężczyzna zamordował 14 kobiet, a ranił 13. Dwa lata później Kanadyjczycy postanowili włączyć się w akcję walki z przemocą wobec kobiet. Jako symbol wybrali białą wstążkę, znak niewinności, mówiący o tym, że „my, mężczyźni, sami nie będziemy sprawcami przemyocy i będziemy przeciwstawiać się wszelkim formom przemyocy: fizycznej, psychicznej i seksualnej stosowanej wobec kobiet”. W ciągu zaledwie sześciu tygodni 100 000 Kanadyjczyków założyło białą wstążkę, a wielu innych podjęło debatę na temat przemyocy wobec kobiet.

W czasie 16 dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć organizatorzy zachęcali mężczyzn, aby nosząc białe wstążki

zamanifestowali sprzeciw wobec przemyocy. W tym roku ponownie Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu włączyła się do akcji. Radcowie prawni oraz aplikanci z naszej Izby, na znak wsparcia dla idei kampanii i pokazania, że nie ma przyzwolenia na przemoc pod żadną postacią, przypięli białe wstążki.

Podczas obchodów akcji odbywała się także inicjatywa „Orange the World”, będąca światową kampanią poświęconą tematowi przemyocy wobec kobiet. Prowadzona jest przez Soroptimist International wspólnie z Organizacją Narodów Zjednoczonych. W ramach akcji, celem podkreślenia solidarności z kobietami doświadczającymi przemyocy, budynki użyteczności publicznej podświetlane są na pomarańczowo – kolor symbolizujący akcję. W dniu 25 listopada budynek Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu rozświetlił się na pomarańczowo, przyłączając się do akcji, obok wrocławskich uczelni czy teatru Capitol, których budynki także podświetlono w pomarańczowym kolorze.

Debata – Z Widokiem na przemoc domową podczas pandemii. Izolacja Sprawcy. Problemy Praktyczne. fot. OIRP we Wrocławiu

Okręgowa Izba Radców Prawnych, po raz drugi, w ramach akcji utworzyła radcowski telefon zaufania, pod którym dyżurowali radcowie i radczynie, a także aplikanci i aplikantki członkowie z naszej Izby, z Komisji ds. Praw Człowieka i Praworządności oraz świadczący pro bono pomoc w Poradni Prawnej, udzielając anonimowo porad przez telefon. Akcja skierowana była do osób doświadczających różnych form przemocy i prowadzona była w dniach 25.11 do 10.12.

Osoby zaangażowane w udzielanie porad w ramach kampanii skorzystały z wewnętrznego szkolenia dotyczącego zjawiska przemocy oraz specyfiki udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy, które zostało przeprowadzone w formie hybrydowej przez mec. Dorotę Seweryn-Stawarz. Radcowski telefon zaufania cieszył się zainteresowaniem wśród osób potrzebujących wsparcia; członkom i członkiniom naszego samorządu udało się udzielić kilkunastu porad osobom doświadczającym przemocy.

Także po raz drugi zorganizowana została debata praktyków zatytułowana „Z widokiem na przemoc domową podczas pandemii. Izolacja Sprawcy. Problemy Praktyczne”. Tym razem zaproszone panelistki podzieliły się rocznym doświadczeniem w stosowaniu przepisów dotyczących natychmiastowej izolacji sprawcy przemocy oraz zaprezentowały swoje spostrzeżenia w zakresie wpływu pandemii na zjawisko przemocy.

Debata została zorganizowana w dniu 6 grudnia 2021 r., o godz. 15.30, przy współpracy z Przedstawicielstwem Parlamentu Europejskiego we Wrocławiu oraz Regionalnym Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej we Wrocławiu. Wydarzenie było transmitowane na profilu Komisji Europejskiej oraz Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu. W debacie eksperckiej udział wzięły Panie: nadkomisarz Aneta Pola – Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu Wydział Prewencji, mec. Beata Janikowska Przewodnicząca Komisji Praw Człowieka i Praworządności

Biała Wstążka, Orange the World; fot. OIRP we Wrocławiu

w naszej Izbie, Dorota Stawicka-Moryc Sędzia Sądu Okręgowego, Koordynator ds. mediacji, Monika Janus, komorniczka Przewodnicząca Izby Komorniczej we Wrocławiu, dr hab. Magdalena Tabernačka, prof. UW., dr Anita Kucharska-Dziedzic, posłanka prezeska BABY – Lubuskiego Stowarzyszenia na Rzecz Kobiet. Moderację poprowadziła mec. Dorota Seweryn-Stawarz Wiceprzewodnicząca Komisji Praw Człowieka i Praworządności OIRP we Wrocławiu.

Pomysł debaty powstał, w związku webinarium, który odbył się przed rokiem w nawiązaniu do zmiany przepisów dotyczących izolacji sprawcy przemocy, która weszła w życie 30 listopada 2020 r. Wobec pozytywnego odbioru webinarium praktyczki ponownie spotkały się, by wraz z upływem czasu, ocenić skuteczność wprowadzonych zmian, ale także z uwagi na szczególny czas pandemii, omówić kwestię jej wpływu na zjawisko przemocy domowej.

W dniu 9 grudnia 2021 r. we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym, także

angażującym się w akcję 16 dni, odbył się webinar „Przemoc i dyskryminacja w życiu zawodowym. Perspektywa pracowniczka i pracodawcy”, podczas którego, mec. Dorota Seweryn-Stawarz przedstawiła m.in. zagadnienia dotyczące rodzajów przemocy i dyskryminacji, omówiła czym jest mobbing, jakie uprawnienia przysługują pracownikowi w miejscu pracy, co należy do obowiązków każdego pracodawcy w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi.

Mając na uwadze to, że jakiegokolwiek formy przemocy ze względu na płeć, stanowią poważny problem społeczny, cieszymy się, że swoim zaangażowaniem mogliśmy wyrazić zarówno sprzeciw wobec tego zjawiska, jak również wsparcie dla osób doświadczających przemocy, a także przyczynić się do podniesienia świadomości społecznej dotyczącej wszelkich form przemocy zarówno w życiu prywatnym jak i zawodowym. Pozostajemy w przekonaniu, że także w kolejnych latach nasza Izba, tradycyjnie już przyłączy się do akcji poprzez organizację licznych wydarzeń w jej ramach. ●

Sprawozdanie z I Wrocławskiego Forum Podatkowego

r. pr. Cyprian Golda

Fot. OIRP we Wrocławiu

W dniu 1 grudnia 2021 roku odbyło się I Wrocławskie Forum Podatkowe. Konferencja ta zorganizowana została przez Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu wraz z Katedrą Prawa Finansowego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, przy udziale

Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej, Dyrektora Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu, Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu oraz Oddziału Dolnośląskiego Krajowej Izby Doradców Podatkowych. Honorowy patronat nad Konferencją objął Prezydent Miasta Wrocławia Jacek Sutryk.

Motywacją Organizatorów Konferencji, przy realizacji tej inicjatywy, było stworzenie płaszczyzny do wymiany poglądów pomiędzy grupami zawodowymi na co dzień zajmującymi się problematyką prawa podatkowego. Umożliwienie prawnikom – „podatkomcom” – jak zwykli o sobie mówić (pracownikom naukowym, sędziom administracyjnym i sędziom powszechnym, prokuratorom, pracownikom administracji skarbowej, doradcom podatkowym, radcom prawnym i adwokatom) nawiązania dialogu i dzielenia się spostrzeżeniami dotyczącymi sześciu podatkowych tematów, na jakie podzielone zostały konferencyjne obrady.

W trakcie pierwszego panelu, który został zatytułowany „STIR – przeciwdziałanie wykorzystywania sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych” dyskutowano o systemie teleinformatycznym izby rozliczeniowej, którego wdrożenie było motywowane przez ustawodawcę przeciwdziałaniem wykorzystywania sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych poprzez nałożenie szeregu obowiązków na instytucje finansowe. Zaproszeni Prelegenci przedstawili przedmiotową problematykę w kontekście dotychczasowej praktyki Szefa Krajowej Administracji Skarbowej w stosowaniu STIR, jak i z perspektywy praktyki kontroli sądownoadministracyjnej działań podejmowanych przez ten organ podatkowy, w tym także kwestię zasad jego reprezentacji na etapie sądownoadministracyjnym. Finalnie Dyskutanci dokonali oceny praktyki stosowania przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej systemu STIR z jego pierwotnymi założeniami artykułowanymi na etapie prac legislacyjnych.

Drugi panel poświęcony został instytucji wiążącej informacji stawkowej, a zatem instytucji służącej ustalaniu przez podatnika

właściwej stawki podatku w kontekście przedmiotu opodatkowania podatkiem od towarów i usług – tj. dostawy towarów, importu towarów, wewnątrzspółnotowego nabycia towarów albo świadczenia usług. Ponownie czynni Uczestnicy tej części Konferencji swoje wystąpienia, jak i późniejszą debatę, zogniskowali wokół oceny realizacji w praktyce stosowania prawa założeń przyświecających wprowadzeniu tejsze regulacji normatywnej do polskiego porządku prawnego. W tym kontekście jeden z fundamentalnych problemów, który został zasygnalizowany w toku obrad, koncentruje się na relacji art. 42c ust. 3 pkt 1 i art. 42i ustawy o podatku od towarów i usług¹. Przepis art. 42i u.p.t.u., wobec powszechnego powoływania się wnioskodawców na tajemnicę przedsiębiorstwa, okazuje się być przepisem, którego cel przyświecający ustawodawcy w jego wprowadzeniu do porządku prawnego, nie jest faktycznie realizowany. W konsekwencji również przepis art. 42c ust. 3 pkt 1 u.p.t.u., statuujący wiążące organy podatkowe także w odniesieniu do podmiotu-podatnika, który nie był stroną postępowania o wydanie wiążącej informacji stawkowej, charakter wiążącej informacji stawkowej wydanej i opublikowanej w Biuletynie Informacji Publicznej, jeśli do świadczenia, dostawy importu lub wewnątrzspółnotowego nabycia przez tego podatnika doszło po publikacji wiążącej informacji stawkowej, stał się w praktyce przepisem martwym [MN1]. Podatnik nie jest bowiem w stanie wykazać (wobec usunięcia z publikowanej decyzji tajemnicy przedsiębiorstwa stanowiącej w zdecydowanej większości przypadków także przedmiot opodatkowania), że wiążąca informacja stawkowa, do której ten

¹ Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 685 ze zm.; dalej jako „u.p.t.u.”.

podatnik się zastosował, określała stawkę podatku dla tożsamego towaru albo usługi, które dostarcza albo świadczy on sam. Podkreślane w związku z tym *novum*, jakie instytucja wiążącej informacji stawkowej miała wprowadzić do prawa podatkowego, w tym zwłaszcza w kontekście przepisów dotyczących instytucji interpretacji indywidualnych i art. 14k–14m ustawy – Ordynacja podatkowa², okazało się być nieskutecznym mechanizmem w upraszczaniu i ujednolicaniu prawa podatkowego względem ogółu podatników.

W panelu trzecim, zatytułowanym „Ograniczenia procesowe w zakresie prawa do odliczenia podatku naliczonego w procesie podatkowym” przedstawione zostały koncepcje związane z istotą prawa do pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony oraz relacji u.p.t.u. do dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej³. Prelegenci, w tej części Konferencji, uwagę Uczestników zwrócili na znaczenie art. 21 § 3 o.p. tak dla postępowania podatkowego, jak i dla postępowania karnoskarbowego. Znaczenie powołanego przepisu formułującego domniemanie prawne prawidłowości obliczenia przez podatnika zobowiązania podatkowego w drodze tzw. „samoobliczenia podatkowego” zasada się bowiem na mechanizmie jego wzruszenia (obalenia) w tym, zwłaszcza kiedy takie wzruszenie następuje oraz jaki organ i w jakim postępowaniu jest do tego uprawniony. Niezwykle cenny, w tej części obrad, był także głos dotyczący prawidłowości wprowadzania do postępowania podatkowego dowodów zgromadzonych

przez inne organy w innych postępowaniach, niż organ prowadzący postępowanie podatkowe, a także praktyka organów podatkowych w negatywnym rozpoznawaniu wniosków dowodowych strony – podatnika w toku trwającego postępowania.

Praktyka ta pozostaje niezrozumiała nie tylko wobec literalnego brzmienia art. 123, art. 180 oraz art. 188 o.p., ale także utrwalonego orzecznictwa sądownoadministracyjnego. W orzecznictwie tym podnosi się bowiem, że ze względu na specyfikę spraw podatkowych, w których – co do zasady – dowody niezbędne do ustalenia prawdy obiektywniej są właśnie w posiadaniu podatnika, czynny udział podatnika w postępowaniu, w tym czynny udział w gromadzeniu dowodów nie stanowi wyłączenie jego uprawnień. Podatnik winien bowiem współpracować się do zgromadzenia w toku sprawy dowodów pozwalających ustalić w sposób pełny stan faktyczny, a zatem podatnik winien wykazać się inicjatywą⁴.

W kolejnej części Konferencji, której nadano tytuł „Przedawnienie zobowiązania podatkowego a postępowanie karne skarbowe” omówiona została instytucja art. 70 § 6 pkt 1 o.p. w świetle najnowszego orzecznictwa sądownoadministracyjnego. Przedmiotowe zagadnienie odnosi się do problematyki dopuszczalności

² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, t. j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1540; dalej jako „o.p.”.

³ Dz.Urz. UE. L Nr 347, s. 1.

⁴ Zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 maja 1998 r., I SA/Ka 1605/96, SIP Legalis nr 52508; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego – Ośrodek zamiejscowy w Lublinie z dnia 29 maja 1998 r., I SA/Lu 571/97, SIP Legalis nr 1170301; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 stycznia 2012 r., II FSK 1269/10, SIP Legalis nr 507260; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 stycznia 2012 r., I FSK 343/11, SIP Legalis nr 448370; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 stycznia 2012 r., II FSK 1451/10, SIP Legalis nr 448303.

oceny przez sąd administracyjny, w toku postępowania sądowoadministracyjnego, instrumentalnego wszczynania postępowania karnoskarbowego na etapie trwającego postępowania podatkowego celem zawieszenia lub nierozpoczęcia biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego.

Ważką kwestią poruszoną w tym panelu, która skutkowałą niezwykle ożywioną dyskusją pomiędzy Prelegentami oraz publicznością, była problematyka odnosząca się do oceny skutków wszczęcia postępowania karnoskarbowego w kontekście przedawnienia zobowiązania podatkowego, przy czym ocena owych skutków miałyby następować z perspektywy postfaktycznej, tj. w sytuacji, gdy sprawa karnoskarbowa nie zakończyła się prawomocnym skazaniem, tj. zakończyła się czy to umorzeniem postępowania, czy to uniewinnieniem.

W piątym panelu Konferencji omówiona została kwestia opodatkowania spółki komandytowej i spółki jawnej podatkiem dochodowym od osób prawnych. W dyskusji podkreślono błędną ocenę ustawodawcy dotyczącą problemu wykorzystywania spółek osobowych do unikania opodatkowania oraz znaczenia tego problemu z punktu widzenia „szczelności” systemu podatkowego, a także wypaczenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej wskutek nowelizacji przepisów prawnopodatkowych.

W ostatnim panelu zatytułowanym „Retroaktywność wykładni prawa podatkowego – standard, oszustwo, zasada bez wyjątków, nadmierne ryzyko?” Prelegenci spierali się na temat roli wykładni prawa podatkowego w jego stosowaniu oraz granic dopuszczalności wykorzystywania wykładni w usuwaniu niedoskonałości

treści przepisów prawa. Niezwykle cenna w tej części Konferencji oraz niezmiernie entuzjastycznie przyjęta przez biernych Uczestników Konferencji, była pogłębiona argumentacja prezentowanych stanowisk, w której Prelegenci odwoływali się nie tylko do ustawodawstw oraz praktyk innych państw europejskich, ale także do międzynarodowego prawa podatkowego, w tym zwłaszcza Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, w kontekście zasad wykładni umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W trakcie obrad Konferencji Naszą Izbę licznie reprezentowali nie tylko jej bierni Uczestnicy, ale również członków Naszego Samorządu nie zabrakło wśród Prelegentów. Jeden z dwóch referatów inauguracyjnych I Wrocławskie Forum Podatkowe wygłosił Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu – dr hab. Tomasz Scheffler, natomiast moderatorem Panelu II Konferencji pn. „Wiążąca informacja stawkowa – dylematy” była r. pr. dr hab. Katarzyna Kopyścińska.

Konferencja została przeprowadzona w formule hybrydowej, tj. w formie stacjonarnej na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, a także transmisji online, z wykorzystaniem aplikacji ZOOM.

Przyjęta forma organizacji Konferencji cieszyła się sporym zainteresowaniem wśród przedstawicieli praktyki prawa podatkowego, nie tylko z Dolnego Śląska, ale i całej Polski. Jej pozytywny odbiór wśród Uczestników, poparty postulatami rozwoju tej formy prowadzenia dyskursu wśród praktyków prawa podatkowego, jak również poczynione w trakcie obrad wnioski i uwagi o charakterze merytorycznym, dają asumpt do stwierdzenia, że tego rodzaju inicjatywa jest konieczna i winna wpisać się na stałe do kalendarza. ●

Muzyczne Mikołajki w Operze Wrocławskiej

r. pr. Sylwia Filińska

Fot. OIRP we Wrocławiu

Grudzień to magiczny miesiąc – wszyscy czekamy na niego z niecierpliwością już od... stycznia! To czas wypełniony zapachem choinki, pysznych pierniczków, mieniący się kolorowymi, iskrzącymi światełkami, zachęcający do spotkań z najbliższymi. W OIRP we Wrocławiu grudzień zaczął się niezwykle magicznie i świątecznie – a to za sprawą mikołajkowego wydarzenia dla dzieci „Mikołajki w Operze”.

W dniu 5 grudnia św. Mikołaj, wraz ze swoimi elfami oraz pomocnikami z Komisji ds. Kultury, Integracji i Sportu OIRP we Wrocławiu, zaplanował dla dzieci

mikołajkową wizytę w Operze Wrocławskiej! Dokładnie o godz. 15 pomocnicy św. Mikołaja pojawili się w gmachu Opery wraz z muzyczną ekipą, aby świątecznie nastroić, rozruszać i rozśpiewać wszystkie, licznie zgromadzone dzieci 😊.

Spotkanie rozpoczęło się od świątecznej opowieści Pani Elf – Maji Czerwińskiej, z której dzieci mogły dowiedzieć się kim naprawdę był święty Mikołaj, gdzie się urodził oraz kiedy i jak żył. Następnie na scenie pojawili się muzyczni pomocnicy świętego Mikołaja z instrumentami – z trąbką – Grzegorz Krause oraz Marcin Król, z puzonem – Jan Szymajda,

Fot. OIRP we Wrocławiu

z waltornią – Juliusz Tkacz oraz z tubą – Oskar Kucharski. Dzieci ochoczo bawiły się do muzyki granej przez muzyków, wesoło śpiewały świąteczne piosenki i kolędy, tańczyły. Kilkoroz z dzieci miało też okazję wcielić się w dyrygenta, założyć prawdziwy frak i batutą kierować zespołem muzyków. Dzieci chętnie, za pomocą grzechotek i innych drobnych instrumentów zabranych z domu, razem z muzykami współtworzyły świąteczną atmosferę.

Kulminacyjnym punktem wydarzenia było spotkanie ze świętym Mikołajem. Dzieci czekały na niego z niecierpliwością! Kiedy tylko się pojawił radości i uśmiechom od ucha do ucha nie było końca! Dzieci zostały obdarzone wspaniałymi upominkami, w tym pysznymi i pachnącymi piecniczkami z Piekarni Śląskiej w Niemczech. Piecniczki swoją wyjątkowość zawdzięczają kunsztowi i warsztatowi piekarniczemu z XV wieku. Przez wieki stanowiły one kwintesencję umiejętności bartników, rolników, snycerzy i samych piekarzy stając się odzwierciedleniem życia społecznego,

gospodarczego, kulturalnego oraz religijnego regionu. W Niemczech piecniki wyrabiano już od 1455 r. Co więcej, Piekarnia Śląska znalazła się w prestiżowym przewodniku Gault&Millau Polska 2017 jako jeden z kilkunastu polecanych produktów regionalnych z Dolnego i Górnego Śląska! Do domu, na płycie CD, dzieciabrały także wspaniałą operę, która z pewnością nastroi świątecznie całą rodzinę na zbliżającą się wielkimi krokami Święta Bożego Narodzenia.

Na koniec każde z dzieci mogło uwiecznić wspaniałą, pełną energii, humoru i niespodzianek zabawę, pamiątkowym zdjęciem z św. Mikołajem oraz jego pomocnikami.

Było wspaniale! Dziękujemy wszystkim za wspólną, mikołajkową zabawę. ●

Wesołych Świąt!

Warto pomagać – „Szlachetna Paczka” 2022

r. pr. **Marta Kędziora**

Fot. OIRP we Wrocławiu

Udział Okręgowej Izby Radców Prawnych w akcji „Szlachetna Paczka” jest stałym wydarzeniem w grudniowym kalendarzu Izby. Finał „Szlachetnej Paczki” odbył się 11 i 12 grudnia, aktywna pomoc członków naszej Izby umożliwiła przygotowanie cudownej paczki, a rezultat po raz kolejny rozczulał i wzruszał.

W tym roku OIRP we Wrocławiu przygotowała szlachetną paczkę dla pięcioosobowej

rodziny – Pani Beaty i Pana Adama oraz trójki ich dzieci, 20-letniego Krystiana, 5-letniej Igi i 3-letniej Laury. Zadanie było trudne, ponieważ potrzeby rodziny nie ograniczały się do artykułów spożywczych, środków chemicznych i środków czystości. Rodzina stoi przed koniecznością generalnego remontu mieszkania komunalnego, borykając się jednocześnie z niepełnosprawnością najmłodszej córki i problemami finansowymi. Pan Adam samodzielnie wykonuje wszystkie prace

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

wykończeniowe mieszkania, co zabiera mnóstwo czasu, jak również wymaga nakładów finansowych. Rodziców wspiera najstarszy syn, 20-letni Krystian, który pracuje dorywczo, godząc pracę z nauką i pomagając Panu Adamowi w pracach remontowych.

Organizacją udziału Izby w Szlachetnej Paczce zajęła się **Komisja ds. rozwoju rynku usług prawniczych i edukacji prawnej**, której członkowie aktywnie angażowali się we wszystkie działania umożliwiające realizację celu, jakim było stworzenie paczek dla rodzin wybranych przez Izbę. Podobnie jak w poprzednich edycjach Szlachetnej Paczki, członkowie OIRP we Wrocławiu nieśli pomoc rzeczową w postaci żywności, kosmetyków i środków czystości, ale nie zabrakło również darczyńców sprzętów gospodarstwa domowego oraz mebli, które po wyremontowaniu mieszkania będą niezbędne rodzinie Pani Beaty i Pana

Fot. OIRP we Wrocławiu

Adama. Tegoroczna zbiórka została wsparta przez Fundację Radcowie Razem, która utworzyła subkonto umożliwiając tym samym zbiórkę środków finansowych, przeznaczonych m.in. na bon towarowy umożliwiający zakup materiałów budowlanych. Członkowie OIRP we Wrocławiu dużą uwagę przywiązywali również do spełnienia potrzeb najmłodszych członków rodziny: Igi i Laury. Dziewczynkom zapewniono dużą ilość artykułów szkolnych, plastycznych, zabawek oraz książek. Całkowita pomoc udzielona rodzinie jest szacowana na kwotę ok. 17 tysięcy złotych.

Członkowie OIRP we Wrocławiu, jak co roku hojnie wsparli inicjatywę „Szlachetnej Paczki”, umożliwiając spełnienie potrzeb zgłaszanych przez rodzinę, której Izba postanowiła pomóc. Za sukces tegorocznej akcji „Szlachetna Paczka” w naszej Izbie **szczególne podziękowania pragniemy złożyć:**

- » **Dziekanowi Tomaszowi Schefflerowi** za wsparcie na każdym etapie organizacji akcji,
- » **Mec. Henrykowi Krakowczykowi** oraz **wszystkim Seniorom** naszej Izby, którzy zaangażowali się w finansowanie paczek dla rodzin,
- » **Pani Beacie Kozień** z Biura OIRP we Wrocławiu za stacjonarną i zdalną pomoc w logistyce akcji,
- » **Darczyńcom oraz osobom, które zaangażowały się w pakowanie oraz rozwożenie paczek rodzinom**, w szczególności Leszkowi Korczakowi, Milenie Szostak-Kałuskiej, Annie Mazur, Beacie Janikowskiej, Marcie Kędziorze-Dudek, Pawłowi Kolakowi, Sylwii Pokucińskiej, Martynie Rogali-Rolewskiej, Dorocie Seweryn-Stawarz.

Pomaganie ma wielką moc, bądźcie z nami za rok! 😊 •

Sukces Turnieju Piłki Nożnej Mieszanej i reprezentacji piłkarskiej OIRP we Wrocławiu! Mamy powody do dumy!

r. pr. Sylwia Filińska

Fot. OIRP we Wrocławiu

Za nami niezwykle emocjonujący Turniej Piłki Nożnej Mieszanej! W turnieju współorganizowanym przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Wrocławskie, Stowarzyszenie Reprezentacja Polski Bezdomnych i Factory Sport Center wzięło udział 8 drużyn, a każda drużyna mogła spróbować swoich sił w dwóch kategoriach: Piłka Nożna

Uliczna oraz Piłka Nożna 4+1. Okręgową Izba Radców Prawnych we Wrocławiu reprezentowała „Reprezentacja Piłkarska OIRP we Wrocławiu”!

Turniej odbył się 13 listopada br. Rozpoczął się o godz. 9:00 na boisku ze sztuczną trawą należącym do Factory Sport Center, znajdującym się przy Stadionie Wrocław, a zakończył w późnych godzinach

Fot. OIRP we Wrocławiu

popołudniowych. Drużyny zostały podzielone na grupy i zagrały systemem każdy z każdym po jednym meczu na boisku mobilnym do street footballu i na orliku o wymiarach 20x40 metrów. Mecze trwały po 12 minut. Po rozgrywkach grupowych odbyła się runda pucharowa, w której drużyny wygrane grały o miejsca 1–4 oraz o miejsca 5–8.

Nasza reprezentacja wygrała 3 pierwsze mecze na orliku i z 9 punktami czekała na drugą część grupy – boisko uliczne. Bardzo szybko nasza drużyna awansowała również do finału! W turnieju musiała zmierzyć się m.in. z drużyną Reprezentacji Polski Bezdomnych, przygotowującą się do Mistrzostw Świata w 2022 roku, która w przeszłości zdobyła dwa srebrne i trzy brązowe medale na Mistrzostwach Świata. Kolejnym przeciwnikiem była mistrzowska drużyna Polski Bezdomnych i środowisk trzeźwościowych. Z naszą drużyną zagrała także, najbardziej utytułowana drużyna

w Polsce w tej odmianie piłki nożnej, Brat Albert Wrocław.

Pełen emocji finał nasza reprezentacja rozegrała z reprezentacją Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Wrocławskie i zajęła wspaniałe 2 miejsce po rzutach karnych! Jesteśmy niezwykle dumni! Serdecznie gratulujemy naszym świetnym zawodnikom! Dziękujemy za sportowe emocje!

Wszystkie drużyny z ogromnym pasją i ponad podziałami społecznymi oddały się rywalizacji w duchu fair play! Bo w Turnieju nie liczył się wynik... Turniej miał zupełnie inny wymiar – swoją grą nasi piłkarze dołożyli cegiełkę i zasilili fundusz na rzecz osób bezdomnych!

P.S. Naszych królów strzelców w akcji można zobaczyć na fanpage'u Komisji ds. Kultury, Integracji i Sportu OIRP we Wrocławiu! ●

Prawnicy po godzinach, czyli o historii OIRP Seniors

r. pr. **Juliusz Barylski**

Jesień 2016; fot. OIRP we Wrocławiu

Mens sana in corpore sano, czyli w zdrowym ciele zdrowy duch. Znanе powieԁzenie rzymskiego poety Juwenalisa zdaje się pozostać aktualne także w odniesieniu do przedstawicieli naszego samorządu. Wielu przedstawicieli palestry szuka odskoczni w sporcie, a wśród nich znajduje się też grupa radców prawnych i aplikantów grających w piłkę nożną. Część z nich reprezentuje OIRP Seniors.

OIRP Seniors jest amatorską drużyną piłkarską, powstałą z inicjatywy r. pr. Wojciecha Basiewicza. Był to przejaw chęci realizacji hobby przy równoczesnej integracji środowiska prawniczego, ze szczególnym uwzględnieniem radców prawnych z wrocławskiej Izby. Nazwa wskazuje na raczej luźne podejście do tematu. „Seniors” ma bowiem kojarzyć drużynę z old-boyami, osobami, które mają ambicję, ale z racji wieku nie nastawiają się

na profesjonalizm. Jednak czy ta nazwa odpowiada rzeczywistości i sytuacji piłkarzy na przełomie jesieni i zimy 2021 r.? Do tego jeszcze wróć.

Początki

W środowisku prawniczym niemal od zawsze znajdowała się grupa lubiąca sport. Fakt rozgrywania tradycyjnych prawniczych turniejów tenisowych czy piłkarskich nie jest nikomu obcy. W ostatnich latach można wręcz dostrzec wyjątkową chęć rywalizacji sportowej, także w innych dyscyplinach, czego przejawem jest coroczna Spartakiada Prawników. Nie może więc dziwić fakt, że także aktualnie, przy OIRP we Wrocławiu, działa przynajmniej kilka sekcji sportowych np. narciarska, tenisowa czy biegowa. Nie brakuje też zwolenników najpopularniejszej dyscypliny w Polsce, czyli piłki nożnej. Reprezentanci naszej Izby występowali m.in. na corocznych mistrzostwach Radców Prawnych

w piłce nożnej, rozgrywanych w Kielcach. W 2012 r. drużyna OIRP Wrocław wygrała te zawody i na fali sukcesu, zawodnicy postanowili, że będą się spotykać na boisku częściej.

Początkowo powstała drużyna OIRP Wrocław, która pod tą nazwą grała od wspomnianego 2012 r. Mam tu na myśli rozgrywki wrocławskiej ligi biznesowej – Śląsk Wrocław Pro, która to liga od 2020 roku przekształciła się w ProLigę. Miejsc na boisku było pięć, plus jedno dla bramkarza, a chętnych znacznie więcej. Drużyny zrzeszały zresztą nie samych tylko radców prawnych, ale też osoby bardziej lub mniej powiązane ze środowiskiem prawniczym. Na końcu najbardziej liczyło się to czy ktoś umie grać w piłkę, a jeśli nawet nie znajduje się w swojej najlepszej dyspozycji to czy jest tak zwanym „dobrym duchem drużyny”. Stąd na przełomie 2015/2016 roku doszło do rozłamu w OIRP Wrocław, czego konsekwencją było powstanie zespołu OIRP Seniors.

Kielce 2016; fot. OIRP we Wrocławiu

Jesień 2021; fot. OIRP we Wrocławiu

Kapitanem drużyny został wspomniany już Wojciech Basiewicz, a w drużynie znaleźli się też m.in. przedstawiciele OIRP we Wrocławiu: Łukasz Kasprzyk, Paweł Art, Karol Zawadzanko.

OIRP Seniors poszli za ciosem i w mistrzostwach radców prawnych w piłce nożnej 2016, rozgrywanych w Kielcach, także wystawili swój skład. Pojawiły się jednak braki kadrowe, stąd konieczne było pozyskanie nowych zawodników spośród aplikantów. Ostatecznie drużyna Seniorów wystąpiła w składzie: Wojciech Basiewicz, Arkadiusz Bądel, Juliusz Barylski, Krystian Mularczyk, Leszek Korczak, Rafał Biel, Karol Zawadzanko, Paweł Art, Dariusz Ślusarek. Ku zaskoczeniu obserwatorów, Seniori zdołali awansować z grupy. Kolejne spotkanie nie przyniosło szczęśliwego rozstrzygnięcia. Być może zabrakło zgrania, wszakże część drużyny wcześniej ze sobą

nie grała. Nie wynik był jednak najważniejszy. Po mistrzostwach apetyt na wspólną grę wzrósł. Zaraz po powrocie, do OIRP Seniors w lidze Śląsk Wrocław Pro dołączyli więc: Juliusz Barylski i Jakub Pokorski.

Śląsk Wrocław Pro

Drużyna, która zgłasza się do ligi po raz pierwszy, startuje od najniższej tj. 4. ligi. Tam też swoją przygodę rozpoczęli Seniori. Sezon piłkarski jest długi, mecze są rozgrywane wieczorami, zdarzają się kontuzje i wyjazdy, przez co sporą część meczy OIRP Seniors rozgrywali jako „goła” szóstka, czyli bez żadnych zmienników. Chyba nie było takich, którzy obstawialiby awans do 3. ligi w tamtym sezonie. Futbol kocha jednak niespodzianki. Ostatni mecz sezonu okazał się być rozgrywką o awans między OIRP Seniors a bezpośrednimi

rywalami – zwycięstwo dawało każdej z drużyn awans i dla obu zespołów tylko to się liczyło w tym meczu. Co więcej, drużyna Seniorsów, przyzwyczajona już do gry bez zmian, bez nominalnego bramkarza i na wysiłku beztlenowym, zdołała wygrać to spotkanie! Jesień 2016 r. rozpoczęliśmy w 3. lidze, a zwycięstwo we wspomnianym meczu było niespodzianką adekwatną do wyniku na Halowych Mistrzostwach Polski Radców Prawnych w 2016 r.

4-letni epizod w 4. lidze

Kolejny sezon przyniósł zimny prysznic i spadek, ale ambicje pozostały. Na przestrzeni kolejnych 4 lat OIRP Seniors występowała w 4. lidze. Drużyna szukała rozwiązań, zawodników, wypracowywała schematy i elastyczność taktyczną. Pierwsze skrzypcze w obronie zaczął rozgrywać r. pr. Jakub Pokorski. Wkrótce dołączył do niego r. pr. Szymon Oprzałski, który wprowadził na tyle dużo zmian w swojej grze, że z najsukuteczniejszego napastnika stał się właśnie środkowym obrońcą. Od 2018 r. tercet obrońców uzupełnia Bartosz Górka. Nie można też pominąć zawodnika, który z piłkarskim wymiarem OIRP Wrocław był związany niemal od początku, a więc Piotra Słotty. Przez przednią formację przewinęło się wielu graczy, ale *constans* stanowili Wojciech Basiewicz i Juliusz Barylski. Drużyna okrzepła, wypracowała swój styl i jesienią 2020 r. ponownie awansowała do 3. ligi. Także w kończącym się już sezonie jesiennym, Seniorsi uplasowali się w środku tabeli i już na wiosnę 2022 r. planują szturm na drugą ligę. Wśród zawodników, którzy na przestrzeni lat zdołali wesprzeć OIRP Seniors we wrocławskich rozgrywkach można wskazać, poza wyżej wymienionymi, na: r. pr. Jakuba Tarkowskiego, r. pr. Łukasza Kasprzyka,

r. pr. Karola Zawadzanko, r. pr. Krystiana Mularczyka, r. pr. Pawła Brych-Kadzińskiego, r. pr. Łukasza Łucia.

Podsumowanie

OIRP Seniors powstawali jako hobbystyczna drużyna piłkarska, a dziś zrzeszają kilkanaście osób ze środowiska prawniczego. Historyczne zgłoszenia do ligi przypominają o kilkudziesięciu nazwiskach. Wśród nich nie tylko radcowie prawni, ale też sędziowie, notariusze, komornicy. Co więcej, niektórzy zawodnicy, grając w OIRP Seniors, równoległe przechodzili drogę zawodową np. Jakub Pokorski i Juliusz Barylski, którzy zaczęli jako aplikanci radcowscy, by po kilku sezonach uzyskać uprawnienia zawodowe, czy też Wojciech Dziecioł i Wojciech Biernat, którzy po raz pierwszy pojawili się jako aplikanci notarialni, a dziś są notariuszami. OIRP Seniors to coś więcej niż tylko futbol. To drużyna, w której można szlifować charakter i która zawsze mierzy wysoko. Być może już za kilka lat, we wrocławskiej ProLidze odbędą się derby między OIRP Wrocław a OIRP Seniors. Oby w jak najwyższej lidze. Tego sobie życzymy. ●

Fot. Comfreak – Pribabay.com

I Charytatywny Mikołajkowy Mecz Piłki Siatkowej

r. pr. **Radomir Winnicki**

Drużyna prawników z juniorami; fot. OIRP we Wrocławiu

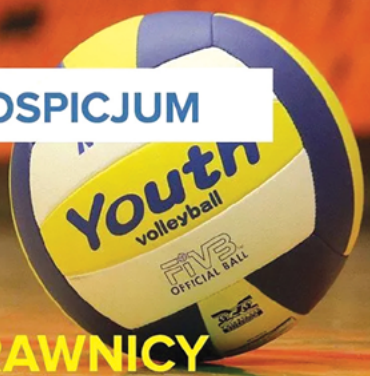
W sobotę, 27 listopada 2021 r., odbył się I Charytatywny Mikołajkowy Mecz Piłki Siatkowej z udziałem przedstawicieli Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu. Oprócz rozgrywek odbyła się także licytacja, m.in. komentarza do Ustawy o Radcach Prawnych z podpisem Dziekana OIRP we Wrocławiu dr. hab. Tomasza Schefflera.

Pieniądze, które udało się zebrać, zostały przekazane hospicjum „Formuła Dobra”. Stowarzyszenie „Formuła Dobra” prowadzi opiekę domową nad nieuleczalnie, terminalnie chorymi dziećmi ze schorzeniami neurologicznymi, genetycznymi, metabolicznymi i nowotworowymi. Podczas turnieju zespół prawników reprezentowali radcowie prawni Radomir Winnicki oraz Lechosław Pyrek.

GRAMY DLA HOSPICJUM

I Charytatywny
Mikołajkowy Mecz
Piłki Siatkowej

MEDICUS vs. PRAWNICY

Wynik meczu był tu kwestią drugorzędą, liczyło się wsparcie na rzecz podopiecznych Hospicjum. Niemniej jednak miło nam poinformować, że to właśnie drużyna prawników, w skład której wchodziło przedstawiciele naszej Izby odniosła zwycięstwa w dwóch meczach. Nie spoczywamy na

laurach i dalej działamy na rzecz osób potrzebujących. W przyszłości chcemy zwiększyć aktywność sekcji siatkarskiej OIRP Wrocław i uczestniczyć w większej ilości turniejów o charakterze charytatywnym. Liczymy na wasze wsparcie i zapraszamy do kibicowania. ●

Drużyna prawników; fot. OIRP we Wrocławiu

Procedura uzgodnienia płci: jeden przepis, wiele problemów

r. pr. **Dorota Seweryn-Stawarz**

W niniejszym numerze „Przeglądu Radcowskiego” możecie Państwo przeczytać artykuł mec. Beaty Janikowskiej relacjonujący akcję „Radcowie prawni na rzecz równości”, podczas której – jako prawnicy i prawniczki – mogliśmy zetknąć się z faktycznymi problemami prawnymi z jakimi borykają się osoby LGBT+. Często nie zdajemy sobie sprawy, że rodzaj tych problemów, procedury, jakim muszą się poddawać osoby, by bronić swoich praw, mogą naruszać ich godność, czy wprost krzywdzić.

W mojej ocenie charakter taki może przybrać procedura ustalenia płci, której muszą się poddać osoby chcące dokonać uzgodnienia płci metrykalnej z faktycznie odczuwaną tożsamością płciową. Pomijając już trudny i długotrwały proces tranzycji społecznej i medycznej, dla zakończenia tego procesu niezbędne jest przeprowadzenie procedury sądowego ustalenia płci.

Co znamienne, w Polsce brak jest specjalnych uregulowań w tym zakresie. Podjęta próba przyjęcia Ustawy o uzgodnieniu płci, uchwalonej 10 września 2015 r., nie udała się ze względu na weto Prezydenta Andrzeja Dudy, które nie zostało odrzucone przez Sejm. Aktualnie jedynym dostępnym

PRAWO PO STRONIE RÓWNOŚCI

sposobem, dalece niedoskonałym i często naruszającym prawa osób transpłciowych, jest wypracowany przez praktykę orzeczniczą standard postępowania, wymagający wytoczenia powództwa przeciwko rodzicom w trybie art. 189 kodeksu postępowania cywilnego. Jest to rozwiązanie przyjęte w latach 90-tych, w oparciu o liczne orzeczenia Sądu Najwyższego. Przyjęta procedura jest powszechnie krytykowana, albowiem wymaga by samodzielne, zwykle dorosłe osoby, swobodnie decydujące o swoim życiu i podejmujące świadome działania co do swojej tożsamości płciowej, celem dokonania tranzycji

prawnej, pozywały swoich rodziców. Przeprowadzenie tranzycji społecznej, tj. funkcjonowania na co dzień zgodnie z własną tożsamością płciową, czy też dokonanie tranzycji medycznej, w tym zabiegów medycznych, nie wymaga udziału rodziców osoby transpłciowej, trudno zatem uznać za zasadne by taki udział był konieczny w postępowaniu sądowym. Niestety niedoskonałość procedury wynikającej z koncepcji zastosowania art. 189 k.p.c. w procesie prawnej tranzycji, wymaga udziału rodziców jako pozwanych. To często rodzi liczne trudności dla powodów i powódek, gdyż zdarza się, że rodzice sprzeciwiają się decyzji córki czy syna. Często też strony nie utrzymują żadnych relacji i wszczęcie procedury niejako zmusza obie strony do jakiegoś kontaktu. Faktycznie w postępowaniu przed sądem, udział rodziców jako wymóg wynikający wyłącznie ze struktury postępowania procesowego, nie powinien wpływać na przebieg postępowania, a ich stanowisko nie powinno mieć wpływu na orzeczenie sądu. Niestety często opór rodziców powoduje przedłużenie postępowania, konieczność powołania dodatkowych dowodów, np. powołania świadków przykładowo na potwierdzenie faktu funkcjonowania osoby transpłciowej społecznie w roli płciowej, której uzgodnienia żąda w procesie. Zarówno strony, jak i świadkowie opowiadają wówczas od jakiego czasu osoba deklaruje funkcjonowanie w ramach innej niż biologiczna płeć, czy używa zaimków przypisanych płci odczuwanej, imienia, czy ubiera się zgodnie z płcią odczuwaną. Nie jest trudno zauważyć jak intymnej części życia człowieka mogą dotyczyć takie pytania i w jak trudnej sytuacji stawiają osobę, której jedynym celem jest żyć zgodnie z własną tożsamością płciową, czyli tak jak większość ludzi – ma szczęście żyć. W tym miejscu pragnę tylko zwrócić uwagę, że osoby w procesie tranzycji, na co dzień borykają się

już z licznymi trudnymi sytuacjami, gdyż zazwyczaj wcześniej tranzycja medyczna przynosi widoczne efekty, zmienia się ciało, głos osoby, a dopiero później osoba uzyskuje możliwość prawnego uzgodnienia płci. To skutkuje częstym tłumaczeniem się z różnic wynikających z danych widniejących na dokumentach tożsamości. Osoby nie mogą w prosty sposób załatwić sprawy w urzędzie, za każdym razem wiąże się to najpierw z koniecznością wyjaśnienia dlaczego ich np. wygląd nie odpowiada płci wynikającej z dokumentów. Są to bardzo przykre przeżycia i dlatego, by jak najbardziej je ograniczyć procedura sądowa uzgodnienia płci powinna mieć jednolity, szybki i nieskomplikowany dowodowo charakter. Tymczasem właśnie niedoskonałość wskazanej procedury polega także na tym, że ów charakter nie jest jednolity. Nie ma jednego standardu postępowania w sprawach o uzgodnienie płci i można rzec, że co sąd, to inna praktyka. Skutkuje to brakiem pewności stron co do sposobu postępowania w sądzie, tego, jakie dokumenty będą wymagane, jak będzie przebiegała procedura i ile będzie trwała. W większości spraw o uzgodnienie płci wystarczającymi środkami dowodowymi są dokumenty przedłożone przez osobę inicjującą sprawę, są jednak sądy, w których dokumentacja medyczna, seksuologiczna oraz przesłuchanie stron uznawane za niewystarczające. Wprawdzie zwykle nie jest konieczne, dla uwzględnienia powództwa, by strona wnosząca poddała się zabiegom medycznym, wymagane jest już często by rozpoczęła terapię hormonalną, co także nie wydaje się być uzasadnione. W zasadzie jedynym dokumentem medycznym, wymaganym od powoda/powódki mogłaby być formalna diagnoza lekarzy specjalistów stwierdzająca transpłciowość. Tymczasem liczne sądy w Polsce, w ramach omawianej procedury, nawet mimo załączenia obszernej

Fot. RODNAE Productions – Pexels.com

dokumentacji, powołują w sprawie dowody z opinii biegłych czy to seksuologów czy psychologów, a nawet psychiatrów, co absolutnie uznać należy za nadmierne i zbędne działania w tych sprawach. Co więcej, działania te mogą narażać osoby transpłciowe na dodatkowe koszty, nie tylko finansowe, ale także zdrowotne, gdyż zmusza się je do poddawania kolejnym badaniom, intymnym wywiadom czy uciążliwym procedurom medycznym.

Kolejnym problemem, z jakim mogą mierzyć się w przedmiotowym postępowaniu osoby transpłciowe, jest udział w tym postępowaniu prokuratora. Jak podaje Rzecznik Praw Obywatelskich „w ostatnich latach zwiększeniu uległa liczba spraw, w których sądy wzywają prokuratora do

udziału w procesie o ustalenie płci. Niektórzy sędziowie uzasadniają taką decyzję domniemanym obowiązkowym udziałem prokuratora. Chociaż prokurator może wstąpić do sprawy o ustalenie płci, to jego udział w większości przypadków nie jest niezbędny i nie jest uzasadniony. Z praktyki wynika, że udział prokuratora może proces wydłużyć lub w określonych przypadkach utrudnić. Zazwyczaj czyni go też trudniejszym dla osoby transpłciowej, która obawia się, że udział prokuratora może uniemożliwić uzyskanie spodziewanego orzeczenia”¹.

Już z tak nie pogłębionej analizy procedury, opartej na jednym przepisie, art. 189 k.p.c. widać jak wiele problemów rodzi ten rodzaj postępowania, konkretnie w sprawach o uzgodnienie płci. Jakie zaskakujące sytuacje mogą napotkać w tych sprawach także pełnomocnicy, z czym mierzą się osoby transpłciowe, które nierzadko ta procedura odziera z godności.

Dużym ułatwieniem dla pełnomocników, wskazującym na rekomendowane standardy postępowania w sprawach o uzgodnienie płci, jest powołana powyżej publikacja Rzecznika Praw Obywatelskich, „Postępowania w sprawach o ustalenie płci – przewodnik dla sędziów i pełnomocników”, która w sposób kompleksowy omawia problemy, ale także wskazuje gotowe rozwiązania bezpośrednio dla pełnomocników reprezentujących transpłciowe osoby. Zachęcam do zapoznania się z tą publikacją, mając nadzieję, że po jej lekturze, jeden artykuł kodeksu postępowania cywilnego nie będzie już rodził tak wielu nierozwiązanych problemów w procesie o uzgodnienie płci. ●

¹ Postępowania w sprawach o ustalenie płci – przewodnik dla sędziów i pełnomocników, Rzecznik Praw Obywatelskich, Warszawa 2020, s. 38.

„Sąd Ostateczny” – Hans Memling

r. pr. **Radosław Gašior**

„Sąd Ostateczny” – tryptyk autorstwa Hansa Memlinga;
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Das_J%C3%BCngste_Gericht_\(Memling\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Das_J%C3%BCngste_Gericht_(Memling).jpg)

Tryptyk „Sąd Ostateczny” Hansa Memlinga jest drugim najcenniejszym dziełem malarskim znajdującym się w polskich zbiorach. Pomimo tego faktu, nie jest powszechnie znany, tak jak numer jeden na liście czyli „Dama z gronostajem” pędzla Leonarda Vinci. Aktualna wartość obrazu nie jest dokładnie znana.

Dzieło Hansa Memlinga nie ma typowej formy, jest tryptykiem, który pełnił funkcję ołtarza. Został namalowany na desce w technice temperowo-olejnej, tzw. technice mieszanej. Przyjmuje się, co nie zostało dokładnie potwierdzone, że „Sąd Ostateczny” powstał w latach 1467–1471. Twórca przez lata pozostawał nieznanym. W XVII wieku autorstwo przypisywano

braciom van Eyck. W 1843 roku Heinrich Gustav Hotho przypisał autorstwo Hansowi Memlingowi, co zostało później jednoznacznie wykazane.

Fundatorem dzieła był Angelo di Jacopo Tani – jeden z czołowych przedstawicieli włoskiej kolonii w Brugii, Niderlandy, był reprezentantem interesów znanego włoskiego rodu Medyceuszy. Tryptyk miał stanowić ozdobę rodowej kaplicy Taniego San Michele, w kościele San Bartolomeo w Fiesole pod Florencją.

Był drugi rok wojny, jaka toczyła się na morzu pomiędzy Anglią, a Związkiem Hanzeatyckim. Podczas transportu wielkiego dzieła do Włoch, na pokładzie galeona „Święty Mateusz”, został zdobyty przez będącego w gdańskiej służbie kapra Pawła Beneke, dowodzącego karawelą o nazwie „Piotr z Gdańska”. Podział zdobyczy dokonany został pomiędzy Pawła Beneke, jego żonę oraz trzech gdańskich mieszczan. Ołtarz został ofiarowany do kościoła Mariackiego w Gdańsku.

Zaginienie galeonu przewożącego cenny ładunek nie minął bez echa, tym bardziej, że płynął pod neutralną burgundzką banderą. Kradzież dzieła wywołała międzynarodowy skandal, spowodowała między innymi interwencję władcy Burgundii Karola Śmiałego, a także papieża Sykstusa IV, który w gniewnej bulli – wystosowanej do Rady Miasta Gdańska – domagał się wyrównania powstałych szkód. Sprawa jednak ucichła i w ten sposób cenne dzieło, przez kolejne 500 lat, stanowiło ozdobę gdańskiej świątyni, z przerwą w epoce wojen napoleońskich, kiedy – jako zdobycz wojenna – była eksponowana w Luwrze. Obraz wrócił do Gdańska w 1817 roku. W międzyczasie wielu znamienitych osobistości chciało nabyć ołtarz od Miasta Gdańska, był wśród nich ekscentryczny

cesarz Rudolf II, słynący m.in. z tego, że zamówił swój portret składający się z owoców, warzyw i kwiatów, który to zaoferował władzom Gdańska olbrzymią na ówczesne czasy kwotę 40 000 talarów.

W wyniku działań wojennych II Wojny Światowej Ołtarz jeszcze raz został wywieziony z Gdańska. Początkowo przewieziono go w głąb Rzeszy Niemieckiej, gdzie wpadł w ręce Armii Czerwonej. Kilka lat był eksponowany w Ermitażu; do Gdańska wrócił w 1958 roku. Obecnie znajduje się w Muzeum Narodowym w Gdańsku.

Tematyka dzieła jest dość charakterystyczna dla tego okresu. Powstające dzieła miały zazwyczaj charakter sakralny i wiązały się z kwestiami, które ówczesne społeczeństwo najbardziej interesowały, takim wątkiem na pewno był sąd ostateczny i los duszy po śmierci. Tryptyk „Sąd Ostateczny” – autorstwa Hansa Memlinga – należy do najwybitniejszych dzieł poruszających ów temat, przy czym stanowi on w pewnym sensie zwieńczenie epoki średnio-wiecznych sądów ostatecznych.

Gdy odbiorca stanie przed dziełem, jego uwagę przykuwa wielość wątków, scen, trudno skupić uwagę na jednym elemencie. Tryptyk jest imponujący ze względu na swoją szczegółowość, nawet wielogodzinna obserwacja nie pozwala na analizę każdego jego fragmentu, do tego należy wspomnieć o rozmiarze dzieła. Wysokość części środkowej wynosi 242 cm, a szerokość 180 cm, skrzydła boczne mają po 90 cm szerokości i 242 cm wysokości.

W pierwszej kolejności obserwator zwraca uwagę na centralnie usytuowaną, majestatyczną postać Sędziego Jezusa Chrystusa, patrzącego na wprost w nasze oczy, który siedzi w okręgu tęczy. Stojąc przed obrazem, można odnieść wrażenie, że właśnie

Psychostasis z tryptyku „Sąd Ostateczny” autorstwa Hansa Memlinga; [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Das_J%C3%BCngste_Gericht_\(Memling\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Das_J%C3%BCngste_Gericht_(Memling).jpg)

jest rozpatrywana nasza sprawa. Poniżej Sędziego widzimy tzw. scenę Psychostasis powszechną w sztuce chrześcijańskiej. Jest to element Sądu Ostatecznego, w której centralną postacią jest Archanioł Michał, który dokonuje ważenia. Nie wiemy czy z jednej strony jest dusza zbawiona, z drugiej potępiona, czy przedstawione postaci symbolizują elementy dobre i złe każdej duszy. Wydawałoby się, że wszystko jest już jasne, a Sąd jest formalnością, nic bardziej mylnego, po lewej stronie Archanioła Michała widzimy scenę walki anioła z demonem o duszę, walka trwa do ostatniej chwili o każdego z nas.

Na lewym skrzydle widoczny jest raj, przedstawiony jako gotycka katedra. Wiodą do niego schody, po których wspinają się dusze zasługujące na zbawienie, wita ich Święty Piotr. Jak widać, postacie, w trakcie tej wędrówki, pozbywają się wszystkiego co mają przy sobie, łącznie z ubraniami, przypomina to odbiorcy, że wszystko co posiadał w życiu doczesnym nie ma znaczenia po śmierci. Po prawej stronie widzimy piekło, przedstawione jako płonąca skaliska przepaść, ten obszar ołtarza pozbawiony jest jakiegokolwiek ład.

To na co oglądający dzieło zwraca uwagę to lustrzane odbicia, w których można zaobserwować widoczne sceny jednak z innej perspektywy. Na obrazie mamy dwa takie zwierciadła, jeden to glob, na którym stopy trzyma Najwyższy Sędzia, drugi to zbroja Archanioła Michała. Zastosowanie tej techniki pozwala na wszechstronną analizę „Sądu Ostatecznego”.

W globie widzimy obraz Sądu Ostatecznego z perspektywy Jezusa Chrystusa. W odbiciu napierśnika Archanioła Michała widzimy plecy postaci siedzącej na szali wagi, widać także wagę i krzyż Świętego Michała, możemy zauważyć także kobietę w białej szacie wstającą z martwych, naprzeciwko niej znajduje się potępiony, czołgający się mężczyzna. W odbiciu zbroi widzimy, także z innej perspektywy, dusze zmierzające do bram raju.

Wszystkie te elementy pozwalają uznać dzieło Hansa Memlinga za jedno z jego najlepszych dzieł, zachwycające swoim majestatem i rozmachem. Pomimo upływu wieków tematyka podniesiona przez to wybitne dzieło nadal pozostaje w obszarze zainteresowania każdego człowieka, dlatego warto zobaczyć to imponujące dzieło podczas podróży do Gdańska. •

Wywiad z Wicedziekanem Robertem Staszewskim

Przeprowadziła: **r. pr. Milena Szostak-Kańska**

Co było powodem, że zaangażowałeś się w pracę na rzecz samorządu?

Głównym powodem była chęć współtworzenia samorządu oraz możliwość wpływu na kierunki jego rozwoju. Oczywiście żadna aktywność w tym zakresie nie byłaby możliwa bez pierwiastka społecznika, który staram się pielęgnować w sobie już od pierwszych lat aplikacji, podobnie jak przekonanie, że wykonywanie zawodu radcy prawnego to, poza prestiżem, również ogromna odpowiedzialność.

Dotychczas sprawowałeś wiele funkcji w Samorządzie. Czy możesz je przybliżyć, ewentualnie wskazać – które z doświadczeń, w zakresie sprawowanych dotąd funkcji samorządowych czy udziału w projektach – były najbardziej wymagające?

Moja przygoda z samorządem rozpoczęła się jeszcze na aplikacji, gdzie współtworzyłem stronę internetową (forum dla aplikantów radcowskich OIRP we Wrocławiu). Po uzyskaniu uprawnień zawodowych (2011), w ramach działań pro bono, udzielałem nieodpłatnych porad prawnych. Rozpocząłem również działania w zakresie promocji zawodu poprzez edukację prawną dzieci i młodzieży. Ponadto zacząłem aktywnie działać w strukturach Izby wrocławskiej. Od 2016 roku byłem kolejno Sędzią Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego,

Fot. Archiwum prywatne

później Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, Członkiem Rady oraz Prezydium.

Oba kierunki mojej aktywności (funkcjonowanie w strukturach oraz udział w projektach) były wymagające, ale każdy w nieco inny sposób. Sprawując funkcję sędziego nauczyłem się, że zasady etyki nie są tylko teoretycznymi zapisami w akcie prawnym, a odbiciem „żywych” relacji międzyludzkich. Zrozumiałem, że wszyscy

popętniają błędy, ale mamy też możliwości ich naprawienia. Utwierdziłem się w przekonaniu, że sądownictwo dyscyplinarne jest jednym z filarów samorządu. Drugim filarem jest właśnie organizacja aplikacji, którą mogę zajmować się na obecnym etapie mojej drogi samorządowej.

Dzięki wieloletniej działalności pro bono zrozumiałem, że radca prawny to zawód zaufania publicznego nie tylko w teorii, a edukacja prawna najmłodszych jest wymagającą pracą u podstaw, która przynosi korzyści, ale w dłuższej perspektywie czasu.

Dotychczas Twoje nazwisko kojarzone jest przede wszystkim ze sprawowaną funkcją koordynatora ds. edukacji prawnej oraz sędziego sądu dyscyplinarnego. Jak uważasz, co z Twojego doświadczenia w tym obszarze możesz przystąpić do obecnie sprawowanej funkcji?

Jestem przekonany, że niezależnie od tego w jaki sposób działamy na rzecz samorządu oraz na jakie akcenty w kierunkach jego rozwoju kładziemy nacisk, zawsze osiągnięcie sukcesu uzależnione jest od współdziałania całego zespołu. Wysłuchując argumentów wielu stron, będę skupiał się na budowaniu konsensusu w dążeniu do osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu kształcenia aplikantów.

Na swojej dotychczasowej drodze samorządowej spotkałem wiele wartościowych osób, dzięki którym zdobywałem cenne doświadczenie i uczyłem się jak realizować założone cele i osiągać kompromisy, a umiejętności te są w mojej ocenie niezbędne do skutecznego kształcenia nowych Radców Prawnych. Właśnie to doświadczenie – zdobyte w trakcie pełnienia różnych funkcji w strukturach samorządowych – zdecydowanie przyczyniło się

do tego, że dzisiaj jestem gotowy do pełnienia tak odpowiedzialnej funkcji samorządowej. Koleżeństwo, koncyliacyjność, partnerstwo, wsparcie i praca w zespole – te cechy chciałbym przełożyć 1:1 w moich relacjach ze środowiskiem wrocławskich aplikantów radcowskich.

Jakie są Twoim zdaniem, najważniejsze wyzwania w obszarze aplikacji, z którymi przyjdzie się zmierzyć w najbliższym czasie?

Chciałbym, aby aplikacja stała się miejscem gdzie młodzi ludzie zdobędą niezbędną wiedzę i doświadczenie, które w dzisiejszym świecie prawniczym należy uznać za kluczowe z punktu widzenia prawidłowego wykonywania zawodu. Aplikacja – pod moim przewodnictwem – ma stać się przyjazna i otwarta dla młodych członków samorządu, ma rozwijać i rozwiązywać problemy, a nie je tworzyć czy utrudniać pracę i życie aplikantów.

Zdecydowanie najważniejszym wyzwaniem najbliższych miesięcy będzie wprowadzenie w życie nowych zasad prowadzenia zajęć na aplikacji radcowskiej. W październiku 2021 r. Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych przyjęło nowy Regulamin odbywania aplikacji, w którym jedną ze zmian jest odejście od dotychczasowej formy prowadzenia zajęć (wykładów) na rzecz konwersatoriów. Jest to zasadnicza zmiana, która będzie wymagała większej aktywności i nowego spojrzenia na proces edukacji, szczególnie od osób, które prowadzą zajęcia.

Od nowego roku szkoleniowego planujemy również powrót do stacjonarnej formy prowadzenia aplikacji. Mam nadzieję, że niepokojące sygnały, jakie docierają do nas w związku z kolejną falą zachorowań, nie zmuszą nas do zmiany planów w tym zakresie.

Akademia Wiedzy o Prawie, marzec 2021; fot. OIRP we Wrocławiu

Jakie są Twoje plany jako Wicedziekana ds. Aplikacji oraz Kierownika Szkolenia na najbliższy okres?

Moje plany, dotyczące aplikacji, skupiają się przede wszystkim na unowocześnieniu procesu kształcenia, poprawie organizacji zajęć oraz przede wszystkim słuchaniu potrzeb aplikantów. Jako główny cel swojej kadencji postawiłem sobie otwarcie aplikacji na współpracę z samorządem radcowskim.

Jednym z głównych elementów, który zamierzam wprowadzić już od najbliższego roku szkoleniowego jest elektroniczny dzienniczek dla aplikantów radcowskich. Możliwość połączenia się online i sprawdzenia np. planu zajęć, ocen czy terminów najbliższych kolokwium powinna stać się standardem. Odejście od papierowej formy dzienniczka będzie również znacznym usprawnieniem pracy działu aplikacji w naszej Izbie, co powinno przyczynić się do

podniesienia jakości pracy całego biura. Kolejną (z planowanych w najbliższym czasie zmian) jest modernizacja planu zajęć, polegająca na kumulacji wykładów w ramach danego przedmiotu w jeden blok, co powinno ułatwić aplikantom przygotowanie się do poszczególnych kolokwium. Zamierzam również skoncentrować się na tym, aby szczegółowy plan aplikacji (w tym terminy kolokwium) był znany aplikantom z możliwie dużym wyprzedzeniem.

Proces kształcenia aplikantów jest jednym z najważniejszych zadań samorządu, należy zrobić wszystko, aby osoby, które decydują się na rozpoczęcie aplikacji, otrzymały usługę na najwyższym poziomie. W celu poprawy jakości kształcenia na aplikacji będę starał się bezpośrednio nadzorować oceny ewaluacyjne wykładowców, obserwować zajęcia i prowadzić niczym nie skrępowaną dyskusję na temat zajęć i praktyk na aplikacji radcowskiej. Znajdę

„Szlachetna Paczka”, grudzień 2020; fot. OIRP we Wrocławiu

czas, żeby wysłuchać każdego aplikanta, który będzie potrzebował pomocy lub będzie chciał usprawnić proces kształcenia na aplikacji radcowskiej.

Co byś chciał przekazać aplikantom radcowskim?

Zdaję sobie sprawę z tego, że bycie aplikantem w dzisiejszych czasach nie jest proste, każdy ma swoje obowiązki. Dlatego chciałbym, aby nasi młodszy koledzy dobrze wykorzystali czas na aplikacji. Żeby poza wysiłkiem, jaki wkładają w zdobywanie wiedzy, nie zapomnieli o integracji, która również służy budowaniu samorządu. Za pośrednictwem „Przeglądu Radcowskiego” zapraszam również do współpracy wszystkie osoby, które chciałyby mieć wpływ na to w jaki sposób postrzegany jest samorząd i z jakimi wartościami wiąże się z byciem radcą prawnym. Oprócz tego będę starał się aktywizować środowisko aplikantów poprzez współorganizację

różnego rodzaju przedsięwzięć o charakterze naukowym oraz integracyjnym. Już teraz chciałbym wysłać jasny sygnał do wszystkich aplikantów, że zawsze mogą zwrócić się do mnie z każdym problemem, z którym nie mogą sobie sami poradzić zarówno o charakterze zawodowym, jak i samorządowym, czy też osobistym. Według mnie razem stanowimy wspólnotę samorządową, która powinna się wspierać i rozwijać nasze środowisko, ponieważ w przyszłości znakomita większość „dzisiejszych aplikantów” radcowskich będzie stanowiła o sile wrocławskiego samorządu.

Czym Pan Dziekan interesuje się „po godzinach” pracy samorządowej i zawodowej?

Interesuję się sztuką, nawet sam trochę maluję 😊. Poza tym chodzę po górach, zęgluję, uczę się grać na gitarze. Staram się możliwie aktywnie wykorzystywać cenny wolny czas. ●

Na okładce

U góry: Akcja „Szlachetna Paczka”; fot. OIRP we Wrocławiu

U dołu: II Międzynarodowe Forum Kancelarii Prawnych; fot. OIRP we Wrocławiu

Kolegium Redakcyjne

r. pr. Anna Zalesińska – Redaktor Naczelny

r. pr. Krystian Mularczyk – Zastępca Redaktora Naczelnego

Członkowie

r. pr. Sylwia Filińska

r. pr. Bartosz Frydel

r. pr. Radosław Gąsior

Beata Kozieł

r. pr. Marta Kruk

Małgorzata Nierzewska

r. pr. Michał Pyrz

r. pr. Maciej Różewicz

r. pr. Dorota Seweryn-Stawarz

r. pr. Krystyna Stoga

r. pr. Milena Szostak-Kałuska

ISSN 2391-9159

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu

ul. Włodkowica 8, 50-072 Wrocław

Telefony:

tel./fax (71) 793-70-94

tel./fax (71) 793-70-95

tel./fax (71) 793-70-96

e-mail: redakcja@oirp.wroclaw.pl

strona internetowa: <https://oirp.wroclaw.pl>